

СВІТЛАНА ПРИЙМАК

**АНАЛІЗ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ПРАКТИКУМ
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК**

ЛЬВІВ - 2022

УДК 65.012.12 : 658 (075.8)

ББК 65. 053я73

П 76

*Рекомендовано до друку
Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол від 12.01.2021 р. № 6)*

Рецензенти:

Іляш О.Ю. – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Міжнародного університету фінансів

Яцків М.І. – кандидат економічних наук, професор кафедри економіки і підприємництва Європейського університету

Воляник.Г.М. - кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України

П 76 Приймак С.В. Аналіз господарської діяльності. Практикум : [навчальний посібник]. – Львів, 2022. – 277 с.

Практикум з навчальної дисципліни „Аналіз господарської діяльності” складено відповідно до програми навчальної дисципліни та включає перелік планів семінарських занять, практичних завдань і виробничих ситуацій, тестових завдань в розрізі тем, список рекомендованих джерел та додатки (звітність підприємства, таблиці показників фінансового стану та формули розрахунків фінансових коефіцієнтів).

Практикум з навчальної дисципліни „Аналіз господарської діяльності” рекомендований при підготовці бакалаврів галузі знань 07 “Управління та адміністрування” за спеціальністю 071 – “Облік оподаткування”.

ISBN 978 -966-397-286-4

© Приймак С.В., 2022

© ЛНУ імені Івана Франка, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
<i>Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності</i>	6
<i>Тема 2. Методи і прийоми аналізу господарської діяльності...</i>	12
<i>Тема 3. Інформаційно-організаційне забезпечення аналізу господарської діяльності.....</i>	20
<i>Тема 4. Аналіз виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг).....</i>	27
<i>Тема 5. Аналіз використання трудових ресурсів.....</i>	44
<i>Тема 6. Аналіз необоротних активів підприємства.....</i>	54
<i>Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання.....</i>	62
<i>Тема 8. Аналіз витрат підприємства.....</i>	69
<i>Тема 9. Аналіз фінансового стану підприємства.....</i>	82
<i>Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.....</i>	107
<i>Тема 11. Аналіз рентабельності діяльності підприємства....</i>	115
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	123
ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ	233
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	241
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	246
ДОДАТКИ	249

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна “Аналіз господарської діяльності” у навчальному процесі підготовки бакалаврів обліку і оподаткування займає провідне місце. Воно зумовлене значенням економічного аналізу в управлінні діяльністю різних за формою власності підприємств та характером знань, що становлять його зміст. Аналіз господарської діяльності передбачає вивчення методики аналітичних процесів на підприємстві, оволодівши якою можна формувати аналітичне мислення, розвивати вміння і навички використання аналітичних інструментів для об’єктивного оцінювання конкретних виробничих ситуацій і обґрунтування оптимальних управлінських рішень, а також виявлення невикористаних можливостей та втрачених вигод на підприємстві.

Мета дисципліни полягає в тому, що курс аналізу господарської діяльності підприємства має дати майбутньому економісту:

- чітке уявлення про ключові показники виробничо-фінансової діяльності підприємства та їх взаємозв’язки і взаємозалежності (анатомію його економіки);

- ґрунтовне засвоєння сучасних методів і прийомів аналізу, вміння знаходити найменш трудомісткі засоби й способи для вивчення кожної ситуації або проблеми з економіки;

- напрацьовану здатність завершувати аналіз ситуацій розробкою проекту управлінського рішення;

- відчуття доцільності додаткових витрат на збір і опрацювання аналітичної інформації.

Для підвищення теоретичного і практичного рівня підготовки спеціаліста в галузі обліку, аудиту і фінансів робочою програмою навчальної дисципліни передбачено проведення семінарських і практичних занять, основними завданнями яких є систематизація теоретичних знань та набуття відповідних компетенцій, практичних навичок і умінь щодо проведення аналізу фінансово – господарської діяльності підприємства. Інформаційною базою для проведення практичних занять є планові дані (витяги із бізнес-плану та окремі планові розрахунки); дані бухгалтерської звітності, зокрема, Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан, ф. №1), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід, ф.№ 2), Звіт про рух грошових коштів (ф.№ 3), Звіт про власний капітал (ф.№ 4), Примітки до річної фінансової звітності (ф.№ 5); дані статистичної звітності; дані відділу кадрів; інше, що відповідно розміщено у додатках до навчального посібника.

Зміст навчального посібника побудований відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Облік, аналіз та фінансові розслідування» і розкривається в наступних темах:

- Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності.
- Тема 2. Методи і прийоми аналізу господарської діяльності.
- Тема 3. Інформаційно-організаційне забезпечення аналізу господарської діяльності.
- Тема 4. Аналіз виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг).
- Тема 5. Аналіз використання трудових ресурсів.
- Тема 6. Аналіз необоротних активів підприємства.
- Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання.
- Тема 8. Аналіз витрат підприємства.
- Тема 9. Аналіз фінансового стану підприємства.
- Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
- Тема 11. Аналіз рентабельності діяльності підприємства.

Кожна з тем навчального посібника побудована відповідно до змісту теми та для кращого засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу. З метою посилення дієвості поточного і підсумкового контролю в кінці навчального посібника приведені рекомендовані джерела, тестові завдання з таблицею відповідей, питання для самоконтролю знань.

В результаті вивчення дисципліни «Аналіз господарської діяльності» здобувачі вищої освіти набудуть знання і навички з інформаційно-організаційного забезпечення аналізу господарської діяльності, методики аналізу виробничої діяльності, ресурсів та їх використання, витрат, фінансового стану і фінансових результатів для прийняття відповідних управлінських рішень.

Програмні результати навчання

- ✚ Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ✚ Володіти методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств.
- ✚ Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.
- ✚ Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Навчальний посібник розрахований на студентів спеціальності „Облік і оподаткування”, які вже засвоїли економічну теорію, мікроекономіку, теорію бухгалтерського обліку, фінансовий облік, статистику. Посібник може бути корисний здобувачам вищої освіти навчальних закладів економічних спеціальностей. Водночас він може зацікавити науковців, працівників контролюючих органів, фінансових та облікових служб.

Автор вдячна за всі зауваження і побажання стосовно змісту та оформлення посібника.

ТЕМА 1

ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТ І ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст теми

Аналіз господарської діяльності як галузь економічної науки. Системний підхід до вивчення економічних процесів. Роль економічного аналізу в плануванні й управлінні господарством та підвищенні ефективності виробництва. Природа і вимоги до управлінських рішень. Процес прийняття управлінських рішень і економічний аналіз.

Предмет аналізу господарської діяльності. Об'єкти та суб'єкти аналізу господарської діяльності. Розширення кола об'єктів аналізу в умовах ринкової економіки. Основні категорії аналізу господарської діяльності. Ресурси, чинники (фактори), показники, ризики, резерви виробництва, їх класифікація. Техніко-економічні показники як база економічного аналізу.

Завдання аналізу господарської діяльності.

Принципи аналітичних досліджень. Оцінка результатів господарської діяльності, окремих економічних явищ та процесів. Сприяння управлінню та контролю за діяльністю підприємства.

Пошук та виявлення резервів виробництва.

Місце аналізу господарської діяльності в системі наук. Його зв'язки з політичною економією, бухгалтерським обліком, аудитом, мікроекономікою, галузевими економіками, маркетингом, організацією виробництва й управління, фінансовими дисциплінами і банківською справою, статистикою.

Основні етапи розвитку економічного аналізу в Україні.

Класифікація видів та напрямів економічного аналізу.

Короткий опис теми

Аналіз господарської діяльності - це система спеціальних знань для дослідження зміни і розвитку економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та взаємозумовленості, що визначається суб'єктивними та об'єктивними причинами з метою забезпечення цільового управління ними.

Аналіз господарської діяльності - це система спеціальних знань пов'язана з:

- 1) дослідженням причинно-наслідкових зв'язків зміни і розвитку економічних явищ та процесів;
- 2) вибором і обґрунтуванням ділового партнерства;
- 3) дослідженням зовнішнього економічного середовища;
- 4) оцінкою підприємницького ризику;
- 5) моделюванням поведінки підприємства на багатокритеріальній основі;

- 6) обґрунтуванням цільових програм та бізнес-планів;
- 7) об'єктивною оцінкою виконання планів;
- 7) кількісним і якісним вимірюванням об'єктивних і суб'єктивних факторів;
- 9) пошуком резервів удосконалення господарських систем;
- 10) формуванням аналітичного забезпечення для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Взаємозв'язок аналізу господарської діяльності з іншими дисциплінами

Теоретичною основою аналізу господарської діяльності є економічна теорія, що вивчає загальні закони розвитку економіки. Чітке, однозначне тлумачення положень і категорій діалектики та економічної теорії є передумовою становлення науки аналізу. Аналіз господарської діяльності досліджує розвиток економіки окремих підприємств, а також певних галузей господарювання.

Загальні закони розвитку господарства по-різному виявляються у його галузях. Тому при вивченні господарської діяльності конкретного підприємства аналіз господарської діяльності має спиратися на особливості окремих галузей економіки. Отже, аналіз господарської діяльності безпосередньо пов'язаний з економікою підприємства та економікою окремих галузей національного господарства зокрема.

Іншою економічною дисципліною, з якою тісно пов'язаний аналіз господарської діяльності, є бухгалтерський облік. Бухгалтерський облік і бухгалтерська звітність є основним джерелом інформації під час аналізу господарської діяльності (близько 70% усієї економічної інформації для аналізу надає система бухгалтерського обліку). Водночас реалізація цільових завдань аналізу господарської діяльності впливає на зміст і завдання облікового процесу. Використання даних бухгалтерського обліку і звітності надає аналітичним висновкам обґрунтованості. Водночас через аналіз господарської діяльності повною мірою реалізується контрольна функція бухгалтерського обліку. Аналіз господарської діяльності є важливим засобом удосконалення бухгалтерського обліку і звітності. Це виявляється у пристосуванні останнього до вимог аналізу. Ці вимоги враховують при розробці системи показників обліку і звітності, форм звітів і первинних документів, а також при механізації та автоматизації облікових робіт.

Аналіз господарської діяльності є базою планування і засобом оцінювання виконання плану, а також основою перевірки якості планів. Таким чином, аналіз господарської діяльності органічно пов'язаний і з плануванням. За результатами аналізу не лише виявляють ступінь виконання планів, а й вносять корективи у власне планові завдання. Щоб проводити аналіз виконання прогнозів, необхідно знати систему показників аналізу й усього методологічного прогнозування.

Окрім даних бухгалтерського обліку, в процесі аналізу господарської діяльності використовують дані статистичного обліку і звітності, матеріали вибірових досліджень. Отже, аналіз господарської діяльності тісно

пов'язаний зі статистикою. При аналітичній обробці інформації широко використовують спеціальні технічні прийоми статистики, зокрема такі, як групування, визначення відносних та середніх показників, індекси, таблиці, графіки тощо. Аналіз господарської діяльності є також засобом удосконалення статистичного обліку і звітності, що виявляється в адаптації статистичного обліку і звітності до вимог аналізу.

Безпосередньо пов'язана з економічним аналізом така економічна дисципліна, як контроль. Цей зв'язок має зворотний характер. З одного боку, в процесі аналізу господарської діяльності використовують матеріали ревізій і деякі специфічні методи ревізій/контролю, а з іншого, отримані аналітичні результати ревізорів застосовують з метою недопущення в майбутньому виявлених недоліків.

Ще міцніші зв'язки економічного аналізу з менеджментом, маркетингом, плануванням, для яких він є певною методологічною базою, елементом методики.

За своїм змістом і природою економічний аналіз інтегрований в єдиній системі галузевих спеціальних функціональних наук.

Важливими принципами аналізу господарської діяльності є:

Державний підхід - оцінка результатів діяльності підприємства з урахуванням державної, економічної, соціальної, екологічної, міжнародної політики та чинного законодавства тощо;

Науковість - використання діалектичної теорії пізнання, економічних законів розвитку, інноваційного підходу, новітніх прогресивних методів економічних досліджень. Принцип науковості передбачає глибоке пізнання об'єктивної реальності функціонування економічної системи, впливу об'єктивних факторів її зміни і розвитку, застосування наукової методики та сучасних організаційних систем аналітичних досліджень.

Комплексність - охоплення максимуму структурних підрозділів і напрямків діяльності, всебічне вивчення причинно-наслідкових залежностей розвитку основної діяльності підприємства. Принцип комплектності пов'язаний з принципом системного підходу, хоча має вужче значення. Він, насамперед, визначається тим, що в аналізі слід комплексно оцінювати вхідні параметри функціонально-структурної будови, їх зміну і розвиток на досліджуваному об'єкті у просторі і часі, за кількісними та якісними ознаками та вихідні (результатні) параметри цього процесу.

Системність - розуміння об'єкту, що вивчається, як складної динамічної системи, що містить елементи, пов'язані між собою та з зовнішнім середовищем. Принцип системності передбачає дослідження економічних явищ і процесів як складних систем з функціонально-структурною будовою елементів взаємозв'язку і взаємообумовленості їхніх складових.

Об'єктивність - використання перевіреної інформації, яка достовірно відбиває об'єктивну реальність;

Точність - обґрунтування висновків точними аналітичними розрахунками;

Дієвість - активний вплив на результати діяльності підприємства, своєчасне виявлення недоліків та прийняття відповідних управлінських рішень. Принцип конкретності і дієвості (означає безпосередню цільову спрямованість досліджень на конкретну практику та результативність у досягненні поставленої мети).

Плановість - проведення за планом і систематично, що викликає необхідність планування і контролю за проведенням аналітичної роботи на підприємстві, обумовлює розподіл обов'язків між виконавцями;

Оперативність - швидкий і чіткий аналіз ситуацій, генерування відповідних управлінських рішень і втілення їх у життя підприємства.

Рейтингова оцінка (передбачає визначення пріоритетів у досягненні поставленої мети, черговості здійснення заходів, спрямованих на цільову і розвиток економічних систем).

Демократичність (передбачає участь в аналітичному процесі широкого кола зацікавлених осіб, а не лише спеціалістів-аналітиків, та широку доступність, прозорість, переконливість висновків і пропозицій).

Реалізація зазначених принципів на практиці сприятиме ефективній організації і результативності аналізу господарської діяльності.

Предмет аналізу господарської діяльності - реальна господарська діяльність, господарські явища і процеси незалежно від характеристики їх інформаційного відображення.

Об'єкт аналізу господарської діяльності – підприємство.

Фактори в аналізі господарської діяльності - рушійні сили, причини, що визначають стан та викликають зміну і розвиток економічних явищ і процесів.

Резерви - невикористані можливості чи втрачена вигода (приховані резерви) та певний запас можливостей (явні резерви).

Головні завдання аналізу господарської діяльності:

- Визначення місця економічної системи будь-якого порядку у ринковому середовищі;
- Обґрунтування цільових економічних програм, індикативних планів та бізнес-планів;
- Оцінка виконання цільових завдань розвитку економічної системи, причин і факторів, які зумовили позитивні і негативні зміни;
- Виявлення невикористаних резервів поліпшення економіки досліджуваного об'єкта;
- Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу;
- Розробка та обґрунтування заходів, спрямованих на активізацію використання резервів та прийняття оптимальних управлінських рішень;
- Визначення пріоритетів стратегічного розвитку економічної системи.

Функції аналізу господарської діяльності:

1. Оцінювальна;
2. Діагностична;
3. Пошукова.

Класифікація видів економічного аналізу має суттєве значення як у визначенні методики досліджень, так і в його організації. За основу класифікації видів економічного аналізу прийнята класифікація функцій управління та менеджменту.

Основні класифікаційні ознаки різних видів аналізу господарської діяльності наведені у табл. 1

Таблиця 1

Групувальна ознака	Вид аналізу
Часова форма	Стратегічний (перспективний), поточний оперативний, ретроспективний (підсумковий).
Просторова форма	Внутрішній, зовнішній.
Зміст аналізу	Комплексний і тематичний; Управлінський і фінансовий.
Періодичність аналізу.	Періодичний, одноразовий.
Організаційна форма.	Централізований і децентралізований; немеханізований і на базі ЕОМ.
Форма досліджуваних економічних відносин.	Техніко-економічний, соціально-економічний, функціонально-вартісний.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

1. **Поняття економічного аналізу, його визначальні риси.**
2. **Предмет, об'єкти і суб'єкти економічного аналізу.**
3. **Принципи економічного аналізу.**
4. **Основні категорії економічного аналізу.**
5. **Зв'язок економічного аналізу з іншими науками.**
6. **Етапи становлення економічного аналізу.**
7. **Класифікація видів та напрямів економічного аналізу.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
3. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2013. 256 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.

5. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
6. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
7. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
8. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

Питання для самоконтролю

1. Зміст аналізу господарської діяльності як науки.
2. Принципи аналізу господарської діяльності.
3. Функції аналізу господарської діяльності.
4. Предмет аналізу господарської діяльності.
5. Об'єкти і суб'єкти аналізу господарської діяльності.
6. Охарактеризуйте господарські явища і процеси, що мають місце на фірмі.
7. Назвіть основні риси аналізу господарської діяльності.
8. Які Ви знаєте види аналізу господарської діяльності?
9. Що таке резерви?
10. Що таке чинники (фактори) в аналізі господарської діяльності?
11. Які зв'язки аналізу господарської діяльності з іншими науками Ви можете назвати?
12. Охарактеризуйте види аналізу господарської діяльності за просторовою ознакою.
13. Охарактеризуйте види аналізу господарської діяльності за часовою ознакою.
14. Охарактеризуйте види аналізу господарської діяльності за змістом.
15. Охарактеризуйте види аналізу господарської діяльності за періодичністю.
16. Які Ви знаєте види аналізу за формою досліджуваних явищ?
17. Назвіть види економічного аналізу господарської діяльності за організаційною формою.

Зміст теми

Визначення методу і методики аналізу господарської діяльності. Класифікація методів і прийомів. Сутність аналітичного методу. Аналіз і синтез економічних явищ. Логічні методи в економічному аналізі.

Порівняння та його застосування в аналізі. Види порівнянь. Вимоги, які пред'являються до забезпечення порівняльності даних. Прийоми нейтралізації цінового фактора, обсягу виробництва, структури і асортименту.

Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Методи елімінування: метод ланцюгових підстановок, методи різниці абсолютних та відносних величин, метод перерахунку даних, метод пайової участі, пропорційний розподіл, інтегральний спосіб.

Балансові зіставлення. Застосування цього методу для перевірки, ув'язки й достовірності звітних даних. Використання балансових розрахунків для визначення величини невідомих показників і факторів.

Сальдовий прийом, його можливості в аналізі.

Методи комплексної економічної оцінки.

Статистичні методи, які застосовуються в аналізі. Використання табличного методу в аналізі. Особливості побудови аналітичних таблиць. Прийоми групувань і вибірки. Динамічні ряди. Обчислення середніх і відносних величин. Графічні методи.

Економіко-математичні методи та основи фінансової математики. Лінійне й динамічне програмування, теорія масового обслуговування, сітьові графіки, транспортна задача, прості та складні відсотки. Особливості їх використання в аналізі господарської діяльності, місце та межі застосування.

Моделювання. Види моделей. Використання імітаційних моделей в економічному аналізі.

Матричні методи.

Соціологічні та інші методи, які застосовуються в економічному аналізі. Анкетний метод дослідження. Інші форми опитування суб'єктів аналізу. Проведення експерименту.

Експертні методи в економічному аналізі.

Короткий опис теми

Метод аналізу - це підхід до вивчення економічних показників, які характеризують діяльність підприємств (підхід до оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства).

Науковий інструментарій (апарат) методу аналізу господарської діяльності - сукупність загальнонаукових та специфічних способів і прийомів дослідження основної діяльності підприємств.

Економіко-математичні прийоми: математичне програмування; математичне моделювання; кореляційний і регресійний аналіз; теорія масового обслуговування; дисперсійний аналіз.

Графічні прийоми: математичні; сіткові.

Балансові прийоми: балансове ув'язування; матричне складання планів.

Елімінування: ланцюгові підстановки; обчислення різниць; сальдовий метод.

Порівняння – основний прийом аналізу господарської діяльності. Види порівнянь: з планом; з попередніми періодами; з іншими підприємствами; середньогалузевим рівнем; інше.

Найпоширеніші такі порівняння:

1. Планових показників поточного періоду з показниками попередніх періодів, завдяки чому можна оцінити напруженість планових завдань і якість планування;
2. Звітних показників з плановими для визначення міри виконання плану.
3. Аналогічних показників роботи підприємства або структурних підрозділів. Таке порівняння має важливе значення для поширення досвіду роботи підрозділів.
4. Аналогічність показників споріднених підприємств, щоб виявити використані резерви і узагальнити досвід.
5. Досягнутих результатів із середньогалузевим рівнем щоб визначити організаційно-технічний рівень підприємства і місце, яке воно посідає в цій галузі.
6. Одержаних результатів з перспективним планом розвитку і на підставі цього судити про ступінь виконання плану.

Обов'язкова умова для порівняння – однорідність економічного змісту вимірників, оцінка показників, що зіставляються. Порівнянню підлягають як абсолютні, так і відносні показники.

Групування - основа обробки і аналізу масових даних, використовується для визначення структури, структурних змін, а також для вивчення взаємозв'язку між показниками. Групування може здійснюватися за простими моментами процесу праці; за розділами плану підвищення ефективності виробництва.

Прийоми статистичної обробки даних: визначення середніх і відносних величин, побудова статистичних таблиць, рядів динаміки; графіків зображення результатів аналізу.

Приєм елімінування – це розподіл загального показника на фактори і розрахунок впливу зміни кожного з них на відхилення узагальненого (результативного) показника.

Правила елімінування. При визначенні впливу факторів методом різниць необхідно дотримуватись таких правил:

1. Для визначення впливу кількісного фактора на відхилення від плану по загальному показнику необхідно відхилення цього фактора помножити на плановий і якісний показник, а щоб визначити вплив якісного фактора на зміну загального показника необхідно відхилення цього фактора помножити на фактичний кількісний фактор.

Сума дій цих двох факторів повинна дорівнювати відхиленню загального показника.

2. Суть методу ланцюгових підстановок полягає в тому, що ми будемо декілька рядів показників. Кількість таких рядів залежить від числа факторів + загальний показник. В першому ряді відображаються планові показники, в другому і кожному наступному, починаючи з кількісного показника, проводиться зміна планового показника на фактичний. По кожному ряду вираховується загальний показник, шляхом множення кількісного показника на якісний показник. Порівнянням загального показника кожного наступного ряду з попереднім визначається різниця, яка і є впливом фактора, який в наступному ряді змінився проти попереднього.

3. Сальдовий метод. Суть цього методу полягає в тому, що коли при визначенні впливу на загальний показник є декілька факторів, і величини впливу факторів відомі, крім одного, то вплив невідомого фактора визначається шляхом віднімання від суми відхилення від плану по загальному показнику суми впливу всіх відомих факторів. Одержана різниця покаже невідомого фактора на загальний показник. Визначення впливу середньоспискової чисельності працівників та продуктивності праці на обсяг продукції методом різниць, ланцюгових підстановок та сальдовим методом.

Таблиця

Розрахунок впливу зміни середньоспискової чисельності працівників і їх продуктивності на обсяг виробництва продукції методом елімінування

Показники	Плановий	Фактичний	Відхилення (+,-)
Обсяг виробництва продукції, грн	7389126	9372000	+1982874
Середньоспискова чисельність працівників	2000	1859	-141
Продуктивність праці одного працівника	3694,563	5041,4201	+1346,8571

а) метод різниць:

$$(-141 \times 3694,563) + (1346,8571 \times 1859) = -520933,38 + 2503807,3 = + 1982874$$

б) ланцюговий метод:

$$ССЧП \cdot П/П = ТП$$

$$1р. \quad 2000 \cdot 3694,563 = 7389126$$

$$2р. \quad 1859 \cdot 3694,563 = 6868192,6$$

$$3р. \quad 1859 \cdot 5041,4201 = 9371999,8$$

$$р.2 - р.1 = 520933,4 - \text{вплив чисельності працівників}$$

$$р.3 - р.2 = 2503807,4 - \text{вплив продуктивності праці}$$

$$-520933,4 + 2503807,4 = 1982874$$

в) сальдовий метод:

$$1346,8571 \cdot 1859 = 2503807,3$$

$$1982874 - 2503807,4 = -520933,38$$

Висновок: фактичний обсяг продукції проти запланованого збільшився на 1982874 грн за рахунок зміни середньоспискової чисельності працівників і їх продуктивності. Так, підвищення продуктивності праці на 1346,8571 грн. дало можливість збільшити обсяг продукції на 2503807,3 грн., а зниження чисельності працівників на 141 чол. вплинуло на зменшення обсягів виробництва на 520933,4 грн.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Поняття методу аналізу господарської діяльності.**
- 2. Методика і методологія економічного аналізу.**
- 3. Види методів і технічних прийомів.**
- 4. Порівняння – основний прийом аналізу.**
- 5. Методи факторного аналізу. Прийом елімінування.**
- 6. Особливості застосування економіко-математичних прийомів в аналізі господарської діяльності.**
- 7. Особливості застосування графічних прийомів в аналізі господарської діяльності.**
- 8. Особливості застосування балансових прийомів в аналізі господарської діяльності.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.

3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.

4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.

5. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

6. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.

7. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.

8. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.

9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. За даними таблиці проаналізувати виробництво продукції за допомогою таких показників:

- абсолютні прирости, темпи зростання і темпи приросту;
- середні темпи зростання та приросту.

Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз динаміки випуску продукції

РОКИ	Обсяг випуску продукції, тис.грн.	Абсолютний приріст, тис.грн		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		До минулого року	До базового року	До минулого року	До базового року	До минулого року	До базового року
2016	6000						
2017	6500						
2018	6300						
2019	6750						
2020	6900						
Разом							

ЗАВДАННЯ 2. За даними товарного балансу визначити обсяг реалізованої продукції. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Товарний баланс підприємства

Складові товарного балансу підприємства	План	Звіт	Абсолютне відхилення
1.Залишки товарної продукції на складі на початок року, тис.грн.	500	470	
2.Товарна продукція підприємства, тис.грн	20000	20100	
3. Залишки товарної продукції на складі на кінець року, тис.грн.	750	800	
4.Обсяг реалізованої продукції, тис.грн.			

ЗАВДАННЯ 3. На підставі даних, наведених в таблиці, визначити вплив на зміну річного обсягу випуску продукції зміни середньої чисельності робітників, числа відпрацьованих днів одним робітником, тривалості робочого дня та середньогодинного виробітку. Розрахунок здійснити, використовуючи метод ланцюгових підстановок, метод різниці абсолютних величин, метод різниці відносних величин.

Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Аналіз річного обсягу випуску продукції

Показники	Базові	Звітні	Абсолютне відхилення, тис.грн.	Темп зростання, %	Темп приросту, %
1.Обсяг випуску продукції за рік, тис.грн.	76800	78800			
2.Середня чисельність робітників, чол	900	890			
3.Загальне число відпрацьованих робітниками людино-днів, тис. л.-дн.	204,3	200,25			
4. Загальне число відпрацьованих робітниками людино	1552,68				

годин, тис. л.-год.		1501,87			
5.Середнє число відпрацьованих днів одним робітником, дні					
6.Середня тривалість робочого дня, год					
7.Середньогодинний виробіток, грн.					

ЗАВДАННЯ 4. На підставі даних, наведених в таблиці, визначити абсолютний і відносний надлишок (нестачу) робітників. Зробити висновки. Скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця 4

Дані для аналізу абсолютного і відносного надлишку (нестачі) робітників

Показники	План	Фактично
1.Обсяг виробництва продукції	320	335
2.Число робітників	175	180

ЗАВДАННЯ 5. Використовуючи метод перерахунку даних, визначити вплив зміни структури продажу на зміну обсягу реалізації продукції. Зробити висновки. Скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця 5

Визначення впливу зміни структури продажу на зміну обсягу реалізації продукції

Види продукції	Обсяг реалізації				Фактичний обсяг за плановою структурою, тис.грн.
	За планом		Фактично		
	Сума, тис.грн.	Питома вага, %	Сума, тис.грн.	Питома вага, %	
1.Столи	5600			21,0	
2.Стільці	2200			8,0	
3.Шафи	8900			40,0	
4.Дивани	8700			31,0	
Разом			27900	100,0	

ЗАВДАННЯ 6. На підставі даних, наведених в таблиці, дати порівняльну комплексну оцінку діяльності п'яти однотипних підприємств, використовуючи метод сум та метод суми місць. Зробити висновки. Скласти відповідну аналітичну таблицю.

ЗАВДАННЯ 7. Використовуючи способи елімінування та вихідні дані, розрахувати вплив кількісного і якісного фактора (чинника) на відхилення узагальненого (результативного) показника. Скласти відповідну аналітичну таблицю. Зробити висновки.

ЗАВДАННЯ 8. Інформацію про операційні витрати підприємства наведено в таблиці.

Таблиця

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Матеріальні затрати, тис. грн.	30000	32000
Витрати на оплату праці, тис. грн.	18300	17300
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	7869	7439
Амортизація, тис. грн.	8500	7986
Інші операційні витрати, тис. грн.	5600	6500
Разом витрат, тис. грн.	?	?

За вихід ними даними необхідно:

1. Побудувати аналітичну таблицю відповідно до основних вимог;
2. Проаналізувати динаміку, склад і структуру операційних витрат;
3. Подати структуру операційних витрат у вигляді секторної діаграми.

Скласти відповідну аналітичну таблицю.
Зробити висновки.

Питання для самоконтролю

1. Поняття методу економічного аналізу.
2. Характеристика методу економічного аналізу.
3. Класифікація методів економічного аналізу.
4. Системний підхід у побудові методики комплексного економічного аналізу.
5. Загальна модель комплексного економічного аналізу.
6. Структурні елементи методики комплексного економічного аналізу.
7. В чому полягає суть методу порівняння?
8. Що таке елімінування?
9. В чому полягає суть ланцюгових підстановок?
10. Що таке сальдовий (балансовий) прийом?
11. Назвіть інші методичні прийоми економічного аналізу.

ТЕМА 3

ІНФОРМАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст теми

Інформація як важливий ресурс сучасної ринкової економіки. Система інформаційного забезпечення підприємств. Гласність і конфіденційність інформації.

Характеристика і класифікація найважливіших видів інформації на підприємстві. Поділ інформації на табличну, графічну і текстову. Інші підходи до класифікаційних даних.

Перевірка достовірності джерел інформації, які використовуються в аналізі. Перевірка за зовнішніми прикметами (за формою) і за змістом.

Звітність як основне джерело інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності.

Методи перевірки якості звіту підприємства.

Сучасні автоматизовані інформаційні системи та їх використання в економічному аналізі й управлінні.

Організація аналізу господарської діяльності підприємства.

Короткий опис теми

Інформація (лат. *informare*, англ. *informatio*) - роз'яснення, викладення, тлумачення.

Принципи інформаційних відносин:

1. гарантованість права на інформацію;
2. відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;
3. об'єктивність, вірогідність;
4. повнота і точність інформації;
5. законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Напрями інформаційної діяльності:

1. політичний;
2. економічний;
3. соціальний;
4. духовний;
5. екологічний;
6. науково-технічний;
7. міжнародний та ін.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу - це створення бази даних, комплексу інформаційних засобів, необхідних для дослідження господарської діяльності та вирішення завдань управління.

Система економічної інформації є сукупністю методів генерації, передання і переробки інформації в усіх ланках економіки підприємства.

Економічна інформація - відомості про економічні процеси (виробництво, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ та послуг), які відбуваються всередині країни.

Економічна інформація підприємства - сукупність відомостей про діяльність підприємства, їх структурних підрозділів та асоціацій, які відображаються в економічних показниках.

Функції інформаційної діяльності:

1. вирішення програмно-методологічних питань;
2. одержання інформації;
3. використання інформації;
4. поширення інформації;
5. зберігання інформації;
6. вилучення із обігу та знищення даних.

Принципи інформаційних відносин згідно Закону України "Про інформацію":

1. гарантованість права на інформацію;
2. відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;
3. об'єктивність, вірогідність інформації;
4. повнота і точність інформації;
5. законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Класифікація інформації для аналізу господарської діяльності

Класифікаційна ознака	Вид інформації
Функціональне призначення	планова, нормативно-правова, облікова, звітна, адміністративна, масова, інформація про діяльність державних органів влади та органів місцевого і регіонального самоврядування, інформація про особу, інформація довідково-енциклопедичного характеру, соціологічна
Змінність	постійні (умовно-постійні) і змінні

Причетність до об'єкта управління	внутрішня і зовнішня, вхідна і вихідна
Предмет дослідження	основна і допоміжна
Періодичність надходження	регулярна та епізодична
Ступінь обробки	первинна, проміжна і результативна
Об'єкт вивчення	загальна, часткова
Стадія використання	кінцева і проміжна
Спосіб зображення	текстова, цифрова, алфавітна, алфавітно-цифрова, графічна, таблична, за допомогою мультимедіа
Форма подання	письмова та усна
Носії інформації	немашинна (позамашинна) і машинна
Якісні характеристики та спосіб документування носіїв інформації	паперові, фотографічні, магнітні, оптичні
Важливість	суттєва і несуттєва
Насиченість	недостатня, достатня, надлишкова
Корисність	корисна, некорисна
Причетність до процесу обробки	інформація, яка обробляється; інформація, яка не обробляється
Обсяг відомостей, необхідних для управління економікою	комплексна, тематична
Режим доступу	відкрита; інформація з обмеженим доступом

Інформаційні джерела для аналізу господарської діяльності:

- Планові дані (показники бізнес-плану або окремі планові розрахунки, перспективні плани).
- Дані бухгалтерської звітності:
Ф.№1-Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан).
Ф.№2-Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).
Ф.№3- Звіт про рух грошових коштів.
Ф.№4-Звіт про власний капітал.
Ф.№5-Примітки до річної фінансової звітності.
- Дані статистичної звітності. Звіт промислового підприємства про виробництво окремих видів продукції (ф. № 1-П); звіт з праці (ф.1-пв).

Дані синтетичного і аналітичного обліку:

- первинна документація (реєстри обліку, книги);
- ділова переписка (скарги, листи, накази, побажання);
- дані відділу кадрів;
- інше.

Фінансова звітність – сукупність усіх форм звітності, що побудована на інформації, яку одержують на основі даних фінансового обліку для аналітичних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Використання

фінансової звітності дає можливість отримати інформацію фінансового характеру, яка слугує базисом оцінки фінансового стану підприємства.

Аналітична оцінка фінансового стану суб'єкта діяльності здійснюється завдяки використанню фінансової інформації, яка містить дані за допомогою яких характеризуються:

- зобов'язання та джерела їх покриття;
- рівень прибутку (збитку) та витрати діяльності;
- якість активів та швидкість їх обертання;
- грошові потоки тощо.

Статистична звітність – сукупність усіх форм звітності, що побудована на інформації, яку одержують на основі даних фінансового обліку для аналітичних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Використання фінансової звітності дає можливість отримати інформацію фінансового характеру, яка слугує базисом оцінки фінансового стану підприємства.

Податкова звітність – сукупність усіх форм звітності, що побудована на інформації, яку одержують на основі даних фінансового обліку для аналітичних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Використання фінансової звітності дає можливість отримати інформацію фінансового характеру, яка слугує базисом оцінки фінансового стану підприємства.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Поняття інформації та її значення.**
- 2. Державне регулювання інформаційної діяльності.**
- 3. Дані та інформація. Документ.**
- 4. Функції і принципи інформаційної діяльності.**
- 5. Класифікація інформації.**
- 6. Звітність як основне джерело інформації для аналізу господарської діяльності.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.

5. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

6. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.

7. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.

8. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.

9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. Згрупувати наведені у таблиці джерела інформації за такими видами:

- Планова
- Обліково-звітна
- Необлікова.

Результати оформити у таблиці. Зробити висновки.

Таблиця 1

Джерела та види інформації для аналізу господарської діяльності підприємства

Джерела інформації	Інформація		
	планова	обліково-звітна	необлікова

Вихідні дані

У таблиці наведено основні джерела інформації, які використовує аналітична служба підприємства для аналізу господарської діяльності:

Джерела інформації	Стисла характеристика
1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Містить інформацію про майно підприємства та джерела його формування
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Розкриває інформацію про доходи, витрати та фінансові результати підприємства та сукупний дохід, елементи операційних витрат; містить показники прибутковості акцій
Податкова декларація з податку на прибуток підприємства	Відображає інформацію щодо суми доходів, витрат прибутку, який підлягає оподаткуванню та податку на прибуток підприємства
Звіт з праці	Деталізує інформацію щодо складу фонду оплати праці та інших виплат, чисельності працівників певних категорій та фонду оплати їх праці, розподіл працівників за розмірами заробітної плати тощо
Товарно-транспортна накладна	Основний документ на вантаж, що його оформляють для вантажних автоперевезень
Розрахунково-платіжна відомість	Містить інформацію про суми та види нарахувань в межах фондів основної та додатково заробітної плати, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників тощо
Бізнес-план підприємства	Містить планову інформацію, яку використовують для оцінювання рівня виконання плану за об'єктами аналізу: доходи, витрати, продуктивність праці, рентабельність тощо
Фінансовий план	Розробляють для обґрунтування конкретних інвестиційних проектів для управління поточною та стратегічною фінансовою діяльністю
Штатний розклад	Застосовують для оцінки відповідальності фактичної наявності трудових кадрів планованим показникам по підприємству в цілому, так і в розрізі структурних підрозділів або груп працівників
Фотографія робочого часу	Містить інформацію про вимірювання витрат робочого часу протягом певного періоду
Калькуляція	Інформація про групування витрат для обчислення собівартості одиниці продукції, виконаних робіт і наданих послуг
Рішення суду	Акт суду першої інстанції, яким суд в суворій відповідності з нормами процесуального і матеріального права вирішує справу по суті, тобто задовольняє позовні вимоги повністю або відмовляє в їх задоволенні

ЗАВДАННЯ 2. Визначити джерела, інформацію з яких аналітик може використати для дослідження:

а) фінансового стану товариства;

- б) продуктивності праці та витрат на оплату праці;
в) доходів і витрат товариства.

ЗАВДАННЯ 3. Визначити, яка організаційна форма виконання аналітичних робіт запроваджена на підприємстві. Результати оформити у таблиці. Зробити висновки.

Вихідні дані

У таблиці наведено основні види аналізу, які виконують функціональні підрозділи підприємства:

Вид аналізу	Виконавці (функціональні підрозділи)
Маркетинговий аналіз	Відділ маркетингу (ВМ)
Виробничий аналіз	Виробничий відділ (ВВ)
	Відділ постачання (ВІП)
	Відділ технічного контролю (ВТК)
	Відділ головного механіка (ВГМ)
Фінансовий аналіз	Фінансовий відділ (ФВ)
Аналіз трудових ресурсів	Відділ праці та заробітної плати (ВЗП)
Аналіз інновацій	Відділ головного технолога (ВГТ)

ЗАВДАННЯ 4. Запропонувати варіант розподілу обов'язків між функціональними підрозділами, які можуть бути залучені до виконання таких напрямів аналізу:

- ✓ Аналіз основних засобів;
- ✓ Аналіз трудових ресурсів;
- ✓ Аналіз матеріальних ресурсів;
- ✓ Аналіз виробництва і реалізації продукції;
- ✓ Аналіз витрат діяльності підприємства;
- ✓ Аналіз фінансових результатів;
- ✓ Аналіз фінансового стану.

Сформулювати перелік завдань для кожного виду аналізу виконавців. Результати оформити у таблиці. Зробити висновки.

Питання для самоконтролю

1. Сутність інформаційного забезпечення економічного аналізу.
2. Вимоги до інформаційного забезпечення економічного аналізу.
3. Класифікація інформації.
4. Поняття про дані, інформацію, документ.
5. Звітність як основне джерело інформації для аналізу господарської діяльності.
6. Склад і структура звітності.
7. Особливості сучасних авторизованих інформаційних систем.
8. Особливості використання в аналізі сучасних інформаційних систем.
9. Інформаційне забезпечення сучасних аналітичних досліджень.

Зміст теми

Значення і завдання аналізу виробництва продукції, робіт і послуг. Загальна схема і послідовність проведення аналізу. Чинники виробництва продукції. Інформаційна база аналізу. Аналіз обсягу виробництва продукції в натуральному і вартісному вираженні. Аналіз обсягу виробництва продукції в основних і допоміжних цехах. Аналіз виконання оперативно-календарного плану випуску продукції.

Аналіз динаміки обсягу виробництва продукції. Аналіз впливу екстенсивних та інтенсивних чинників на обсяг виробництва, методика їх розрахунку.

Аналіз асортименту продукції, його зміни та оновлення випуску виробів. Аналіз впливу асортиментно-структурних зрушень на показники підприємства.

Аналіз ритмічності виробництва. Аналіз обґрунтованості виробничих завдань за підрозділами виробництва. Аналіз залишків незавершеного виробництва. Причини можливих порушень виробничого ритму.

Аналіз якості продукції, робіт і послуг. Показники якості: сортність, питома вага продукції, прийнятої з першого пред'явлення тощо. Аналіз життєвого циклу товарів. Аналіз виробу на відповідність технологічним вимогам. Динаміка показників якості. Аналіз виробничого браку підприємства. Аналіз зовнішніх претензій до якості продукції. Потенційні можливості зростання обсягів виробництва продукції.

Оцінка попиту на продукцію і послуги підприємства. Аналіз портфелю замовлень, єдності ринку для обґрунтування плану випуску та реалізації продукції. Система показників і чинників, що визначають рівень попиту на продукцію і послуги. Вивчення функцій кривих попиту, його цінової еластичності для прийняття управлінських рішень.

Аналіз окремих ринків збуту продукції, діючих цін та систем розподілу товарів. Аналіз конкурентноздатності продукції, кон'юнктури ринку і ризику пропозиції нових товарів.

Короткий опис теми**Завдання, джерела і значення аналізу виробничої програми**

Результатом виробництва (діяльності підприємства) є випуск продукції, виконання робіт, надання послуг. Вони повинні бути певної номенклатури та асортименту, високої якості і виконані у встановлений термін. Під час планування, обліку та економічного аналізу використовується певна система показників для оцінки результату виробництва.

Готова продукція в загальному обсязі характеризує обсяг виробництва по повністю закінчених výroбах, напівфабрикатах, що підлягають реалізації, вартість робіт промислового характеру, послуг, наданих іншим підприємствам.

Готовою рахується та продукція, яка відповідає державним стандартам, повністю укомплектована, прийнята ВГК і здана на склад.

Для аналізу виробничої програми використовуються такі джерела:

- форма ІІ (звіт підприємства про випуск продукції);
- форма 5С (звіт промислового підприємства про затрати на виробництво продукції);
- дані синтетичного та аналітичного обліку;
- матеріали оперативного обліку про виконання договорів;
- нагромаджувальні відомості здачі на склад готової продукції;
- графіки її відвантаження;
- рекламації та претензії споживачів;
- виписки з рахунків про розрахунки з покупцями;
- інші дані.

Перед аналізом виробничої програми стоять такі завдання:

1. Оцінка напруженості планових завдань;
2. Оцінка виконання плану та змін в обсязі, складі та якості випущеної продукції, в ритмічності і комплексності за період, що аналізується;
3. Виявлення відхилень від плану та змін порівняно з попереднім періодом та з'ясування причин їх виникнення;
4. Виявлення резервів подальшого збільшення продукції, підвищення її якості;
5. Розробка пропозицій.

Від обсягу, якості, асортименту, якості випущеної і реалізованої продукції, від ритмічності виробництва залежить собівартість, прибуток, рентабельність, оборотність оборотних коштів і фінансовий стан підприємства.

Аналіз виробництва продукції за вартісними показниками

Для аналізу виробництва продукції у вартісному виразі використовують:

- обсяг продукції, робіт, послуг в оптових цінах підприємства;
- обсяг продукції, робіт, послуг в діючих цінах відповідного року;
- обсяг продукції, робіт, послуг у порівняльних цінах (утворюється, виходячи з середньої ціни).

Для аналізу обсягу виробництва продукції використовується показник обсягу виготовленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг) у порівняльних цінах.

Шляхом порівняння фактичного обсягу продукції з плановим або фактичним за попередній аналогічний період проводиться аналіз виробництва продукції у вартісному виразі.

Таблиця 1

Аналіз виробництва продукції за вартісними показниками

Показники	Попередній період	Звітний період		Відхилення (+,-) проти			
				попереднього періоду		плану	
	фактично	план	факт	в сумі	в %	в сумі	в %
Обсяг продукції в порівняльних цінах	146100	146950	147270	+1170	+0,8	+320	+0,22

Висновок. План по обсягу продукції в порівняльних цінах перевиконано на 320 тис.грн. (0,22%). Фактично обсяг продукції порівняно з попереднім періодом збільшився на 1170 тис.грн. (на 0,8%).

Аналіз виробництва продукції в натуральному виразі

Аналіз виробництва продукції в натуральному виразі зводиться до аналізу номенклатури та асортименту випуску продукції.

Номенклатура продукції – систематизований перелік окремих груп, видів продукції в натуральному виразі.

Асортимент- склад продукції по назвах, видах, інше.

Підприємства мають плани по номенклатурі в складі державного замовлення; решту видів продукції планується на основі прямих договорів із споживачами.

Аналіз необхідно розпочинати із визначення % виконання плану по окремих позиціях номенклатури і асортименту. Це дає можливість виявити ці позиції, по яких план не виконаний і визначити вузькі місця у виробництві.

Далі розраховується загальний показник виконання плану з асортименту:

- по продукції в складі державного замовлення;
- по продукції прямих замовлень з покупцями;
- по всій продукції.

На практиці таким показником є середній коефіцієнт асортиментності. Він визначається як відношення обсягу виробництва продукції, що зараховується у виконання плану з асортименту до планового обсягу виготовленої продукції.

В рахунок виконання плану з асортименту приймається вартість планового випуску продукції, коли план виконаний і перевиконаний або фактична вартість, коли план не виконаний.

$$K_{ac} = \frac{\text{Сума, зарахована у виконання плану з асортименту}}{\text{Плановий випуск продукції}}$$

Види продукції	План	Фактично	В рахунок виконання плану з асортименту	% виконання плану
Настойки і каплі	68685	68758	68685	100,1
Мазі і пасти	17800	17851	17800	100,3
Спирти медичні	20900	20877	20877	99,9
Сиропи медичні	12200	12135	12135	99,5
Медичні масла, лілімент	7390	7394	7390	100,1
Медичні розчини, суміші	17700	17929	17700	101,3
Таблетки	200	202	200	101
Сухі суміші	120	121	120	100,8
Інші розчини	525	532	525	101,3
Фасовки	1400	1471	1400	105,1
Всього	146950	147270	146832	99,92

Після цього визначають втрачений обсяг продукції внаслідок випуску продукції поза асортиментом $(100 - 99,92) \times 146950$, який склав 0,08% або 11756 тис.грн.

Аналіз якості нової техніки

В сучасних умовах господарювання, технічного прогресу великого значення набуває поліпшення якості продукції. Аналіз якості доцільно почати з оінки технічного рівня продукції, який характеризується системою показників, що відображають якісну структуру продукції, її конкурентеу здатність, а також техніко-експлуатаційні показники окремих видів продукції.

Існує нерозривний зв'язок між науково- технічним прогресом і зростанням якості продукції. З одного боку, якість продукції залежить від розвитку науки і техніки, а з другого боку - науково- технічний прогрес характеризується випуском нових досконаліших виробів.

Удосконалення якості конструкцій – це збільшення їх потужності, продуктивності, поліпшення експлуатаційних характеристик. Більш досконалі машини та устаткування дозволять ефективніше переробляти сировину, зменшувати відходи, підвищувати продуктивність праці, знижувати витрати на ремонт й таким чином безпосередньо впливати на економічність виробництва. Тому під оптимальним рівнем яккості продукції розуміють її споживчі властивості, тобто здатність задовольняти потреби за певним призначенням при мінімальних суспільно необхідних сукупних затратах на виробництво та експлуатацію.

Якість продукції залежить від спільної дії багатьох факторів:

- інженерних;
- виробничих;
- кваліфікаційних;
- організаційних;
- економічних.

Інженерні фактори – це конструкторські та технологічні розробки, визначені стандартами. Вони охоплюють комплекс робіт з технічної підготовки виробництва, поведення експериментальних робіт.

Виробничі фактори – це технічний рівень і стан наявного устаткування, технологічного оснащення, контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні фактори – це творчий потенціал спеціалістів, знання, виробничий досвід робітників.

Організаційні фактори – це стан технологічної дисципліни, дотримання принципів і методів наукової організації праці.

Аналізуючи якість продукції, техніки з економічної позиції, необхідно врахувати такі показники споживчих властивостей, які найповніше характеризують вплив нової техніки на підвищення продуктивності праці. Це показники якості:

- окремі показники стосуються лише однієї з споживчих властивостей продукції (потужності);
- комплексні показники можуть характеризувати якість одиниці продукції за кількома властивостями.

Серед показників якості, які характеризують виріб як об'єкт експлуатації, можна виділити такі основні групи експлуатаційних показників:

а) показники призначення характеризують ступінь відповідності машини її цільовому призначенню, конструктивне виконання та основні розміри, стійкість проти зовнішніх впливів, продуктивність компресора, потужність верстата, швидкість стрічкового конвейера;

б) показники надійності:

- безвідмовність (властивість машини виконувати задані функції, зберігаючи свої експлуатаційні показники протягом необхідного проміжку часу.

Ймовірність безвідмовної праці. Середнє напрацювання до першої відмови, інтенсивність відмов);

- довговічність (термін служби машини з врахуванням фізичного та морального спрацювання до першого капітального ремонту модернізації або списання;
- ремонтпридатність (здатність машини до запобігання, виявлення та усунення відмов і несправностей при технічному обслуговуванні та ремонті.

Середній час відновлення, показники середньої та відносної вартості технологічного обслуговування і ремонтів;

- збережуваність (властивість машин не втрачати обумовлених експлуатаційних показників під час зберігання та після терміну зберігання, а також транспортування;

в) показники експлуатаційної надійності – це витрата частин на одиницю праці, виконуваної цими видами продукції (трактори, комбайни, інші сільськогосподарські машини). Наприклад, витрата змінних частин на 100 км. пробігу автомобіля;

г) ергономічні показники характеризують машину в системі “Людина - машина” та враховують її пристосованість до людини;

д) економічні показники розкривають машину стосовно забруднення нею навколишнього середовища шкідливими відходами (газ, випромінювання) під час зберігання, транспортування та експлуатації;

ж) естетичні показники – це показники, які характеризуються:

- композиційною викінченістю форми (зовнішня гармонія форми, відповідність сучасному стилю, краса кольорових поєднань);

- функціональною діяльністю форми (відповідність конкретному призначенню, характеру виконання, пристосованість до виконуваної функції, її інформаційна виразність);

- товарним виглядом (якість зовнішньої та внутрішньої поверхні, якість написів і позначень;

- патентно – торгові показники розкривають кількість і вагомість нових вітчизняних винаходів, реалізованих в цій машині. Крім показника патентного захисту є показник патентної чистоти (тобто можливість безперешкодної реалізації виробу як в країні так і за її межами).

Нова техніка крім розглянутих споживчих властивостей має ще одну властивість, на її створення затрачається жива праця.

З цієї точки зору затрати на створення нової техніки визначаються у вигляді витратних показників у сфері виробництва:

а) трудомісткість (кількість праці на одиницю продукції):

- загальна трудомісткість (сумарні затрати праці на виготовлення ододиниці продукції);
- структурна трудомісткість (затрати праці за професіями або цехами підприємства (наприклад токарів, ливарників);
- питома трудомісткість (це відношення загальної трудомісткості до показника техніки (наприклад до 1т., 1 кг. маси, 1 м.куб. місткості екскаватора);

- відносна трудомісткість (це відношення трудомісткості виробу, що проектується до використаної для порівняння трудомісткості. Наприклад раніше випускалась машина із трудомісткістю 1000 год., а нова модель має проектну трудомісткість 800 год., тоді відносна трудомісткість = $800 / 1000 = 0,8$).

б) матеріаломісткість – кількість матеріалу, затраченого на випуск одиниці продукції:

- загальна матеріаломісткість;
- структурна матеріаломісткість;
- питома матеріаломісткість;
- відносна матеріаломісткість.

в) енергомісткість – це затрати енергії на одиницю продукції (кіловат –год, кг. пари). Використовують рідше, як правила для аналізу технологічності в енергомиських виробництвах. Є загальна, структурна, питома і відносна енергомісткості;

г) блоковість (збірність) виробу свідчить про простоту його монтажу;

д) показники стандартизації і уніфікації дають змогу визначити ступінь конструктивної однаковості проекрованої і готової техніки.

Експлуатаційні показники мають забезпечити певний економічний ефект. Реалізація цих показників визначає витратні показники у вигляді собівартості і ціни виробу. Тому кількісні значення експлуатаційних та витратних показників повинні визначати якість цього виробу в процесі експлуатації. Економічна ефективність – це підсумковий показник якості, що є результатом взаємодії технічних і економічних показників у сфері виробництва і експлуатації.

Показники якості визначаються експериментальним, розрахунковим, соціологічним, експертним і органолептичним методами (органолептичний аналіз сприйняття органів чуття без технічних засобів).

Встановити за допомогою цих методів окремі показники якості машини, треба порівняти їх з показниками аналога (зразка, моделі, стандарту).

Під час аналізу можна розраховувати узагальнений (комплексний) показник якості:

- узагальнений показник якості
- вагомості кожного показник якості
- показник якості (експлуатаційний, планових витрат)

Шляхом порівняння з аналогом можна судити про рівень якості оцінюваного виробу.

Одним із різновидів комплексних показників є інтегральний показник якості:

- сумарний корисний ефект від експлуатації машин
- затрати на створення машин

- затрати на експлуатаційні витрати.

Аналіз сортності продукції

У деяких галузях промисловості (легка, харчова) встановлюють сортність продукції. Про якість продукції роблять висновок за питомою вагою кожного сорту в загальному випуску продукції, за середнім коефіцієнтом сортності, за середньовиваженою ціною виробу порівнюючи відсотки виконання плану за кількістю та вартістю виробу.

Таблиця 3

Аналіз сортності продукції

Сорт	Ціна за штуку, тис.грн.	Випуск продукції			
		за планом		фактично	
		тис.шт.	млн.грн	тис.шт	млн.грн
I	1,0	100	100	120	120
II	0,8	10	8	4	3,2
III	0,6	5	3	1	0,6
Разом	x	115	111	125	123,8

Розрахуємо коефіцієнт сортності:

Вартість продукції всіх сортів / Можлива вартість першосортної продукції

$$K_{\text{с план}} = \frac{111}{100 + 10 + 5} \cdot \frac{111}{115} = 0,97$$

$$K_{\text{с факт.}} = \frac{123,8}{120 + 4 + 1} \cdot \frac{123,8}{125} = 0,99$$

Чим коефіцієнт сортності ближчий до 1, то тим вища сортність. Якщо він дорівнює 1, то це означає, що вся продукція випускається першим сортом.

При підвищенні якості кращий виріб витісняє кілька виробів кращої якості. Вплив зміни якості продукції на обсяг її випуску виначають за допомогою середньозваженої ціни.

Порядок аналізу:

1. Визначаємо планову і фактичну середню ціну на виріб, враховуючи обсяг випуску по кожному сорту:

- ціна планової продукції: $C_{\text{п}} = 111/115 = 965,2$ (грн)

- ціна фактичної продукції : $C_{\text{ф}} = 123,8/125 = 990,4$ (грн)

2. Визначаємо різницю:

$$(C_{\text{ф}} - C_{\text{п}}) \cdot E_{\text{дф}} = 25,2 \cdot 125 = 3150 \text{ (тис.грн.)}$$

Внаслідок підвищення сортності збільшено вартість фактично випущеної продукції на 3150 тис.грн.

Інший спосіб:

1) Вартість фактично випущеної продукції по плановій середній ціні:

$$125 \cdot 965,2 = 120650 \text{ (тис.грн.)}$$

2) Зміна обсягу продукції за рахунок поліпшення якості:

$$123800 - 120650 = 3150 \text{ (тис.грн.)}$$

Важливим показником якості є наявність втрат від браку, а також наявність або відсутність рекламаций споживачів товарів (продукції).

Під час аналізу рекламаций, які надійшли, визначають кількість і вартість рекламованої продукції, її питому вагу, причини та конкретних винуватців.

Як правило брак не планується, але як виняток, ливарні, термічні цехи і деякі інші виробництва планують втрати від браку.

Перевищення браку проти встановленої норми і наявність його на підприємствах, де він не планувався, негативно характеризує роботу підприємства.

Необхідно визначити причини виникнення браку, динаміку втрат від браку, винуватих і прийняти відповідні заходи щодо попередження браку.

Причини втрат від браку:

- неякісна сировина;
- порушена технологія;
- безвідповідальність працівників;
- несправність обладнання.

Аналіз ритмічності виробництва

Ритмічність виробництва – важливий показник ефективності роботи підприємства. Ритмічну роботу підприємства забезпечують не лише основні, а й допоміжні цехи та обслуговуючі підприємства.

Ритмічність виробництва впливає на обсяг виробництва і реалізації продукції, її якість, собівартість та на виконання плану поставок у відповідності з укладеними договорами. Ритмічна робота підприємства свідчить про раціональну організацію виробництва.

Показники ритмічності дають змогу охарактеризувати своєчасність поставки продукції і відповідність фактичного обсягу поставленої продукції завданням плану.

Під ритмічною роботою розуміють випуск продукції, виконання окремих елементів виробничого процесу в відповідності з планом за якістю, асортиментом за кожний період часу.

Ритмічність визначається на основі випуску продукції по доходах (місяцях): розраховується питома вага кожної декади (місяця) ($1/3$ або $33,3\%$). Однак такий спосіб розрахунку коефіцієнта ритмічності не враховує наступні елементи:

- різну кількість днів в декаді (місяці);
- на індивідуальних чи малосерійних виробництвах випуск продукції; здійснюється за графіком, а не щоденно.

Тому, фактичні дані про питому вагу випуску продукції по декадах (місяцях) необхідно співставити із запланованими питомими вагами.

Коефіцієнт ритмічності визначається методом зарахування.

Таблиця 4

Аналіз ритмічності виробництва

Випуск продукції	Випуск продукції (тис.грн.)		Питома вага до підсумку		Зараховується у виконання плану
	план	факт.	план	факт.	
Декади року					
I	46728	44695	33	31	44695
II	46728	47528	33	33	46728
III	48144	51904	34	36	48144
Разом	141600	144177	100	100	139567
у % до плану	100,0	101,82	х	х	98,56

Узагальнюючим показником рівномірності випуску продукції є коефіцієнт ритмічності, який показує питому вагу продукції, випущеної без порушення графіка.

Коефіцієнт ритмічності складає $98,56\% \left(\frac{139567}{141600} \times 100 \right)$.

Це означає, що 98,56 % планового обсягу продукції виготовлено без порушення графіку.

Чим більше коефіцієнт ритмічності наближений до одиниці (або до 100%), тим рівномірніше працює підприємство.

Отже, підприємство працювало не ритмічно, в результаті чого випуск продукції зменшився на 1,44% (100 - 98,56) або на 2039 тис.грн.

$$\frac{(141600 * 1,44)}{100}$$

Основні причини неритмічної роботи підприємства:

- недоліки в організації виробництва;
- недоліки в використанні трудових ресурсів;
- порушення технології;
- відсутність деталей вузлів;
- збої в службі постачання;
- інші причини.

Аналіз реалізації продукції

Мета аналізу ринкових можливостей підприємства – дослідження привабливості ринку, рівня конкурентоспроможності підприємства, а також співвідношення між потенціалами ринку і виробника для оцінювання поточної ситуації та визначення перспектив його розвитку.

Підприємство, яке здійснює діяльність на певному ринку чи прагне вийти на новий ринок, застосовує методику аналізу привабливості ринку.

Привабливість ринку – це сукупність можливостей, що існують на ньому та зумовлюють попит і пропозицію.

Однією з характеристик привабливості ринку є величина попиту та його динаміка. Попит виражається кількістю товарів і послуг, які споживачі готові та спроможні купити за певну ціну протягом відповідного проміжку часу і в певному місці. Попит на ринку перебуває у взаємодії з пропозицією, тобто сукупністю товарів і послуг, які виробники готові продати. У найпростішому випадку попит на товар чи послугу дорівнює обсягу їх продажу в певному місці та в певний момент часу.

Розрізняють два рівні попиту: *первинний (сумарний) попит на ринку* – загальний обсяг продажу на ринку в певний період часу для сукупності марок товару чи конкуруючих виробників; *попит на продукцію конкретного виробника (попит на марку)* – частина попиту, яка відповідає частці ринку певного підприємства.

Потенціал ринку – верхня межа попиту в певний момент часу.

Для визначення потенціалу ринку застосовують спеціальні методи, які залежать від виду товару. Який реалізують на ринку: виробничого чи споживчого призначення.

Визначення потенціалу ринку за методом ланцюгових відношень

Цей метод передбачає послідовну декомпозицію попиту для товарів виробничого чи споживчого призначення. Наприклад, для підприємства, яке виготовляє верстати з числовим програмним керуванням, потенціал ринку методом ланцюгових відношень визначають за формулою:

$$Q_p = K_c \bar{P}_p q_1 q_2 q_3 q_4, \quad (1)$$

де K_c – кількість підприємств-споживачів цієї продукції; $\bar{P}_p$ – середній розмір прибутку одного підприємства; q_1 – частка прибутку, яку підприємство в середньому витрачає на переозброєння і реконструкцію свого виробництва; q_2 – частка прибутку, який витрачений на придбання машин та устаткування; q_3 – частка витрат на металообробне устаткування в сумі витрат; q_4 – частка витрат на верстати з числовим програмним керуванням у сумі витрат.

Місткість ринку, наприклад, для нової карамелі кондитерської фабрики можна обчислити за формулою:

$$Q_p = \bar{C}_n \bar{D}_n q_1 q_2 q_3 q_4 q_5, \quad (2)$$

де $\bar{C}_n$ – чисельність населення; $\bar{D}_n$ – середній дохід на душу населення; q_1 – частка коштів, які витрачають на продукти харчування; q_2 – частка коштів, які витрачають на кондитерські вироби; q_3 – частка коштів, які витрачають на цукерки; q_4 – частка витрат на нешоколадні цукерки; q_5 – очікувана частка витрат на нову марку карамелі.

Визначення потенціалу ринку за індексом дослідної панелі

Метод передбачає проведення багаторазових опитувань, які називають панелью. Панель - це вид безперервної вибірки.

Дослідження ринку ґрунтується на інформації. Наприклад, панелі продавців про середній обсяг продажу (ОП) роздрібного магазину:

$$ОП = \frac{\sum_{i=1}^{M} I_n K_m}{t}, \quad (3)$$

де, I_n - *індекс* дослідної панелі; K_m - загальна кількість роздрібних магазинів, які реалізують конкретний товар; t - період, протягом якого накопичується інформація про панель, місяців.

Індекс дослідної панелі характеризує середній обсяг продажу одного роздрібного магазину, який входить у панель, і розраховують його за формулою:

$$I_n = \frac{\sum_{i=1}^{M} (Z_i^n - Z_i^k) + ОП_i}{M}, \quad (4)$$

де Z_i^n , Z_i^k - залишки продукції на складах i -го магазину відповідно на початок і кінець звітної періоду; $ОП_i$ - обсяг продажу i -го магазину за цей же період; M - кількість роздрібних магазинів, які входять у панель.

Визначення потенціалу ринку за рівнем інтенсивності споживання товару

Основними параметрами для розрахунку є кількість споживачів продукції (K_c), середня ціна товару, який споживає один покупець ($ц$), і середня тривалість повного циклу експлуатації товару (T_e). Отже, обсяг продажу за рівнем інтенсивності споживання обчислюють:

$$ОП = \frac{K_c \cdot ц}{T_e}, \quad (5)$$

Фактичну кількість споживачів визначити непросто. Кожний потенційний споживач може бути реальним тільки за певних обставин, тому попередньо виявляють критерії, які дають змогу визначити між ними різницю. Зокрема, такими критеріями можуть бути: ціна товару (порівняння ціни та спроможності споживача), географічне розміщення споживачів, потреба у спільному використанні товарів. Термін експлуатації товару (T_e) є обов'язковою характеристикою його маркування. Для товарів з тривалим періодом експлуатації цим терміном вважають строк повної амортизації виробів. Оскільки реальний термін експлуатації виробів часто перевищує період їхньої повної амортизації, його доцільно скоригувати на середній коефіцієнт спрацювання виробів певного класу.

Для визначення потенціалу ринку перелічені методи можна використовувати незалежно або одночасно, що підвищує ймовірність отримання точних результатів, особливо за умови нестачі інформації.

Аналіз можливостей ринку з метою оцінювання його привабливості ґрунтується на співвідношенні величин поточного й абсолютного потенціалів ринку.

Поточний потенціал ринку - це максимальний рівень первинного попиту, досягнутий під дією маркетингового тиску підприємств-конкурентів та неконтрольованих факторів зовнішнього середовища у певний момент часу.

Абсолютний потенціал ринку – верхня межа його поточного потенціалу за умови, що потенційні покупці ефективно споживають товар в оптимальному обсязі та при кожному подальшому використанні.

Невідповідність між абсолютним і поточним потенціалами ринку визначає рівень економічної доцільності діяльності підприємства на цьому ринку. Чим більша ця невідповідність, тим вищі можливості ринку і, навпаки, чим такий «розрив» менший, тим ближче рівень насичення.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Завдання, джерела і значення аналізу виробничої програми.**
- 2. Аналіз виробництва продукції за вартісними показниками.**
- 3. Аналіз виробництва продукції в натуральному виразі.**
- 4. Аналіз якості нової техніки.**
- 5. Аналіз сортності продукції.**
- 6. Аналіз ритмічності виробництва.**
- 7. Аналіз реалізації продукції.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
6. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 639с.
7. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
8. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.

9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. Використовуючи вихідні дані, проаналізувати динаміку обсягів виконаних робіт. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз динаміки обсягів виконаних робіт

Показники	За попередній період	Звітний період		Відхилення (+,-) фактичного обсягу проти			
		План	Фактично	Абсолютне, тис.грн		Відносне, %	
				Попереднього періоду	Плану	Попереднього періоду	Плану

ЗАВДАННЯ 2. Дати оцінку доцільності прийняття додаткового замовлення з нижчою ціною реалізації за умови, що договірне замовлення на початок року склало 2500 од. за ціною 200 грн. за одиницю.

Але через банкрутство одного із замовників воно скоротилося до 2000 одиниць.

Пошук нових ринків збуту передбачає оцінку доцільності прийняття нового замовлення на 300 од. за ціною 170 грн. за одиницю.

Наскільки вигідним буде це замовлення, якщо змінні витрати на одиницю виробу складають 85 грн., а сумарні постійні витрати складають 10000 грн.

ЗАВДАННЯ 3. За даними таблиці зробити:

- ✚ аналіз обґрунтованості та напруженості договірних зобов'язань;
- ✚ охарактеризувати узгодженість сформованого портфеля замовлень з виробничими можливостями підприємства;
- ✚ обчислити коефіцієнти напруженості поставок та виконання договірних зобов'язань за строками.

Зробити аналітичні висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Аналіз напруженості завдань з виробництва продукції

Період	Договірне зобов'язання, тис.грн	Фактичні поставки за договором, тис.грн.	Виконання договірних зобов'язань, %	Виробнича потужність, тис.грн.	Договірне зобов'язання до виробничої потужності, %	Фактичні поставки до виробничої потужності, %
I	600	590		650		
II	600	600		650		
III	610	560		650		
IV	620	640		650		
РІК						

ЗАВДАННЯ 4. За даними таблиці обчислити вплив структурних зрушень на зміну обсягу виробництва продукції.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Вихідні дані для аналізу

Продукція	Обсяг випуску продукції, грн.		Структура випуску продукції, %		Фактичний випуск при плановій структурі, грн.	Зміна обсягу продукції через зміну структури, грн	Зараховується у виконання плану по структурі, грн.
	План	Факт	План	Факт			
Шафи	9000	9040					
Блоки дверні	8000	8050					
Столи кухонні	3230	3390					
Стільці	3000	3200					
Крісла	1000	900					
РАЗОМ	24230	24580					

ЗАВДАННЯ 5. За даними таблиці дати оцінку виконання завдань за асортиментом продукції та проаналізувати ступінь оновлення продукції на підприємстві. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 4

Вихідні дані для аналізу

Виріб	Випуск продукції, тис.грн.				Продукція, зарахована у виконання плану за асортиментом, тис.грн.
	Минулий рік	План	Фактично	Виконання плану, %	
А	60	70	80		
Б	30	30	30		
В	40	40	70		
Г	70	50	40		
Д	80	-	60		
Е	100	110	90		
Є	-	100	40		
РАЗОМ					

ЗАВДАННЯ 6. За даними таблиці проаналізувати ритмічність виробництва продукції за рік та обчислити коефіцієнти ритмічності і аритмічності.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 5

Вихідні дані для аналізу ритмічності

Період	Випуск продукції				Виконання плану, %	Продукція зарахована у плановий ритм	
	План		Фактично			тис.грн.	%
	тис.грн.	%	тис.грн.	%			
I	280		240				
II	310		260				
III	310		400				
IV	340		480				
РІК	1240		1380				

ЗАВДАННЯ 7. За даними таблиці визначити показники сортності продукції і проаналізувати виконання планових завдань за якістю. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 6

Аналіз сортності продукції

Сорт	Ціна виробу грн.	Перевідний коефіцієнт	План			Фактично		
			Кількість виробів, шт.	Кількість виробів у перерахунку на ціну 1 сорту	Сортність грн.	Кількість виробів, шт.	Кількість виробів у перерахунку на ціну 1 сорту	Сортність, грн.
1	30		8000			10200		
2	25		1500			1200		
3	18		500			600		
Разом	х		10000			12000		

Питання для самоконтролю

1. Значення і завдання аналізу виробництва продукції, робіт і послуг.
2. Загальна схема і послідовність проведення аналізу.
3. Чинники виробництва продукції.
4. Інформаційна база аналізу.
5. Аналіз обсягу виробництва продукції у вартісному вираженні.
6. Аналіз обсягу виробництва продукції в основних і допоміжних цехах.
7. Аналіз виконання оперативно-календарного плану випуску продукції.
8. Аналіз динаміки обсягу виробництва продукції.
9. Аналіз впливу екстенсивних та інтенсивних чинників на обсяг виробництва, методика їх розрахунку.
10. Аналіз асортименту продукції, його зміни та оновлення випуску виробів.
11. Аналіз асортиментно-структурних зрушень на підприємстві.
12. Аналіз ритмічності виробництва.
13. Аналіз залишків незавершеного виробництва. Причини можливих порушень виробничого ритму.
14. Аналіз якості продукції, робіт і послуг.
15. Потенційні можливості зростання обсягів виробництва продукції.
16. Оцінка попиту на продукцію і послуги підприємства.
17. Аналіз портфелю замовлень, єдності ринку для обґрунтування плану випуску та реалізації продукції.
18. Система показників і чинників, що визначають рівень попиту на продукцію і послуги.
19. Аналіз окремих ринків збуту продукції, діючих цін та систем розподілу товарів.
20. Аналіз конкурентноздатності продукції, кон'юктури ринку і ризику пропозиції нових товарів.

Зміст теми

Зміст, завдання та основні напрямки аналізу кадрового потенціалу. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими кадрами в розрізі освітньо-кваліфікаційного, вікового, статевого складу.

Аналіз руху робочої сили, в тому числі, аналіз причин плинності кадрів.

Аналіз використання коштів на оплату праці.

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві.

Аналіз умов праці. Оцінка резервів підвищення продуктивності праці.

Аналіз фонду оплати праці.

Короткий опис теми**Поняття аналізу виробничого потенціалу**

Аналіз виробничого потенціалу підприємства дає змогу глибше визначити та охарактеризувати можливості даного підприємства, тобто дає змогу проаналізувати подальший розвиток з метою отримання високих прибутків. Це ми зможемо зробити за рахунок збільшення продуктивності праці, ефективності використання трудових і матеріальних ресурсів, а також за рахунок ефективного використання робочого часу.

Аналіз виробничого потенціалу підприємства включає такі види аналізу:

- 1) аналіз трудових кадрів;
- 2) аналіз ефективного використання основних засобів;
- 3) аналіз матеріальних ресурсів.

Завдання аналізу ефективності використання трудових ресурсів (кадрів)

Результат господарської діяльності підприємства багато в чому залежить від ефективності використання трудових ресурсів.

Мета аналізу – виявити резерви підвищення результативності виробництва за рахунок збільшення його обсягу при кращому використанні трудових ресурсів.

Завдання аналізу :

- 1) оцінка динаміки і виконання плану показників ефективного використання трудових ресурсів і показників забезпеченості підприємства трудовими ресурсами;
- 2) аналіз складу, структури, чисельності персоналу, рівнів кваліфікації персоналу, руху по групах;

- 3) розрахунок впливу трудових факторів на динаміку і виконання плану з продуктивності праці та обсягу виробництва;
- 4) визначення резервів підвищення продуктивності праці і росту обсягів виробництва;
- 5) розробка заходів щодо впровадження виявлених резервів.

Джерелами аналізу трудових ресурсів є: "Звіт з праці", "Звіт про використання робочого часу" і дані обліку.

Для характеристики забезпеченості підприємства трудовими ресурсами використовують таку систему показників:

- 1) чисельність персоналу;
- 2) склад персоналу за групами, професіями, категоріями, кваліфікаціями;
- 3) оборот кадрів;
- 4) плинність кадрів;
- 5) використання робочого часу;
- 6) цілоденні і внутрішньоденні втрати часу і їх структура;
- 7) продуктивність праці одного робітника за рік, місяць, день, годину;
- 8) трудомісткість;
- 9) інші показники.

Таблиця 1

Дані для аналізу трудових ресурсів

№	Показники	Планові	Фактичні	Відхилення (+,-)
1.	<u>Вихідні:</u> Обсяг виробництва	146950	147270	+320
2.	Середньоспискова чисельність працівників:	88	87	-1
	в т. ч. робітників	74	74	-
3.	Кількість відпрацьованих всіма робітниками: а) людино-днів; б) людино-годин;	9868 77957	8701 60037	-1167 -17920
4.	<u>Розрахункові:</u> Кількість днів на одного працівника п. 3а/п.2	112	100	-12
5.	Кількість годин на одного працівника (п. 3б/п.2)	886	690	-196
6.	Середня продовженість робочого дня (п. 3б/п.3а)	7,9	6,9	-1
7.	Середньорічна продуктивність праці п. 1 / п. 2	1669886	1692758	-22872

8.	Середньоденна продуктивність праці п. 1/ п. 3 а	14892	16926	+2034
9.	Середньогодинна продуктивність праці п. 1/ п. 3б	1885	2453	+568

Аналіз руху та якісні характеристики використання трудових ресурсів

Таблиця 2

Аналіз руху трудових ресурсів (чол.)

№	Показники	Фактично за попередній період	Фактично за звітний період
1.	Середньоспискова чисельність працівників	1200	1300
2.	Прийнято робітників	85	74
3.	Вибуло робітників	68	64
4.	В тому числі:		
	а) переведено на інші підприємства;	35	8
	б) навчання, служба, пенсія;	9	25
	в) закінчення договору;	-	2
	г) власне бажання;	17	20
	д) прогули.	7	9
5.	Коефіцієнти:		
	а) обороту з прийому;	7,1%	5,7%
	б) обороту за звільненнями;	5,7%	41,9%
	в) плинності кадрів.	2%	2,23%

Крім цих коефіцієнтів визначають питому вагу окремих груп за:

- а) кваліфікацією;
- б) стажем;
- в) освітою.

Визначення техніко-економічних показників:

1. Темп росту продуктивності праці:

- індекс росту продуктивності праці;
- продуктивність праці звітного періоду;
- продуктивність базового періоду.

2. Доля приросту продукції за рахунок продуктивності праці:

$$\Delta \text{ТП} = (\text{п/п ф} - \text{п/п п}) \times \Delta \text{ЧП} \quad , \quad \text{де}$$

(п/п ф – п/п п) – доля приросту; 1-100%;

Δ ЧП – приріст чисельності (%);

Δ ТП – приріст обсягу виробництва.

3. Відносна економія живої праці:

$E_p = (\text{ЧПф} - \text{ЧПп}) \times I_{tp}$, де

E_p - економія праці;

ЧПп – чисельність базового періоду;

I_{tp} – індекс росту обсягу виробництва;

ЧПф – чисельність звітного періоду.

Аналіз продуктивності праці

Середньорічну продуктивність праці записують у вигляді такого добутку:

$W_{c/p} = y \times D \times J \times \text{п/п год}$, де

$W_{c/p}$ – середньорічна продуктивність праці;

y – питома вага робітників в ССЧП;

D – число відпрацьованих днів одним робітником в році;

J – продовженість робочої зміни;

п/п год – середньогодинна продуктивність одного робітника

$$y = \frac{\text{чисельність робітників}}{\text{середньоспискова чисельність працівників}}$$

$D = \frac{\text{всього відпрацьовано людино/днів}}{\text{чисельність працівників}}$

$J = \frac{\text{всі відпрацьовані людино/години}}{\text{дні відпрацьовані в році одним робітником}}$

Методика факторного аналізу продуктивності праці

$\Delta W_{c/p} y = (y_f - y_p) \times D_p \times J_p \times \text{П/П год п}$

$\Delta W_{c/p} D = (D_f - D_p) \times y_f \times J_p \times \text{П/П год п}$

$\Delta W_{c/p} J = (J_f - J_p) \times y_f \times D_f \times \text{П/П год п}$

$\Delta W_{c/p} \text{ п/п} = (\text{п/п ф} - \text{п/п п}) \times y_f \times D \times J_f$

Розрахунок зміни продуктивності праці

$$W_{п/п}(y) = (0,85 - 0,84) \times 112 \times 7,9 \times 1885 = + 1893,848$$

$$W_{п/п}(D) = (100 - 112) \times 0,85 \times 7,9 \times 1885 = - 151893,3$$

$$W_{п/п}(J) = (6,9 - 7,9) \times 100 \times 0,85 \times 1885 = - 160225$$

$$W_{п/п}(\text{п/п год}) = (2453 - 1885) \times 0,85 \times 100 \times 6,9 = 333132$$

$$\Delta \text{п/п} = 1893,848 - 151893,3 - 160225 + 333132 = + 22907,54$$

Крім цього, внаслідок зміни середньоспискової чисельності працівників і продуктивності праці обсяг виробництва змінився.

Таблиця 3

Аналіз зміни обсягу виробництва за рахунок зміни середньоспискової чисельності працівників та продуктивності праці

№	Показники	План	Факт	Відхилення
1	Обсяг товарної продукції тис. грн.	146950	147270	+320
2	Середньоспискова чисельність працівників чол.	88	87	-1
3	Середньорічна продуктивність праці п1 і п2.	1669886	1692758	+22873
4	Зміна обсягу продукції за рахунок: а) зміни чисельності працівників; б) зміни продуктивності праці.	-1x1669886 +22873x87	= =	-1669886 +1989951

Висновок: План по обсягу товарної продукції перевиконано на 320 тис. грн. За рахунок дії таких факторів, як чисельність працівників і продуктивності праці:

- а) зменшення середньоспискової чисельності на 1 чоловіка вплинуло на зменшення обсягу товарної продукції на 1 669 886 грн;
- б) ріст продуктивності праці на 22 873 грн. вплинуло на збільшення обсягу продукції в сумі 1 989 951 грн.

Аналіз ефективності використання робочого часу

Найбільшу увагу треба приділити аналізу використання ефективного використання робочого часу. Раціональне використання робочого часу є головним резервом зростання продуктивності праці і визначається високою ефективністю, оскільки дозволяє збільшити випуск продукції без додаткових інвестицій. Аналіз використання робочого часу проводиться у двох напрямках:

- аналіз виявлених втрат робочого часу;
- аналіз неефективного використання робочого часу.

Аналіз проводиться за даними балансу робочого часу та оперативного табельного обліку.

Показник – середнє число днів відпрацьованих одним працівником, характеризує повноту використання робочого часу в днях протягом року, кварталу, місяця тощо.

Розрахунок впливу втрат робочого часу та середньогодинного виробітку на середньорічну продуктивність праці і обсягу виробництва, показано в наступній таблиці.

Таблиця 4

Аналіз використання робочого часу

Показники	Відхилення факторів від плану	Вплив на	
		продуктивність праці одного робітника за півріччя	обсяг товарної продукції
Кількість відпрацьованих днів	-12	$-12 \cdot 14892 = -179000$	$-179 \cdot 87 = -16683$
Продовженість робочого дня	-1	$-1 \cdot 100 \cdot 1886 = -188500$	$-188 \cdot 87 = -16365$
Середньогодинна продуктивність праці	568	$568 \cdot 100 \cdot 6,9 = 391920$	$390 \cdot 87 = 33390$
Разом	x	+22500	2001

У зв'язку з заокругленими даними в розрахунках утворились відхилення, таким чином таблиця має такий вигляд:

Таблиця 5

№	Показники	Дані без заокруглень	Дані після заокруглення
1	Середньорічна продуктивність праці.	22883	22500
2	Обсяг продукції тис.грн.	1989,9	2001

ПЛАН СЕМІНАРУ:

1. Поняття виробничого потенціалу підприємства.
2. Завдання аналізу ефективності використання трудових ресурсів.
3. Аналіз руху та якісні характеристики використання трудових ресурсів.
4. Аналіз продуктивності праці.
5. Аналіз ефективності використання робочого часу.

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.

4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
6. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. Використовуючи вихідні додаткові дані, проаналізувати рух персоналу. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз руху працівників

Показники	Базовий рік	Звітний рік	Зміна (+, -)
1.Спискова чисельність персоналу на початок року	236	248	
2.Прийнято, чол.	48	58	
3.Звільнено, чол.			
всього, в т. ч.	44	48	
- за власним бажанням	24	29	
- за порушення трудової дисципліни	3	5	
4.Спискова чисельність на кінець року			
5.Коефіцієнт обороту:			
- з прийому, %;			
- за звільненням, %;			
- плинності, %			

ЗАВДАННЯ 2. На підставі даних, наведених в таблиці, визначити абсолютний і відносний надлишок (нестачу) працівників. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

**Дані для розрахунку абсолютного і відносного надлишку (нестачі)
працівників**

Показники	План	Фактично	Зміна (+, -)
1.Обсяг товарної продукції, тис.грн	75800	77800	
2.Чисельність промислово-виробничого персоналу, чол	900	910	

ЗАВДАННЯ 3. Використовуючи дані таблиці, визначити фонд робочого часу працівників підприємства та розрахувати вплив на зміну фонду робочого часу зміни середньорічної чисельності робітників, зміни числа днів, відпрацьованих одним робітником та зміни середньої тривалості робочого дня. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Аналіз використання робочого часу

Показники	Минулий рік	Звітний період	Відхилення (+;-)
1.Середньорічна чисельність робітників, чол.	3915	4040	
2.Відпрацьовано за рік одним робітником - днів	205	216	
- годин	1552	1648	
3.Середня тривалість робочого дня, год.			
4.Фонд робочого часу, тис.год.			

ЗАВДАННЯ 4. Використовуючи вихідні дані, розрахувати показники продуктивності праці та вплив їх зміни на обсяги виконаних робіт. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 4

Аналіз показників продуктивності праці та обсягів виконаних робіт

Показники	За попередній період	За звітний період	Зміна (+, -)
1.Середньоспискова чисельність персоналу, чол.			
2.Продуктивність праці, грн.			
3.Обсяги виконаних робіт, тис.грн. в т. ч. за рахунок змін:			
а) чисельності працюючих;			
б) продуктивності праці			

ЗАВДАННЯ 5. Використовуючи одержані дані, розрахувати вплив

- ✓ втрат робочого часу
- ✓ та середньогодинного виробітку

на середньорічну продуктивність праці і обсягу виробництва. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 5

Аналіз використання робочого часу

Показники	Відхилення факторів від плану	Вплив на	
		Продуктивність праці одного робітника (працівника) за півріччя	Обсяг товарної продукції
Кількість відпрацьованих днів			
Продовженість робочого дня			
Середньогодинна продуктивність праці			
Разом			

ЗАВДАННЯ 6. Використовуючи дані таблиці розрахувати абсолютну і відносну зміну фонду оплати праці. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 6

Аналіз фонду оплати праці

Показники	План	Фактично	Відхилення (+;-)	
			Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
1.Обсяг виробництва продукції, тис.грн.	110000	159500		
2.Фонд оплати праці, тис.грн.	67100	94105		
3.Норматив приросту фонду оплати праці на кожний % приросту виробництва	0,25	0,25		

ЗАВДАННЯ 7. На підставі даних, наведених в таблиці, визначити вплив на зміну фонду оплати праці зміни середньоспискової чисельності персоналу і зміни середньорічної заробітної плати. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 7

Факторний аналіз фонду оплати праці

Показники	Минулий період	Звітний період	Відхилення (+, -)
1.Середньоспискова чисельність персоналу, чол.	103	105	
2. Середньорічна заробітна плата, грн.	750	790	
3. Фонд оплати праці, тис.грн. в т. ч. за рахунок змін:	77250	82950	
а) чисельності працюючих;			
б) середньорічної заробітної плати			

Питання для самоконтролю

1. Поняття виробничого потенціалу.
2. Що включається до аналізу виробничого потенціалу?
3. Завдання аналізу ефективності використання трудових кадрів.
4. Факторний аналіз продуктивності праці.
5. Техніко-економічні показники ефективності використання трудових кадрів.
6. Аналіз ефективності використання робочого часу на підприємстві.
7. Аналіз фонду оплати праці.
8. Розрахунок впливу кількісного і якісного фактора на відхилення по фонду оплати праці.
9. Розрахунок впливу середньорічної продуктивності праці на відхилення по обсягу виробництва продукції.

Зміст теми

Зміст, завдання та основні напрямки аналізу довгострокових активів підприємств. Аналіз складу і структури довгострокових активів.

Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами. Аналіз руху та технічного стану основних засобів. Аналіз виробничої потужності підприємства. Аналіз ефективності використання основних засобів (довгострокових активів).

Короткий опис теми**Завдання аналізу необоротних активів**

Склад і структура основних засобів:

За призначенням основні засоби поділяються на:

- а) промислово-виробничі основні засоби;
- б) виробничі основні засоби інших галузей (транспорт, зв'язок, будівництво, сільське господарство);
- в) невиробничі основні засоби (освіта, культура, охорона здоров'я).

Промислово-виробничі основні засоби є:

активні – машини, устаткування, транспорт, інструмент, інвентар;
пасивні – будівлі, споруди, передавальні пристрої.

Оцінка основних засобів:

первісна;

залишкова = первісна – спрацювання (знос).

Завдання аналізу основних засобів:

1. Аналіз забезпеченості основними засобами і ефективності їх використання;
2. Вивчення причин, які вплинули на використання основних засобів;
3. Визначення впливу цих причин на випуск продукції;
4. Виявлення резервів щодо підвищення ефективності використання основних засобів та збільшення обсягу виробництва.

Джерела і етапи аналізу основних засобів

1. Баланс.
2. Примітки до річної фінансової звітності.
3. Дані синтетичного і аналітичного обліку.

Етапи аналізу основних засобів:

1. Аналіз стану структури і складу основних засобів;

2. Аналіз забезпеченості основними засобами;
3. Аналіз впливу зміни вартості основних засобів та ефективності їх використання (фондовіддача) на обсяг виробництва;
4. Факторний аналіз фондовіддачі;
5. Аналіз використання виробничого устаткування.

Для аналізу забезпеченості основними засобами визначається динаміка зміни вартості основних засобів (порівняно з попереднім роком), або виконання плану (порівняно з планом) за окремими групами або в цілому. Забезпеченість підприємства основними засобами визначається як в абсолютних величинах, так і у відносних, тобто у взаємозв'язку із середньосписковою чисельністю працівників. Таким чином, ми проводимо аналіз за допомогою показників озброєності праці.

Є два показники:

1. загальна озброєність праці:
вартість основних засобів / чисельність працівників в максимальну зміну
2. технічна озброєність праці:
активна частина основних засобів / чисельність працівників в максимальну зміну.

Крім цього, ще вивчається фондовіддача - узагальнений показник ефективності використання основних засобів.

Фондовіддачу можна розраховувати загальну і технічну:

Загальна фондовіддача :

обсяг виробництва / середньорічна вартість основних засобів

Технічна фондовіддача :

обсяг виробництва / активна частина основних засобів

Крім фондовіддачі і озброєності праці вивчається і продуктивність праці.

Вивчення взаємозв'язку озброєності праці, фондовіддачі і продуктивності праці дає можливість проаналізувати динаміку продуктивності праці у взаємозв'язку з інтенсивними і екстенсивними факторами розвитку виробництва.

Інтенсивна середня фондовіддача відображає дію групи інтенсивних факторів.

Якщо ми ці індекси перемножимо, то будемо мати індекс середньої продуктивності праці.

Крім цих показників визначається відносна економія засобів:

$$Е_{пвоз} = (ПВОЗ_о \times J_p) - ПВОЗ_ф$$

ПВОЗ_о – промислові виробничі основні засоби (планові);

ПВОЗ – промислові виробничі основні засоби (фактичні);

J_p – індекс росту виробництва.

Приріст продукції, яку показують за рахунок відносної економії фондів:

$$Q = Е_{пвоз} / ПВОЗ_ф \times 100$$

Загальний показник обсягу виробництва можна поділити на два фактори:

$$Q = \phi / \psi \times \text{ПВОЗ}$$

а) вплив забезпеченості ПВОЗ:

$$Q(\text{пвоз}) = (\text{ПВОЗф} - \text{ПВОЗп}) \times \phi / \psi \text{ п}$$

б) вплив ефективності використання засобів:

$$Q(\phi / \psi) = (\phi / \psi \text{ ф} - \phi / \psi \text{ п}) \times \text{ПВОЗф}$$

$$Q = Q(\text{ПВОЗ}) + Q(\phi / \psi)$$

Таблиця 1

Аналіз впливу зміни вартості основних засобів та ефективності їх використання на обсяги виробництва

№	Показники	План	Фактично	Відхилення
1	Середня вартість основних засобів, тис грн.	175	190	15
	Віддача основних засобів /3:1/, грн.	839,71	775,1	-64,61
2 3	Обсяг продукції, тис грн., в тому числі за рахунок змін:	146950	147270	+320
	а) вартості основних засобів			+12595,65
	б) віддачі основних засобів			-12275,9

$$Q(\text{пвоз}) = (190 - 175) \times 839,71 = + 12595,65$$

$$Q(\phi / \psi) = (775,1 - 839,71) \times 190 = - 12275,9$$

$$Q = 12595,65 - 12275,9 = 319,75 \sim 320$$

Висновок: План по обсягу продукції перевиконано на 320 тис. грн. За рахунок дії таких факторів:

а) збільшення вартості ПВОЗ на 15000 грн. вплинуло на ріст обсягу продукції на 12595,65 тис. грн.

б) зменшення фондоддачі на 64,61 грн. вплинуло на зменшення обсягу виробництва на 12275,9 тис. грн.

Аналіз складу, структури і стану основних засобів

При аналізі структури основних засобів визначається питома вага груп і видів засобів до загальної вартості промислово-виробничих основних засобів як на початок, так і на кінець звітної періоду. Особливу увагу слід звернути на зміну питомої ваги активної частини основних засобів. Для оцінки технічного стану основних засобів визначаються коефіцієнти:

1. коефіцієнт оновлення:

вартість основних засобів нововведених / основні засоби на кінець звітної періоду

2. коефіцієнт вибуття:

вартість засобів, що вибули / основні засоби на початок звітної періоду

3. коефіцієнт зношення:

сума нарахованого зносу / первісна вартість або залишкова вартість.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Склад і структура необоротних активів підприємства.**
- 2. Завдання аналізу необоротних активів.**
- 3. Джерела і етапи аналізу основних засобів та інших довгострокових активів.**
- 4. Аналіз складу, структури і стану основних засобів.**
- 5. Аналіз ефективності використання основних засобів.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
6. Косова Т.Д., Сухарєв М.П., Ващенко Л.О. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
8. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
9. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
10. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. За даними балансу проаналізувати знос основних засобів та ступінь придатності їх до експлуатації.

Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз зносу основних засобів

Показники	На початок року	На кінець періоду	Зміна (+, -)
1.Початкова вартість основних засобів, тис грн.			
2.Зношення основних засобів під час їх експлуатації, тис грн.			
3.Ступінь зносу основних засобів, %			
4.Ступінь придатності основних засобів, %			

ЗАВДАННЯ 2. Використовуючи дані ф.1 і ф.2, проаналізувати амортизаційну віддачу необоротних активів підприємства. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Розрахунок амортизаційної віддачі необоротних активів

Показники	Минулий період	Звітний період	Відхилення, (+;-)
1.Обсяг виробленої та реалізованої продукції, (робіт, послуг), тис грн.			
2.Амортизація основних засобів та нематеріальних активів, тис грн.			
3.Коефіцієнт амортизаційної віддачі			

ЗАВДАННЯ 3. Використовуючи вихідні дані розрахувати показники фондівіддачі та вплив їх зміни на обсяг виконаних робіт. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Аналіз показників фондівіддачі та обсягів виконаних робіт

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення (+,-)
1.Середньорічна вартість основних засобів, тис грн.			
2.Фондовіддача, грн.			

3.Обсяг виконаних робіт, тис грн., в т. ч. за рахунок змін:			
а) фондівддачі			
б) вартості основних засобів			

ЗАВДАННЯ 4. Використовуючи вихідні дані проаналізувати динаміку і структуру основних засобів. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 4

Аналіз динаміки і структури основних засобів

Показники	На початок року		На кінець періоду		Відхилення, (+;-)	
	в сумі	питома вага, %	в сумі	питома вага, %	в сумі	питома вага, %
Основні засоби, тис грн., всього, в т.ч.						
1) будинки, споруди, передавальні пристрої						
2) машини та передавальні пристрої						
3) транспортні засоби						
4) інструменти, прилади, інвентар						
5) інші основні засоби						

ЗАВДАННЯ 5. У таблиці наведено дані для проведення аналізу фондівддачі підприємства.

Показники	План звітнього року	Фактично за звітний рік
1.Обсяг виробленої продукції, (робіт, послуг), тис грн.	3800	3900
2.Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн., в.т.ч. машин і устаткування	1550 780	1750 750

Використовуючи вихідні дані, необхідно:

- ✚ розрахувати питому вагу машин і устаткування у вартості основних засобів;
- ✚ фондівддачу всіх основних засобів та фондівддачу активної частини основних засобів.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 5

Аналіз динаміки і структури основних засобів та їх фондівддачі

Показники	Звітний рік		Відхилення	
	План	Фактично	абсолютне	в %
1.Обсяг випуску продукції, тис грн.	3800	3900		
2.Середньорічна вартість основних засобів, тис грн., в.т.ч. машин і устаткування	1550	1750		
	780	750		
3.Питома вага машин і устаткування у середньорічній вартості основних засобів, %				
4.Фондовіддача основних засобів, грн				
5.Фондовіддача машин і устаткування, грн				

ЗАВДАННЯ 6. Використовуючи вихідні дані та результати попереднього завдання, провести аналіз впливу факторів на фондівддачу та загальний обсяг випуску продукції. Зробити висновки.

ЗАВДАННЯ 7. Використовуючи вихідні дані, розрахувати вплив факторів на відхилення по фондівддачі методом ланцюгових підстановок. Зробити висновки.

Таблиця 6

Вихідні дані для аналізу фондівддачі

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення (+,-)
1.Обсяг випуску продукції, тис грн.	3800	3900	
2.Середньорічна вартість основних засобів, тис грн.	1550	1750	
3. Середньорічна вартість машин і устаткування, тис грн.	780	750	
4.Матеріальні витрати, тис грн.			
5.Кількість встановленого устаткування, од.			
6.Кількість відпрацьованих машино-змін			
7.Обсяг випуску за мінусом матеріальних витрат, тис грн. (1-4)			
8.Коефіцієнт матеріальних витрат (1:7)			
9.Продуктивність устаткування (7:6)			
10.Коефіцієнт змінності (6:5)			
11.Вартість одиниці устаткування (3:5)			
12.Питома вага машин і устаткування в загальній вартості основних засобів			
13.Фондовіддача, грн. (1:2)			

ЗАВДАННЯ 8. Використовуючи вихідні дані, проаналізувати строки служби машин і устаткування та стан використання виробничих потужностей підприємства. Зробити висновки. Скласти відповідні таблиці 7 і 8.

Таблиця 7

Аналіз строку служби обладнання підприємства

Показники	Строк служби							
	до 5 років		від 5 до 10 років		від 10 до 20 років		понад 20 років	
	кіль- кість (шт.)	вартість (тис. грн.)	кіль- кість (шт.)	вартість (тис. грн.)	кіль- кість (шт.)	вартість (тис. грн.)	кіль- кість (шт.)	вартість (тис. грн.)
Усього, в т.ч.								
за видами обладнання								

Таблиця 8

Аналіз використання виробничих потужностей

Вид продукції	Оди- ниця вимі- ру	Потуж- ність на поча- ток року	Зміни протягом року		Потуж- ність на кінець року	Серед- ньоріч- на потуж- ність	Випуск продук- ції або кіль-кість переро- бленої продук- ції	Вико- ристання середньо- річної потужно- сті (графа 8 / графа 7)х 100, %
			збіль- шен- ня	змен- шен- ня				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього, в т.ч.								
за окремими видами продукції								

Питання для самоконтролю

1. Поняття виробничого потенціалу підприємства.
2. Структура необоротних активів підприємства.
3. Завдання аналізу ефективності використання основних засобів.
4. Основні джерела інформації для аналізу, їх характеристика.
5. Факторний аналіз фондівддачі.
6. Техніко-економічні показники ефективності використання основних засобів на підприємстві.
7. Аналіз ефективності використання виробничого потенціалу на підприємстві.

Зміст теми

Зміст, завдання та основні напрямки аналізу використання матеріальних ресурсів.

Аналіз забезпеченості виробництва продукції матеріальними ресурсами. Аналіз загальної та питомої матеріаломісткості.

Аналіз забезпеченості підприємства окремими видами матеріальних ресурсів. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.

Короткий опис теми

Завдання аналізу матеріальних ресурсів

Зиження матеріальності виробництва – найбільш важливе завдання на сучасному етапі господарювання.

Аналіз використання матеріальних ресурсів визначає шляхи зниження їх вартості. Аналізуючи загальний показник матеріаломісткості необхідно:

1. Визначити зміну матеріаломісткості випуску продукції в продукції та в порівнянні з планом.
2. З'ясувати причини змін і визначити динаміку досягнення результатів (економія, перерозхід) за видами, а також результати дії окремих факторів, які зумовили зміни.
3. Визначити вплив виконання плану матеріально-технічного постачання за видами, сортами, а також термін їх постачання на показник матеріаломісткості.
4. Вивчити дію зміни кооперованих постачань на рівень матеріаломісткості.
5. Провести аналіз даних про виконання норм витрачання матеріалів, а також контроль щодо зниження діючих норм витрачання найбільш важливих видів матеріалів.
6. Узагальнити і проаналізувати дані про кількість відходів і втрат матеріалів і дати оцінку ефективності, можливі шляхи зниження вартості відходів.
7. Визначити ефективність використання у виробництві продукції нових видів матеріалів.
8. Знайти невикористані внутрішньо-господарські резерви зменшення матеріаломісткості продукції для зниження її собівартості.

Джерела аналізу матеріальних ресурсів

Джерелами аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів є: планові та звітні калькуляції на окремі види продукції, “Звіт про затрати на

виробництво продукції”, дані бухгалтерського обліку (відомість 10, ж/о/о), дані синтетичного і аналітичного обліку, техніко-економічні показники про надходження і використання, залишки матеріальних ресурсів.

При вивченні загальної потреби у матеріальних ресурсах враховуються їх залишки на початок і кінець звітного періоду.

При аналізі матеріально-технічного забезпечування, підприємства необхідно встановити правильне визначення цієї потреби та раціональне використання матеріальних ресурсів.

Оцінка виконання плану матеріально-технічного постачання проводиться по обсягу поставки важливих видів матеріалів в натуральному виразі, при цьому порівнюють дані загальної потреби з фактичними даними по поступлених матеріалах і враховуються залишки (на початок звітного періоду).

Техніко-економічні показники використання матеріальних ресурсів

При аналізі розраховуються такі показники:

а) Матеріаломісткість продукції:

М/ТП, де

М – матеріальні ресурси;

ТП- товарний випуск (обсяг виробництва);

б) матеріаломісткість окремих видів продукції:

М (одного виду) / оптова ціна (виду продукції)

в) Матеріаловіддача (зворотне матеріаломісткості):

$$1/m = \text{ТП} / \text{М}$$

Відносна економія матеріалів:

$E_k = (M_o \times JQ) - M_f$, де

M_o – матеріальні ресурси планові (базового періоду);

JQ – темп росту продукції;

M_f – матеріальні ресурси фактичні;

д) $\Delta Q/m = E_k / M_1 \times 100\%$, де

$\Delta Q/m$ - приріст продукції за рахунок економії матеріальних ресурсів.

Узагальнюючим показником ефективності використання матеріальних ресурсів є матеріаловіддача.

Для розрахунку впливу зміни матеріальних ресурсів на обсяг виробництва використовують такі формули:

а) $\Delta Q/m_p = (M_f - M_p) \times 1/m$

б) $\Delta Q(1/m) = (1/m_f - 1/m_{пл}) \times M_f$

1 ряд: $66130 \times 2,222 = 146950$ – плановий випуск.

2 ряд: $68520,0 \times 2,222 = 152251$ – скоригований випуск.

3 ряд: $68520 \times 2,149 = 147270$ – фактичний випуск.

(3-1): $152251 - 148950 = +5301$

$$(3-2) : 147270 - 152251 = - 4981$$

Таблиця 1

Аналіз впливу зміни вартості матеріальних ресурсів та ефективності їх використання на результати виробництва

Показники	План	Фактично	Відхилення
1.Витрачено матеріальних ресурсів, тис. грн.	66130,0	68520,0	+2390
2.Матеріаловіддача	2,222	2,149	-0,073
3.Обсяг випущеної продукції, в т.ч. за рахунок змін:	146950	147270	+320
а) матеріальних ресурсів;	152251 - 146950 =		+5301
б) матеріаловіддачі	147270 – 152251 =		-4991

Висновок: план по обсягу випущеної продукції перевиконано на 320 грн. За рахунок двох змін: матеріальних ресурсів і матеріаловіддачі: зменшення матеріаловіддачі на – 0,073 вплинуло на зменшення обсягу продукції на 4981 грн. Зменшення матеріальних ресурсів на 2390 вплинуло на збільшення обсягу продукції на 5301грн.

Аналіз дотримання норм витрачання матеріалів

При аналізі використання матеріальних ресурсів у виробництві, порівнюють показники фактичного витрачання матеріальних ресурсів на одиницю продукції із плановими нормами. Визначають відхилення, встановлюють причини відхилення.

Перерозхід матеріальних ресурсів у виробництві свідчить про не раціональне використання матеріалів.

Аналіз закінчується розрахунком можливих резервів, збільшення випуску продукції за формулою:

відхилення від плану по витратах матеріалів на одиницю продукції х натуральний фактичний випуск продукції / норма витрат матеріалів за планом

Таблиця 2

Аналіз дотримання норм матеріальних ресурсів

Показники	План	Фактично	Відхилення
1.Витрачено матеріалу (пластмаси) на виробництво крильчаток до вентилятора, кг.	13920	15 000	+1080
2.Витрачено матеріалу (пластмаси) на одну крильчатку, г.	290	300	+10
3.Випуск крильчаток, тис. шт.	48	50	+2
4.Можливий резерв випуску продукції	+10 x 50 000 / 290 =		1 724 шт.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

1. Завдання аналізу матеріальних ресурсів.
2. Джерела аналізу матеріальних ресурсів.
3. Техніко-економічні показники використання матеріальних ресурсів.
4. Аналіз дотримання норм витрачання матеріалів.

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
6. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. Використовуючи вихідні дані таблиці оцінити забезпеченість потреби матеріальних ресурсів договорами і фактичне їх виконання. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Оцінка виконання договорів поставок

Матеріали	Планова потреба, т	Укладено договорів, т	Забезпеченість потреби договорами, %	Надійшло від постачальників, т	Виконання договорів, %
А	47000	44700		41900	
Б	4490	4365		4432	
В	1200	1050		990	

ЗАВДАННЯ 2. Використовуючи вихідні додаткові дані і дані ф.2, розрахувати показники матеріаловіддачі та вплив їх зміни на обсяги виконаних робіт. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Аналіз показників матеріаловіддачі та обсягів виконаних робіт

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення (+,-)
1.Вартість матеріальних витрат, тис. грн.			
2.Матеріаловіддача, грн.			
3.Обсяги виконаних робіт, тис. грн. в т. ч. за рахунок змін:			
а) матеріаловіддачі			
б) матеріальних витрат			

ЗАВДАННЯ 3. Використовуючи вихідні дані таблиці визначити матеріаловіддачу і матеріаломісткість товарної продукції, абсолютне і відносне відхилення. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Аналіз показників ефективності використання матеріальних ресурсів

Показники	Минулий рік	Звітний рік		Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
		План	Факт	Від плану	Від минулого року	Від плану	Від минулого року
1.Вартість продукції, тис.грн	24000	25000	25100				
2.Матеріальні витрати, тис.грн	18960	19250	19076				
3.Матеріаломісткість продукції, грн.							
4.Матеріаловіддача, грн							

ЗАВДАННЯ 4. Використовуючи дані таблиці розрахувати вплив на зміну обсягу виробництва зміни матеріальних витрат та зміни матеріаловіддачі. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 4

Аналіз впливу зміни матеріальних витрат та зміни матеріаловіддачі на обсяги виробництва

Показники	План	Факт	Абсолютне відхилення (+,-)	Темп зростання	Темп приросту
1.Вартість матеріальних витрат, тис. грн.					
2.Матеріаловіддача, грн.					
3.Обсяги виконаних робіт, тис. грн., в т. ч. за рахунок змін:					
а) матеріальних витрат;					
б) матеріаловіддачі					

ЗАВДАННЯ 5. Використовуючи вихідні дані розрахувати вплив кількості виготовленої продукції (виробнича програма) та норм витрачання сировини на загальний обсяг витрачання сировини. Зробити висновки.

Таблиця

Вихідні дані

Квартали	Норма витрачання сировини, кг	Виробнича програма, тис шт	Загальний обсяг сировини, т
1	0,12	195,0	
2	0,13	210,0	

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 5

Факторний аналіз загального обсягу витрачання сировини

Показники	Базовий період (1кв)	Звітний період (2кв)	Відхилення, +,-	Темп росту, %
Норма витрачання сировини, кг				
Виробнича програма, тис шт				
Загальний обсяг сировини, т				

ЗАВДАННЯ 6. Використовуючи вихідні дані розрахувати кількість випущеної продукції. Провести аналіз впливу факторів на випуск виробу «С». Зробити висновки.

Таблиця

Вихідні дані щодо використання сировини на випуск виробу «С»

Показники	Початок місяця	Кінець місяця
Кількість заготовленої сировини, кг	120	125
Зміна залишків, що переходять з місяця в місяць, кг	+27	-9
Відходи сировини, кг	1,5	1,6
Витрачання сировини на виробництво продукції	102,9	138
Витрачання сировини на виробництво одиниці продукції	0,09647	0,09587
Кількість випущеної продукції		

Питання для самоконтролю

1. Завдання аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.
2. Факторний аналіз матеріаловіддачі.
3. Техніко-економічні показники ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.
4. Аналіз ефективності використання основних матеріалів на підприємстві.
5. Аналіз дотримання норм витрачання матеріалів у виробництві.
6. Розрахунок впливу матеріаловіддачі на обсяг виробництва продукції.
7. Розрахунок впливу матеріаломісткості на обсяг виробництва продукції.

Зміст теми

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу витрат виробництва продукції. Система показників витрат. Загальна схема формування витрат на виробництво продукції.

Аналіз витрат на виробництво продукції за елементами витрат. Порівняльний аналіз структури витрат за заводським кошторисом і фактичним випуском продукції. Аналіз причин виявлених змін.

Аналіз загальних показників собівартості виробленої продукції. Аналіз виробничих витрат на 1 грн. продукції за цінами продажу. Аналіз чинників зміни витрат на 1 грн. продукції. Аналіз собівартості окремих виробів.

Аналіз собівартості товарної продукції за статтями калькуляції. Особливості аналізу собівартості за статтями: матеріали, покупні напівфабрикати і заробітна плата виробничих робітників. Аналіз загальноновиробничих витрат в цілому на підприємстві і його підрозділах.

Аналіз витрат, не включених у собівартість продукції підприємства: адміністративних витрат і витрат на збут продукції.

Оперативний аналіз собівартості продукції. Щоденний контроль собівартості продукції шляхом аналізу відхилень від поточних норм. Оперативний аналіз витрат від браку продукції. Виявлення потенційних можливостей зниження собівартості виробленої продукції та підрахунок резервів.

Короткий опис теми**Значення, завдання і джерела аналізу**

Господарська діяльність підприємств та об'єднань потребує необхідних витрат. Усі витрати на отримання, зберігання та використання матеріально-виробничих ресурсів, а також оплату праці у грошовому виразі складають собівартість продукції. Цей показник залежить практично від всіх видів діяльності і тому він характеризує ефективність такої діяльності. Крім того собівартість продукції є головним фактором прибутку, у зростанні якого зацікавлені підприємства та об'єднання. Тому аналіз собівартості є важливим напрямком економічної роботи на всіх підприємствах, об'єднаннях та інших господарюючих суб'єктах. Собівартість продукції – це виражені у грошовій формі витрати на її виробництво і реалізацію.

Завданнями аналізу собівартості продукції є:

- аналіз обґрунтованості планових завдань;
- оцінка достовірності фактичної інформації;

- оцінка виконання планових показників витрат;
- розрахунок впливу факторів на аналізовані показники;
- виявлення резервів зниження собівартості;
- розробка заходів щодо мобілізації виявлених резервів.

Основним джерелом для аналізу собівартості продукції є планові розрахунки, бізнес- план, первинні бухгалтерські документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, планові і фактичні калькуляції собівартості окремих видів продукції, матеріали аналізу виконання виробничої програми за звітний період, дані аналізу собівартості продукції за попередні періоди, дані ревізії, перевірок та інші документи, дані звіту про фінансові результати.

Аналіз структури затрат на виробництво продукції

Затрати на виробництво продукції в плані, обліку і звітності групуються за такими ознаками:

- а) за економічними елементами;
- б) за калькуляційними статтями.

Згруповані затрати на виробництво об'єднують всі матеріальні, трудові та грошові витрати, необхідні для виробничо- господарської діяльності.

Під час аналізу необхідно визначити структуру затрат за такою формулою:

Окремі елементи (статті) затрат / Загальна сума затрат

Це дає можливість визначити характер виробництва, зробити висновок про те, яке це виробництво: матеріаліаломістке, енергомістке, фондомістке, трудомістке, інше.

Зміни в структурі затрат вказують на ті процеси, які мають місце на підприємстві за аналізований період (наприклад, зміни у характері виробництва).

Таблиця 1

Аналіз структури затрат на виробництво продукції

Елементи витрат	Витрати			Структура витрат, %		
	план	факт	відхилення	план	факт	відхилення
1. Сировина і матеріали	47729	53445	+5716	59,1	61,8	+2,7
2. Напівфабрикати	6290	6850	+560	7,8	7,9	+0,1
3. Допоміжні матеріали	5300	4200	-1100	6,6	4,9	-1,7
4. Паливо	1389	1015	-374	1,7	1,2	-0,5
5. Електроенергія	2930	3010	+80	3,6	3,4	-0,2
6. Всього						

матеріальних затрат	63638	68520	+4882	78,2	79,2	+0,5
7.Оплата праці та відрахування на соц.забезпечення	4385	5564	+1179	5,4	6,4	+1,0
8.Амортизація	49	53	+4	0,06	0,06	-
9.Інші витрати	12748	12350	-398	15,8	14,3	-1,5
10.Всього затрат	80820	86487	+5667	100	100	-
11.Обсяг ТП	14695 0	14727 0	+320	-	-	-

Висновок: Наведені дані показують, що фактичні матеріальні витрати були більшими за планові на 4882 т.грн., за рахунок збільшення сировини і матеріалів на 5716 т.грн., напівфабрикатів на 560 т.грн. та електроенергії на 80 т.грн. і за рахунок зниження допоміжних матеріалів на 1100 т.грн. та палива на 374 т.грн.

Оцінка собівартості продукції за узагальненими показниками

Аналіз собівартості – це вивчення її за узагальненими показниками, до яких належать:

- витрати на 1 грн.товарної продукції;
- собівартість одиниці найважливіших видів продукції;
- загальний стан собівартості за калькуляційними статтями та економічними елементами.

Використання витрат на 1 грн. товарної продукції дає можливість оцінити не тільки виконання плану собівартості продукції, але й дати оцінку її динаміки на всіх без винятку підприємствах, провести порівняльний аналіз собівартості товарної продукції на підприємствах, які випускають однорідну продукцію.

$$\text{Витрати на 1 грн. ТП} = \frac{\text{собівартість ТП}}{\text{обсяг ТП в цінах підприємства}}$$

При аналізі витрат на 1 грн. товарної продукції фактичні витрати звітного року порівнюють з плановими, виявляють відхилення і розраховують вплив на них таких факторів:

- структури товарної продукції;
- цін на сировину, матеріали та продукцію підприємства;
- собівартості одиниці продукції.

Вплив структури фактично випущеної продукції на рівень витрат зумовлюється різницею в рентабельності окремих видів продукції.

Для виявлення цього впливу спочатку розраховують планові витрати, скоректовані на фактичний випуск та асортимент продукції діленням всієї фактично випущеної продукції (виходячи з планового рівня витрат на 1 грн. товарної продукції) на фактичний обсяг продукції в цінах, прийнятих в плані.

Від розрахованого показника віднімають планові витрати на 1 грн. товарної продукції.

Вплив зміни цін розраховують як різницю між фактичними витратами на 1 грн. товарної продукції (у фактично діючих цінах) та фактичними витратами на 1 грн. товарної продукції у цінах, визначених в плані (вони розраховуються діленням фактичної собівартості за цінами, прийнятими у плані, планових витрат на 1 грн. товарної продукції на фактичний випуск та асортимент продукції).

Під час аналізу результати описаних розрахунків узагальнюються в аналітичній таблиці.

Таблиця 2

Розрахунок показників витрат на 1 грн. товарної продукції

Показники	План	Фактично	Відхилення
1.Собівартість товарної продукції, т.грн	80820	86487	+5667
2.Товарна продукція в оптових цінах, т.грн.	146950	147270	+320
3. Матеріальні затрати в собівартості продукції	63638	68520	+4882
4.Прямі матеріальні затрати	56800	62811	+6011
5.Комплексні (р3-р4)	6838	5709	-1118
6.Амортизація	49	53	+4
7.Зарплата і соціальні заходи	4385	5564	+1179
8.Інші витрати	12748	12350	-398
9.Затрати на 1грн. товарної продукції	0,550	0,587	+0,037
10.Матеріальні затрати на 1грн. товарної продукції	0,433	0,465	+0,0323
11.Прямі МЗ на 1грн. товарної продукції	0,3865	0,4265	+0,04
12.Комплексні МЗ на 1грн. товарної продукції	0,0465	+0,0388	-0,0077
13.Амортизація на 1грн. товарної продукції	0,000333	0,000360	+0,000027
14.Зарплата та соц. заходи на 1грн. товарної продукції	0,0300	0,0377	+0,0077
15.Інші витрати на 1грн. товарної продукції	0,0867	0,084	-0,0027

**Розрахунок впливу факторів на зміну затрат на 1 грн. товарної продукції
і на зміну собівартості продукції**

Показники	Вплив на відхилення від плану	
	рівень затрат на 1 грн. товарної продукції	рівень затрат на собівартість
1.Зміна матеріальних затрат на 1 грн. ТП в т.ч. а) прямі б) комплексні	+0,0323 +0,04 -0,0077	+0,0323 x 147270 = + 4756,821 +0,04x147270 = +5890,8 - 0,0077x147270 = -1133,979
2. Зміна амортизації на 1 грн. ТП	+0,000027	+0,000027x147270= +3,976
3.Зміна зарплати на 1грн. ТП	+0,0077	+0,0077x147270= +1133,979
4.Зміна інших витрат	0,0027	-0,0027x147270= - 397,629
5.Зміна затрат на 1 грн. ТП	+0,037(327)	+0,037*147270= +5497,147

При поглибленні аналізу слід встановити причини зміни названих факторів. Для цього використовують матеріали аналізу випуску продукції за асортиментом, аналізу витрат на сировину і матеріали та результати аналізу собівартості найважливіших видів продукції.

Аналіз найважливіших видів продукції здійснюють за даними планових та фактичних калькуляцій шляхом порівняння планових та фактичних витрат на одиницю продукції.

Аналіз затрат на сировину, матеріали, паливо, енергію

Загальна оцінка собівартості за елементами витрат та калькуляційними статтями зводиться до порівняння фактичних та планових сум за цими показниками та виявлення відхилень.

Така оцінка не викликає труднощів, а дає можливість аналітику в цілому зорієнтуватися в стані аналізованих показників і поглибити вивчення лише тих статей, які становлять найбільш питому вагу в собівартості продукції, а також тих, в яких мали місце негативні відхилення. Це

забезпечить достатню ефективність аналітичної роботи при зменшенні її трудомісткості.

У багатьох галузях економіки матеріальні затрати займають найбільшу питому вагу в собівартості продукції. Тому аналіз дає змогу виявити значні внутрішньогосподарські резерви зниження собівартості.

Аналіз матеріальних затрат починають з їх загальної оцінки. При цьому порівнюють фактичні та планові дані по основних видах матеріальних витрат, виявляють відхилення, розраховують міру впливу факторів на відхилення, визначають причини зміни цих факторів.

Далі слід розраховувати міру впливу на матеріальні витрати:

- обсягу продукції;
- асортименту продукції;
- рівня самих витрат.

Щоб розрахувати міру впливу цих факторів, необхідно скоректувати планові матеріальні витрати на фактичний обсяг товарної продукції:

$$\text{МВ}_{\text{пл}} * \text{ТПф} / \text{Ппл}$$

Крім того, слід виявити планові матеріальні витрати, скоректовані на фактичний обсяг і асортимент ТП:

$$\text{МВ}_{\text{пл}} * \text{СВф} / \text{СВп}$$

Методику розрахунку впливу названих факторів на матеріальні витрати показано в таблиці 4.

Таблиця 4

Оцінка впливу факторів на виконання плану за матеріальними витратами

Матеріальні витрати	Сума
1. Матеріальні витрати	
а) за планом	63638
б) за планом в перерахунку на фактичний випуск продукції	$63638 \times (147270/146950) = 63776,6$
в) за планом в перерахунку на фактичний випуск та асортимент	$63638 \times (86487/80820) = 68100,2$
г) фактично	68520
2. Відхилення	+4882
а) Всього, в т.ч. за рахунок зміни	
- обсягу виробництва	+138,6
-структури продукції	+4323,6
-рівня матеріальних витрат	+419,8

Висновок: Фактичні матеріальні витрати були більшими від планових на 4882 т.грн, за рахунок зміни обсягів виробництва на 138,6 т.грн.; зміни структури продукції та рівня самих матеріальних витрат (відповідно 4323,6 т.грн., і 419,8 т.грн).

Аналіз затрат на заробітну плату

Прямі трудові затрати у складі собівартості відображають за такими статтями як основна і додаткова заробітна плата виробничого персоналу, а також відрахування на соціальні заходи. Аналіз починають загальною їх оцінкою, за якою порівнюють планові та фактичні суми і виявляють відхилення.

Таблиця 5

Загальна оцінка трудових затрат у звітному році

Показники	План	Фактично	Відхилення
1. Основна заробітна плата виробничого персоналу	3000	3800	+800
2. Додаткова заробітна плата виробничого персоналу	200	261	+61
3. Відрахування на соціальні заходи	1185	1503	+318
4. Усього прямих затрат	4385	5564	+1179
5. Повна собівартість товарної продукції	80820	86487	+5567
6. Обсяг товарної продукції	146950	147270	+320

Для забезпечення більш об'єктивної собівартості доцільно визначити міру впливу на трудові затрати таких факторів, як зміна обсягу і структури продукції, а також рівня самих витрат.

Методика розрахунку названих факторів описана при характеристиці порядку аналізу матеріальних затрат.

Таблиця 6

Оцінка впливу факторів на виконання плану по трудових ресурсах

№	Затрати	Сума
1.	Трудові затрати:	
а)	за планом	4385
б)	за планом на фактичний обсяг продукції	$4385 \times \frac{147270}{146950} = 4394,5$
в)	за планом на фактичний обсяг та асортимент	$4385 \times \frac{86487}{80820} = 4692,5$
г)	фактично	5564
2.	Відхилення, всього в тому числі за рахунок зміни:	+1179
	-обсягів виробництва	+9,5
	-структури продукції	+298,0
	- рівня трудових затрат	+871,5

Висновок: фактичні трудові затрати проти плану збільшились на 1179 т.грн., за рахунок зміни обсягів виробництва (9.5 тис.грн)., структури продукції 298,0 тис.грн. та рівня самих затрат (871,5 т.грн).

ПЛАН СЕМІНАРУ:

1. Значення, завдання і джерела аналізу.
2. Аналіз структури затрат на виробництво продукції.
3. Оцінка собівартості продукції за узагальненими показниками.
4. Аналіз затрат на сировину, матеріали, паливо, енергію.
5. Аналіз затрат на оплату праці.

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
6. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. Використовуючи дані ф.2, проаналізувати структуру і динаміку операційних витрат. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз структури і динаміки операційних витрат

Показники	За попередній період	За звітний період	Зміна (+,-)
1. Матеріальні затрати - в сумі - в %			
2. Витрати на оплату праці			

- в сумі			
- в %			
3.Відрахування на соціальні заходи			
- в сумі			
- в %			
4.Амортизація			
- в сумі			
- в %			
5.Інші операційні витрати			
- в сумі			
- в %			
Разом			

ЗАВДАННЯ 2. За даними підприємства вивчити структуру собівартості за елементами витрат і дати оцінку змінам частки окремих статей. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Аналіз структури собівартості за елементами операційних витрат

Елементи витрат	Минулий рік		Звітний рік	
	сума, тис. грн.	частка, %	сума, тис. грн.	частка, %
1. Матеріальні витрати, в тому числі:				
- Електроенергія				
- Паливо				
- Інші				
2. Витрати на оплату праці				
3. Відрахування на соціальні заходи				
4. Амортизація				
5. Інші операційні витрати				
Р а з о м				

ЗАВДАННЯ 3. Використовуючи дані таблиці провести аналіз витрат на 1 грн. товарної продукції. Визначити вплив на відхилення фактичних витрат від планових таких чинників:

- а) зміни структури асортименту виготовленої продукції;
- б) зміни рівня витрат у собівартості окремих її видів;
- в) зміни цін на продукцію.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Аналіз витрат на 1 грн. продукції

Показники	План	Фактичний випуск продукції			Факт
		планові норми і планові ціни	в планових цінах	чинні ціни на матеріали і планові на продукцію	
1.Обсяг продукції, тис.грн.	4200	4235	4235	4235	4250
2.Собівартість продукції, тис.грн.	3392	3432	3479	3573	3573
3.Витрати на 1 грн. продукції					

ЗАВДАННЯ 4. Використовуючи вихідні дані необхідно:

1. Розрахувати загальну суму витрат підприємства за два роки та зробити порівняльний аналіз.

2. Розрахувати вплив обсягу реалізації і рівнів витрат за окремими статтями на зміну суми витрат інтегральним методом.

3.Визначити питому вагу впливу факторів на суму витрат.

Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу

Показники	За попередній період	За звітний період
1.Товарооборот, тис грн.	13647	14005
2.Рівень витрат, всього, %, в т.ч.	9,15	9,2
2.1.рівень витрат на оплату праці, %	5,3	5,4
2.2.рівень транспортних витрат	3,85	3,8

ЗАВДАННЯ 5. Використовуючи вихідні дані провести аналіз впливу факторів на відхилення собівартості виробу «А» методом ланцюгових підстановок.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу

Показники	Продукт А		Продукт В		Продукт С	
	план	факт	план	факт	план	факт
Обсяг випуску продукції	63720	68335	32010	32440	63000	66144
Постійні витрати, віднесені на і-й вид продукту	326507,7	289883,7	128254,5	121408,3	1038567,3	1155164,9
Змінні витрати на одиницю продукту	7,02	8	6,73	6,95	24,99	25,59

ЗАВДАННЯ 6. Використовуючи вихідні дані необхідно:

1. Розрахувати собівартість одного виробу.
2. Розрахувати загальну собівартість.
3. Порівняти подані і розраховані показники діяльності підприємства з попереднім періодом.

Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу

Показники	За попередній період	За звітний період
Обсяг виробництва виробу, шт	65	51
Постійні витрати, грн.	3892	4440
Змінні витрати на один виріб	134	133

ЗАВДАННЯ 7. Використовуючи вихідні дані необхідно проаналізувати витрати діяльності підприємства. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Витрати операційної діяльності, тис. грн.	18112,9	18567,7
Зокрема:		
- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	14862,0	15702,0
- адміністративні витрати, тис. грн.	445,0	578,0
- витрати на збут, тис. грн.	344,0	415,0

- інші операційні витрати, тис. грн.	2461,9	1872,7
Фінансові витрати, тис. грн.	301,2	342,8
Втрати від участі в капіталі, тис. грн.	-	37,2
Інші витрати, тис. грн.	7,3	12,5
Разом витрати, тис. грн.	18421,4	18960,2

ЗАВДАННЯ 8. Використовуючи вихідні дані необхідно:

1. Розрахувати собівартість одного виробу.
2. Розрахувати загальну собівартість.
3. Порівняти подані і розраховані показники діяльності підприємства з попереднім періодом.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу

Показники	Варіант 1		Варіант 2	
	за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період
Обсяг виробництва виробу, шт	56	53	111	113
Постійні витрати, грн.	3800	4400	350	3567
Змінні витрати на один виріб	137	134	123	127

Питання для самоконтролю

1. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу витрат виробництва продукції.
2. Система показників витрат.
3. Загальна схема формування витрат на виробництво продукції.
4. Аналіз витрат на виробництво продукції за елементами витрат.
5. Порівняльний аналіз структури витрат за заводським кошторисом і фактичним випуском продукції. Аналіз причин виявлених змін.
6. Аналіз загальних показників собівартості виробленої продукції.
7. Аналіз виробничих витрат на 1 грн. продукції за цінами продажу.
8. Аналіз чинників зміни витрат на 1 грн. продукції.
9. Аналіз собівартості окремих виробів.
10. Аналіз собівартості товарної продукції за статтями калькуляції.
11. Особливості аналізу собівартості за статтями: матеріали, покупні напівфабрикати і заробітна плата виробничих робітників.
12. Аналіз загальновиробничих витрат в цілому на підприємстві і його підрозділах.

адміністративних витрат і витрат на збут продукції.

14. Оперативний аналіз собівартості продукції.

15.Щоденний контроль собівартості продукції шляхом аналізу відхилень від поточних норм.

16.Оперативний аналіз втрат від браку продукції.

17.Виявлення потенційних можливостей зниження собівартості виробленої продукції та підрахунок резервів.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Зміст теми

Роль, завдання та основні напрями аналізу фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану підприємства: зміст, оцінка й аналітичне значення статей балансу.

Зовнішній і внутрішній аналіз фінансового стану підприємства.

Експрес-аналіз балансу підприємства.

Оцінка майна підприємства та джерел його утворення. Аналіз змін у складі і структурі оборотних та необоротних активів підприємства. Аналіз зміни величини та структури власного та залученого капіталу. З'ясування причин змін у структурі активів, їх впливу на платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Аналіз ліквідності майна і фінансової стабільності. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності та інших допоміжних фінансових показників.

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягами, складом, структурою і термінами виникнення.

Аналіз величини та руху капіталу підприємства.

Аналіз кредитоспроможності підприємства. Аналіз рівня самофінансування і валютної самоокупності. Аналіз стану залученого капіталу.

Аналіз руху грошових потоків. Оперативний аналіз виконання платіжного календаря.

Аналіз оборотності оборотних активів і причин її змін. Вплив змін їх оборотності на ефективність діяльності підприємства.

Рейтингова оцінка підприємства за показниками прибутковості, ефективності управління, ділової активності, ліквідності і ринкової стабільності. Діагностика можливого банкрутства. Розробка заходів щодо стабілізації фінансового стану підприємства та використання фінансових резервів.

Короткий опис теми**Значення і завдання аналізу фінансового стану підприємства**

В зв'язку з переходом до ринкових відносин, система господарювання висуває ряд принципово нових вимог до підприємств.

Відповідно, методика аналізу повинна бути направлена на дослідження нових явищ, вивчення тих сторін діяльності підприємств, які набувають

особливої уваги в умовах ринку, конкуренції і загострення проблем “виживання”, фінансової сталості і надійності підприємства як партнера.

Аналіз фінансового стану необхідно проводити з метою залучення інвесторів і кредиторів, інформування потенційних учасників і вкладчиків. Інвестор і кредитор, які вкладають свої гроші та інше майно в акціонерне товариство, повинні бути впевнені у збереженні й ефективному використанні своєї власності.

За таких умов вимагається доскональне знання внутрішнього і зовнішнього економічного середовища. Саме економічний аналіз як одна з основних функцій управління, направлений на пошук найбільш ефективних зв'язків із зовнішнім середовищем.

Прийняття відповідних управлінських рішень базується на аналітичних дослідженнях фінансової діяльності підприємств. Аналітик, маючи всі необхідні дані для проведення аналізу, може не лише оцінити фінансовий стан свого підприємства, а й виявити вплив негативних факторів, передбачити конкретні заходи щодо зміцнення фінансових позицій підприємства та його конкурентоздатність.

Фінансовий стан підприємства характеризує в сукупності виробничу і фінансову діяльність і відображає наявність, розміщення, використання фінансових ресурсів.

Аналіз фінансового стану проводиться з метою встановлення наскільки ефективно використовуються фінансові ресурси, які знаходяться у розпорядженні підприємства.

Фінансовий стан – це забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та грошовими коштами. Аналіз фінансового стану складає одну із сторін господарської діяльності. Сталий фінансовий стан підприємства залежить перш за все від виконання планів матеріально-технічного постачання, виробництва, реалізації продукції і фінансових результатів, або відсутність грошових коштів може привести до перебою у постачанні і виробництві.

При успішному виконанні плану за виробництвом і реалізацією продукції, зниженні її собівартості підприємство одержує надплановий прибуток, утворюється податкове джерело коштів, що в кінцевому результаті сприяє зміцненню фінансового стану підприємства. Фінансовий стан і результати виробничої діяльності підприємства залежить один від одного. Первинною є виробнича діяльність, тому резерви поліпшення фінансового стану – це перш за все краща виробнича діяльність. Крім цього фінансовий стан залежить і від стану запасів нормованих оборотних коштів, розрахунків з дебіторами і кредиторами, поповнити використання права на кредит, від оборотності оборотних коштів.

Тому аналіз фінансового стану повинен опиратися на попередньо проведений аналіз виробництва, реалізації продукції, її собівартості і фінансових результатів.

Завдання аналізу фінансового стану є:

- 1) Перевірка наявності та використання коштів за цільовим призначенням;

- 2) Виявлення причин фінансових затруднень;
- 3) Виявлення резервів економічного та раціонального витрачання фінансових ресурсів, прискорення оборотності коштів, покращення фінансової сталості, платоспроможності, кредитоспроможності і в цілому зміцнення фінансового стану підприємства;
- 4) Розробка заходів мобілізації і фінансових ресурсів і усунення причин і недоліків у роботі підприємства.

Джерелом інформації для аналізу фінансового стану є баланс підприємства (форма №1), показники форми № 2 “Звіт про фінансові результати та їх використання”; форми № 22 “Зведена таблиця основних показників фінансово-господарської діяльності підприємств”; дані бізнес-плану (розділ “Фінансовий план”). Для деталізації окремих питань використовують реєстри бухгалтерського звіту; первинну документацію, листування з банком, фінансовими органами, претензійні та арбітражні матеріали.

Характеристика звітнього бухгалтерського балансу

В зв'язку з переходом до ринкових відносин оподаткування фінансових результатів підприємств і організацій не залежить від їх галузевої підпорядкованості і форми власності, введенні єдині форми бухгалтерської звітності. Ця звітність орієнтується на ринкові відносини і платників податків, а також в значній мірі відображає вимоги міжнародних стандартів бухгалтерського обліку щодо фінансової звітності.

Бухгалтерський баланс став єдиною формою для підприємства та організацій всіх галузей господарювання і є основним джерелом інформацій для аналізу фінансового стану. Відповідно для загальноприйнятих стандартів обліку баланс розкриває зміст понять активу і пасиву. **Активи** підприємства відображають об'єкт вартості майна і боргових прав, якими розпоряджається і які контролює підприємство на звітну дату. **Пасиви** – визначають право власності (власний і залучений капітал), які є джерелом утворення господарських об'єктів (активів).

Звітний бухгалтерський баланс складається із трьох розділів активу і чотирьох розділів пасиву.

Форма звітнього балансу є важливим кроком до балансу, що відповідає загальноприйнятій міжнародній практиці і є стандартним балансом, який застосовується в бухгалтерському обліку. Однак у діючому балансі є ще регулюючі рядки, які відображають вартість майна, яке контролює підприємство, а також зобов'язання за залученим капіталом. Тому для зручності і правильності проведення аналізу показників фінансового стану і характеристики майна на основі звітнього балансу складають аналітичний баланс – нетто (чистий баланс).

Складання даного балансу полягає у спрощенні всіх регулюючих статей і одержанні чистої вартості майна, а також боргових зобов'язань підприємства.

Підприємство __ ВО
«Фармація» _____
Територія _____

Дата (рік, місяць, число)

за
ЄДРПОУ
за
КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ		
	01	01

Організаційно-правова форма
господарювання __ ВАТ _____
Вид економічної діяльності __ Виготовлення медичних препаратів _____

Середня кількість працівників¹ _____

Адреса, телефон м. Львів, вул. Промислова,
279 _____

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на __ 31 грудня ____ 20 __ р.

Форма № 1 Код за
КУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	170	221
первісна вартість	1011	4439	4628
знос	1012	4269	4407
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	170	221
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	21775	53332
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4169	32149
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1	235

Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	794	1344
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	86	298
Усього за розділом II	1195	26825	87358
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	26995	87579
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	6408	17551
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		40
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	6408	17591
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	130	218
Цільове фінансування	1525	3736	29187
Усього за розділом II	1595	3866	29405
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	3966	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	7185	20287
розрахунками з бюджетом	1620	216	9060
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	539	1179
розрахунками з оплати праці	1630	1126	2717
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	3689	7340
Усього за розділом III	1695	16721	40583
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	26995	87579

Загальна оцінка майна підприємства

На підставі аналітичного балансу проводять аналіз майна, що знаходяться в розпорядженні підприємства, а також виділяють в складі майна оборотний (мобільний) і позаоборотний (іммобілізований) капітал.

Загальна вартість майна підприємства рівна підсумку аналітичного балансу нетто. Вартість імобілізованих коштів рівна підсумку розділу I активу балансу.

Вартість (мобільних) оборотних коштів – це сума підсумків розділу II та III активу балансу.

В складі оборотного капіталу виділяють матеріальний оборотний капітал та грошовий і кошти в розрахунках відображено в таблиці.

Таблиця 1

Аналіз стану майна підприємства

Показники	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення (+;-)
1. Всього майна	26995	87579	+ 60584
2. Необоротні активи (I активу балансу), т.грн.	170	221	+ 51
-в% до вартості майна	0,63	0,25	- 0,38
3. Оборотні активи (II+III активу балансу), т.грн.	26825	87358	+ 60533
-в% до вартості майна з них:	99,37	99,75	+ 0,38
а) виробничі запаси, т.грн.	21775	53332	+31557
-в%до оборотних коштів	81,17	61,05	-20,12
б) грошові кошти і короткотермінові цінні папери, т.грн.	794	1344	+550
-в%до оборотних коштів	2,96	1,54	-1,42
в) кошти в розрахунках	4170	32384	+ 28214
-в%до оборотних коштів	15,5	37,1	+ 21,6
г) інші оборотні активи	86	298	+ 212
-в%до оборотних коштів	0,32	0,34	+ 0,02
д) витрати майбутніх періодів	-	-	-
-в%до оборотних коштів	-	-	-

Висновок:

З даних таблиці видно, що загальна вартість майна підприємства, включаючи грошові кошти і кошти в розрахунках, збільшилась на 60584 тис. грн. В складі майна на початок звітної періоду мобільні кошти складають 99,37%. За звітний період вони збільшилися на 60533 тис. грн., а їх питома вага у вартості майна підприємства досягла 99,75%. Значного росту досягли виробничі запаси, їх вартість збільшилася на 31557 тис. грн. Однак на звітну дату їх питома вага у вартості оборотних коштів зменшилася в порівнянні з початком звітної періоду на 20,12% і складає 61,05%.

Грошові кошти і короткотермінові цінні папери на звітну дату складають 1344 тис. грн., їх питома вага 1,54% всіх вкладень підприємства в

оборотні кошти. Таким чином, на кінець звітного періоду 37,1% оборотного капіталу вилучено в дебіторську заборгованість, що більше як в два рази в порівнянні з початком звітного періоду (на початок звітного періоду це складає 15,5%).

Збільшення дебіторської заборгованості може негативно вплинути на платіжно-розрахункову дисципліну з кредиторами і погіршити фінансовий стан підприємства.

З фінансової точки зору структура оборотних коштів дещо погіршилась, хоч і їх можлива ліквідність не значно підвищилась (грошові кошти збільшилися на 550 тис. грн.). Основні кошти або імобілізовані збільшилися за звітний період на 51 тис. грн. ($30\% = 51:170 \cdot 100\%$). За той час оборотні кошти збільшилися на 60533 тис.грн., що складає $226\% = 60533/26825 \cdot 100\%$. Це по ймовірності повинно визначити тенденцію до прискорення оборотності оборотного капіталу підприємства.

Дамо характеристику виробничому потенціалу підприємства (основні кошти і виробничі запаси). На початок звітного року вони складали 17105 тис.грн. ($170+15888+73+974$) або 63,4% всіх активів (вартості майна) ($17105/26995 \cdot 100\% = 63,4\%$). На кінець звітного періоду вони складали 43703 тис.грн. ($221+38908+345+4229=43703$), або 49,9% ($43703/87579 \cdot 100\%$).

Тенденція зниження питомої ваги не бажана. Оскільки вказує на зниження виробничих можливостей підприємства.

Оцінка структури капіталу

Надходження і придбання майна підприємства здійснюється за рахунок власного і залученого капіталу, співвідношення яких розкриває сутність його фінансового стану. При аналізі визначають наявність власного оборотного капіталу.

Для цього від даних підсумку I розділу пасиву балансу “Власний капітал” віднімають підсумок I розділу активу балансу “Необоротні активи”.

За даними звітного балансу підприємства наявність власного оборотного капіталу визначається:

За даними балансу на початок звітного періоду наявність власних оборотних коштів (капіталу) складає 10104 грн. ($10274-170$); на кінець звітного періоду - 46775 т.грн. ($46996-221$). Наявність власних оборотних коштів (капіталу) за звітний період збільшилася на 36671 т.грн. Після цього при аналізі необхідно визначити, яка ж питома вага оборотних активів (капіталу) (р. II активу балансу) покривається власними коштами. Для цього слід наявність власного оборотного капіталу поділити на підсумок р. II активу балансу (“оборотні активи”) відповідно на початок і кінець звітного періоду.

За даними балансу:

- на початок року питома вага складає 46,4% ($10104:21775$);
- на кінець звітного періоду-87,7% ($946775:53332$).

Це означає, що за рахунок наявності власних оборотних коштів (капіталу) на початок року покривалося тільки 46,4% запасів, а на кінець року – частка цього джерела в матеріальному оборотному капіталі збільшилася майже в два рази і складає 87,7%.

Залучений капітал відображається у розділі II та III пасиву балансу. Так, у розділі II пасиву балансу відображаються довготермінові фінансові зобов'язання.

Довготерміновий залучений капітал є джерелом покриття I розділу активу балансу, тобто дані кредити і позики використовуються на капітальні вкладення, довготермінові фінансові вкладення.

У III розділі пасиву балансу відображаються короткотермінові банківські кредити, короткотермінові позичкові кошти і короткотермінові кредити та позики, не погашені в термін, які є джерелом покриття II розділу активу балансу. Крім цього, у III розділі пасиву балансу відображаються залучені кошти кредиторів.

При аналізі визначають зміну за цими статтями за звітний період, а також їх питому вагу до вартості майна підприємства.

Таблиця 2

Аналіз капіталу

Показники	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення (+;-)
1.Всього майна в т. ч.:	26 995	87 579	+60 584
2.Власний капітал, т.грн.	10 274	46 996	+36 722
- в % до майна	38,1	53,7	+15,6
2.1.Наявність власного оборотного капіталу	10 104	46 775	+36 671
- в % до власних коштів	98,3	99,5	+1,2
3.Залучений капітал, т.грн.	16 721	40 583	+23 862
в % до майна, з них:	61,9	46,3	-15,6
3.1.Довготермінові позики, т.грн.	-	-	-
- в % до позиченого капіталу	-	-	-
3.2.Короткотермінові позики, т.грн.	3966	-	-3966
- в % до позиченого капіталу	23,7	-	-23,7
3.3.Кредиторська заборгованість, т.грн.	12755	40583	+27 828
- в % до позиченого капіталу	76,3	100	+23,7

За даних таблиці можна зробити висновок:

при загальному збільшенні вартості майна на 60584 тис.грн., його зростання за рахунок власного капіталу складає 36 722 тис.грн., або 60,6% ($36\,722 : 60\,584 \cdot 100\%$), за рахунок залученого капіталу –23 862 тис.грн., або 39,4% ($23\,862 : 60\,584 \cdot 100\%$). Це позитивно характеризує фінансову сталість підприємства. Однак, якщо залучені кошти кредиторів збільшилися на

27 828 тис. грн., а наявність грошових коштів і цінних паперів лише на 550 тис. грн., то це свідчить, що ріст короткотермінових позичкових зобов'язань пояснюється погіршенням платоспроможності (ліквідності) підприємства.

Ліквідність – здатність своєчасно виплачувати боргові (показникові) зобов'язання.

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості

Особливу увагу при аналізі приділяють стану дебіторської і кредиторської заборгованості. **Дебіторська заборгованість** – це заборгованість інших підприємств, організацій і окремих осіб даному підприємству.

Кредиторська заборгованість – це заборгованість підприємства іншим підприємствам, організаціям і окремим особам. Ріст дебіторської заборгованості приводить до фінансових затруднень. Кредиторська заборгованість часто є наслідком фінансових труднощів.

Дебіторська заборгованість відображається в II розділі активу балансу в розрізі статей об'єднаних в групу “Дебіторська заборгованість за розрахунками”.

Кредиторська заборгованість відображається в розділі IV пасиву балансу в розрізі статей, об'єднаних в групу “Поточні зобов'язання за розрахунками”.

Завданнями проведення аналізу є:

1. Визначити зміни заборгованості за звітний період;
2. Встановити терміни виникнення заборгованості;
3. Визначити вплив заборгованості на фінансовий стан підприємства.

Зміна заборгованості за звітний період визначається за статтями балансу шляхом порівняння заборгованості на кінець і початок звітного періоду.

Для з'ясування термінів виникнення заборгованості необхідно подивитися дані аналітичного бухгалтерського обліку (журнал-ордер № 6, 7, 8 та інші документи). Порушення термінів позовної давності свідчить про порушення платіжно-розрахункової дисципліни. (Терміни позовної давності по розрахунках між підприємствами 3 роки).

Дебіторська заборгованість, по якій минув термін давності, списується з балансу на результати фінансово-господарської діяльності підприємств. Прострочена кредиторська заборгованість вноситься в бюджет. Наявність простроченої дебіторської заборгованості негативно впливає на фінансовий стан, а наявність простроченої кредиторської заборгованості погіршує фінансовий стан і є результатом неплатоспроможності підприємства.

Якщо сума кредиторської заборгованості перевищує суму дебіторської, то це свідчить про низьку платіжно-розрахункову дисципліну підприємства.

Протягом звітного періоду дебіторська заборгованість збільшилася на 28214 тис. грн. В основному це заборгованість збільшилася за товари (роботи, послуги).

Кредиторська заборгованість збільшилася на 27828 тис.грн. Найбільшу питому вагу в даній сумі складає заборгованість за товари (роботи, послуги), термін оплати яких не настав (13102 тис.грн.) і з бюджетом (8844 тис.грн.).

Ріст кредиторської заборгованості і перевищення її над дебіторською (на початок року 8585 тис.грн., на кінець року-8199 тис.грн. і незначне зменшення за звітний період складає 386 тис.грн.) по всій імовірності відбувається за рахунок неплатоспроможності дебіторів.

Такий стан має негативний вплив на платіжно-розрахункову дисципліну підприємства.

Таблиця 3

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства

Назви статей	На початок року	На кінець року	Відхилення (+, -)
1.Дебіторська заборгованість:			
- за товари (роботи, послуги)	4169	32149	+27980
- з іншими дебіторами	1	235	+234
Всього:	4170	32384	+28214
2.Кредиторська заборгованість:			
- за товари (роботи, послуги)	7185	20287	+13102
- з бюджетом	216	9060	+8844
- з позабюджетних платежів	51	107	+56
- зі страхування	539	1179	+640
- з оплати праці	1126	2717	+1591
- із внутрішніх розрахунків	3527	7028	+3501
- з іншими кредиторами	111	205	+94
Всього:	12 755	40 583	+27 828
3.Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською	-	-	-
4.Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською	8585	8199	-386

Аналіз фінансової сталості підприємства

В умовах ринку, коли господарська діяльність підприємства і його розвиток здійснюється за рахунок самофінансування, а при недостатності власних фінансових ресурсів – за рахунок залученого капіталу, важливого значення набуває характеристика фінансової незалежності підприємства від зовнішніх позичкових джерел.

Запас джерел власних коштів – це запас фінансової сталості підприємства при тій умові, що його власні кошти перевищують позичкові.

Фінансова сталість оцінюється:

- за співвідношенням власного і залученого капіталу, вкладеного в активи підприємства;

- за темпами нагромадження власних коштів у результаті господарської діяльності;
- за співвідношенням довго- і короткострокових зобов'язань підприємства;
- за достатнім забезпеченням матеріальних оборотних коштів власними джерелами;
- інші співвідношення.

Методику розрахунку показників фінансової сталості наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

Методика розрахунку показників фінансової стійкості

Показники	Метод розрахунку	Примітки
1.Коефіцієнт автономії	Визначається шляхом ділення всієї суми власних коштів до валюти балансу (суми зобов'язань по залучених коштах)	Даний коефіцієнт є найбільш важливим показником, який характеризує фінансову автономність від залучених позичкових коштів. Критичне значення фінансової автономії 0,5
2.Коефіцієнт довготермінового залучення позичкових коштів.	Визначається як відношення суми довготермінових кредитів і позик до суми власних коштів підприємства і довготермінових позик.	Характеризує частку довготермінових позик, залучених для фінансування активів підприємства поряд з власними коштами.
3.Коефіцієнт маневрування власних коштів підприємства.	Визначається як відношення власних оборотних коштів до своєї суми їх джерел.	Вказує на ступінь їх мобільності.
4.Коефіцієнт нагромадження амортизації.	Визначається як відношення суми нагромадженої амортизації (зносу) майна до початкової його вартості.	Характеризує інтенсивність вивільнення іммобілізованих коштів (основних засобів і немат. активів).
5.Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства.	Визначається відношенням вартості основних коштів за залишковою вартістю до чистої вартості майна підприємства.	

6.Коефіцієнт реальної вартості основних і матеріальних оборотних коштів у майні підприємства.	Визначається відношенням основних коштів за залишковою вартістю і матеріальних оборотних коштів (виробничі запаси і незавершене виробництво) до чистої вартості майна підприємства.	Характеризує ефективність використання виробничого потенціалу підприємства. Критична межа - 0,5
7.Коефіцієнт співвідношення чистих мобільних коштів і всіх мобільних коштів підприємства.	Визначається відношенням суми чистих мобільних коштів до загальної величини мобільних коштів підприємства.	Характеризує сталість структури мобільних коштів.

За вказаною методикою розрахуємо коефіцієнти і відобразимо в таблиці.

Таблиця 5

Показники, які характеризують фінансову сталість підприємства

Показники	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення (+;-)
1.Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (автономії).	1.630 (16721:10274)	0.860 (40583:46996)	-0.770
2.Коефіцієнт довготермінового залучення позичкових коштів.	-	-	-
3.Коефіцієнт маневрування власних коштів підприємства.	0.983 (10104:10274)	0.995 (46775:46996)	+0.012
4.Коефіцієнт нагромадження амортизації.	0.962 (4269:4439)	0.952 (4407:4628)	-0.010
5.Коефіцієнт реальної вартості основних коштів у майні підприємства.	0.630 (170:26995)	0.250 (221:87579)	-0.380
6.Коефіцієнт реальної вартості основних і матеріальних оборотних коштів у майні підприємства	0.634 (170+15888+73+974)/26995	0.499 (221+38908+345+4229)/87579	-0,135

7. Коефіцієнт співвідношення чистих мобільних коштів і всіх мобільних коштів підприємства.	0.377 (21775+5050-16721) / (21775+5050)	0.535 (53332+34026-40583)/(53332+34026)	+0.158
--	---	--	--------

Найвагомішим показником, який характеризує фінансову сталість (автономність, незалежність від залучення позичкових коштів) підприємства, є коефіцієнт співвідношення позичкових і власних коштів. З наведених розрахунків значення даного коефіцієнта свідчить про те, що до початку звітнього періоду підприємство залучало на кожну тисячу гривень власних коштів, вкладених в активи 1630 грн. позичених коштів. Протягом звітнього періоду позичкові кошти зменшилися майже на половину і складають 860 грн. на кожну тисячу гривень власних вкладень. Віддалення цього коефіцієнта від одиниці (критичне значення фінансової автономії) за звітний період вказує на підвищення фінансової стабільності і послаблення залежності від позичкових коштів.

У літературі з оцінки фінансової сталості вказують, що якщо даний коефіцієнт більший за одиницю, то втрачається стабільність і посилюється залежність від позичкових коштів.

Проте, за умов високих показників оборотності критичне значення коефіцієнта може набагато перевищувати одиницю без суттєвих негативних наслідків для фінансової автономії підприємства.

Зростання коефіцієнта маневрування власних коштів (0,12) свідчить про посилення фінансової стабільності і можливості маневрування ресурсами. Високий коефіцієнт нагромадження амортизації основних засобів, хоча і вивільнилося (основилося) імобілізованих коштів на 0,010 одиниць.

Відносна величина реальної вартості майна виробничого призначення (основних і матеріальних оборотних коштів) зменшилася за звітний період на 0,135 одиниць (складає 0,499 одиниць) і знаходиться на рівні критичного значення. При чому основна питома вага припадає на матеріальні оборотні кошти.

(Для промислових підприємств ця величина повинна б перевищувати 0,5). Коефіцієнт реальної вартості основних коштів набагато нижчий критичної відмітки. За звітний період він знизився на 0,380 одиниць (майже у два рази) і на кінець звітнього періоду складає лише 0,250 одиниць.

Такий стан може привести до зниження виробничих можливостей. Підприємству необхідно вишукувати кошти, перш за все серед довготермінових позичкових джерел, для виправлення положення зі своїм виробничим потенціалом.

Частка чистих мобільних коштів в оборотних коштах збільшилася з 0,377 одиниць до 0,535 одиниць – вказує на поліпшення фінансової сталості підприємства.

Аналіз оборотності оборотного капіталу

При проведенні аналізу фінансової сталості підприємств також приділяють увагу показникам оборотності оборотного капіталу.

Оборотність оборотного капіталу – це важливий якісний показник, який характеризує їх ефективне використання.

Чим швидше відбувається кругообіг коштів, тим кращий фінансовий стан підприємства.

Факторами, які впливають на прискорення оборотності, є:

1. Впровадження і ефективне використання нової техніки;
2. Вдосконалення технології і організації виробництва;
3. Покращення постачання матеріальними цінностями;
4. Збільшення об'єгу реалізованої продукції та інші фактори.

Оборотність коштів визначається за такими показниками, як:

1. Коефіцієнт оборотності (число оборотів, які здійснює оборотний капітал за звітний період).

Визначається відношенням обсягу реалізації до середньої вартості оборотного капіталу.

$$K = P/C, \text{ де}$$

P – обсяг реалізації продукції;

C – середня вартість оборотних коштів.

2. Тривалість обороту в днях, або оборотність в днях.

Визначається відношенням середньої вартості оборотного капіталу до одноденного реалізаційного обороту:

$$K = C/P_d, \text{ де}$$

P_d – одноденний реалізаційний оборот;

Д – кількість календарних днів: рік – 360 днів,
півроку – 180 днів,
квартал – 90 днів.

3. Рівень коефіцієнту завантаження оборотного капіталу, або середня потреба в оборотних коштах, або середня потреба в оборотних коштах на 1 тис. грн. реалізованої продукції.

$$K_3 = C/P$$

При аналізі необхідно визначити дані показники за планом, звітом, (факту) і за звітом за відповідний період минулого року окремо по матеріальному оборотному капіталу і по коштах в розрахунках).

При порівнянні показників оборотності повинна забезпечуватись їх співставленість (тобто обсяг реалізації продукції, середню вартість оборотних коштів відображають у порівняних цінах).

Розрахувавши оборотність в днях, визначають прискорення або сповільнення оборотних коштів в днях, порівнюючи з планом та фактом минулого року. А також визначають суму відносного вивільнення (-), або додаткового залучення (+) оборотних коштів в оборот.

Для того, щоб визначити, скільки відносно вивільнено із обороту (-), чи залучено в оборот (+) у зв'язку з прискоренням (сповільненням) оборотності в днях необхідно:

- відхилення з оборотності в днях перемножити на одноденну фактичну реалізацію (одноденних оборот) по факту поточного року.

Таблиця 6

Характеристика оборотності (тривалості обороту в днях) матеріального оборотного капіталу підприємства.

Показники	Рік		Відхилення
	Минулий	Звітний	
1.Обсяг реалізованої продукції (тис.грн.)	60550	113879	+53329
2.Одноденна реалізація (р. 1:360)	168.2	316.3	+148.1
3.Середня вартість матеріальних оборотних коштів (підсумок II розділу активу балансу)	20770	41332	+20562
4.Оборотність (в днях) (р. 3:2)	124	131	+7
5.Коефіцієнт оборотності (р.1:стр.3)	2,9	2,7	- 0,2
6.Вивільнено із обороту, залучено в оборот (+;-) у зв'язку з прискоренням (сповільненням) оборотності (р.2 гр. 2 х р.4 гр. 3) (тис. грн.)	+7 x 316.3 = 2214,1		

Висновок:

Оборотність матеріальних оборотних коштів у звітному періоді сповільнилася у порівнянні з минулим роком на 7 днів, в зв'язку з цим додатково залучено в оборот матеріальних коштів на суму 2214,1 тис. грн. Коефіцієнт оборотності дорівнює 2,7 одиниці. Ця швидкість обороту означає, що протягом року матеріальні оборотні кошти не здійснили навіть три обороти.

Аналіз платоспроможності (ліквідності) підприємства.

Платоспроможність – це здатність підприємства ліквідувати (погасити) негайно, в даний момент на певну звітну дату свою короткотермінову заборгованість (поточні зобов'язання).

Платоспроможність визначається за даними балансу на основі характеристики ліквідності оборотних активів, тобто часу, який необхідний для перетворення їх в грошову наявність.

Найбільш мобільною частиною оборотних активів є грошові кошти і короткотермінові цінні папери (останні швидко можуть бути переведені в гроші). Підвищення частки грошових коштів і цінних паперів у загальній вартості оборотних коштів сприяє зростанню платоспроможності.

При проведенні аналізу платоспроможності розрахують три різні ліквідності, які визначаються відповідними коефіцієнтами:

- коефіцієнт ліквідності;
- проміжний коефіцієнт ліквідності (покриття);
- загальний коефіцієнт ліквідності.

Методику розрахунку даних коефіцієнтів відобразимо в таблиці.

Таблиця 7

Методика розрахунку коефіцієнтів

Показники	Метод розрахунку	Примітки
1.Коефіцієнт абсолютної ліквідності.	Визначається відношенням суми грошових коштів і короткотермінових цінних паперів до суми короткотермінових зобов'язань підприємства по платежах.	Теоретично достатня, виправдана величина 0.2-0.25. Даний коефіцієнт відображає, яку частину короткотермінових зобов'язань (боргів) підприємство спроможне погасити на дату складання балансу хоча не по всіх цих боргах, зобов'язаннях найближчим часом по яких настає термін платежу.
2.Проміжний коефіцієнт ліквідності	Визначається відношенням суми грошових коштів, короткотермінових цінних паперів і коштів в розрахунках до суми короткотермінових зобов'язань підприємства по платежах.	Теоретично оправдані оцінки цього коефіцієнту лежать в діапазоні 0.7-0.8. Показує чи достатньо суми грошових коштів, цінних паперів і дебіторської заборгованості для погашення короткотермінових зобов'язань по платежах.
3.Загальний коефіцієнт ліквідності.	Визначається відношенням всіх оборотних коштів в т.ч. і матеріальних до суми короткотермінових зобов'язань по платежах.	Теоретично визнана величина 2.0-2.5 Визначає чи достатньо всіх оборотних коштів (матеріальних, грошових і коштів в розрахунках) для покриття короткотермінових зобов'язань.

На основі вищевказаної методики визначимо коефіцієнти ліквідності за даними аналізового балансу підприємства.

Таблиця 8

Аналіз показників платоспроможності підприємства

Показники ліквідності	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення
1.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,047 (794:16721)	0,033 (1119+225)/40583	-0,014
2.Проміжний коефіцієнт ліквідності	0,297 (794+4170)/16721	0,831 (1119+225+34149+235)/ 40583	+0,534
3.Загальний коефіцієнт покриття	1,604 (21775+5850)/16721	2,153 (53332+ 34026)/40583	+0,549

Дані таблиці свідчать, що коефіцієнт абсолютної ліквідності до початку звітного періоду складав 0,047 одиниць, або 4,7%. Протягом звітного періоду значно зросла короткотермінова заборгованість і даний коефіцієнт складає лише 0,033 одиниці, або 3,3% короткотермінових позикових зобов'язань підприємства можна б погасити негайно, що значно менше теоретично визнаної норми (0,2-0,25). Таким чином, абсолютна ліквідність є низькою і має тенденцію до погіршення.

Дещо покращилися коефіцієнти проміжної, загальної ліквідності і перебувають в допустимих межах відповідно 0,831 од. і 2,153 од.

Мобілізування всіх оборотних коштів на кінець звітного періоду може погасити поточні короткотермінові зобов'язання і після цього в активі підприємства ще залишиться оборотних коштів на 46775 тис.грн. (53332+34026+40583).

Платоспроможність підприємства в цілому можна вважати забезпеченою.

Проте слід враховувати, що час, необхідний для перетворення в гроші кошти складових частин оборотних коштів, суттєво відрізняються при ліквідації дебіторської заборгованості і матеріальних оборотних коштів.

А саме:

- ліквідність коштів, вкладених в дебіторську заборгованість, залежить від оперативності платіжного документообороту в банках, своєчасності оформлення банківських документів, термінів надання комерційних позик окремим покупцям, їх платоспроможності та інших причин;
- ліквідність матеріальних оборотних коштів вимагає більше часу, так як вони неоднорідні і тому суттєва різниця є між ліквідністю готової продукції, товарних і матеріальних запасів, незавершеного виробництва і напівфабрикатів.

Розглядаючи платоспроможність підприємства на перспективу в динаміці, слід враховувати майбутні надходження чистої виручки, в яку

включають суму амортизаційних відрахувань і чистого прибутку (балансовий прибуток за мінусом платежів в бюджет з прибутку), що надходять до складу загальної виручки від реалізації продукції. Решта виручки піде на відкладні платежі, пов'язані з відтворенням виробничих ресурсів, платежів в бюджет та інші цілі. А чиста виручка залишиться у грошовій формі в обороті підприємства.

Коефіцієнт чистої виручки визначають діленням суми амортизаційних відрахувань і чистого прибутку до виручки від реалізації продукції. По даному підприємству коефіцієнт чистої виручки дорівнює $0,283 \text{ (} 39331 - 7222 \text{)} + (4407 - 4269) : 113879$ (дані з форми №2, “Звіт про фінансові результати та їх використання” і форми №1 – Баланс, рядок 011). Це означає, що на кожну тисячу гривень реалізованої продукції підприємство одержало 283 грн. чистої виручки. Цю норму можна поширити на передбачену (прогнозну) виручку від реалізації продукції у майбутньому а тим, щоб оцінити можливі вільні фінансові ресурси майбутніх звітних періодів.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Значення і завдання аналізу фінансового стану підприємства.**
- 2. Характеристика звітного бухгалтерського балансу.**
- 3. Загальна оцінка майна підприємства.**
- 4. Оцінка структури капіталу.**
- 5. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості.**
- 6. Аналіз фінансової сталості і підприємства.**
- 7. Аналіз оборотності оборотного капіталу.**
- 8. Аналіз платоспроможності підприємства.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
6. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.

8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. За даними балансу дайте оцінку вартості його майна. Зробіть висновки. Для вирішення завдання використайте наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз структури майна підприємства

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+,-)
I.Всього майна (валюта балансу), в тому числі:			
1.Необоротні активи: - в сумі; - в % до вартості майна			
2.Оборотні активи: - в сумі; - в % до вартості майна з них:			
2.1.Матеріальні оборотні активи: - в сумі; - в % до оборотних активів			
2.2.Грошові кошти і короткотермінові фінансові вкладення: - в сумі; - в % до оборотних активів			
2.3.Кошти в розрахунках: - в сумі; - в % до оборотних активів			
2.4.Витрати майбутніх періодів: - в сумі; - в % до оборотних активів			
2.5. Інші оборотні активи: - в сумі; - в % до оборотних активів			
3.Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття			

ЗАВДАННЯ 2. За даними балансу проаналізувати стан власного та позиченого капіталу, вкладеного у майно підприємства. Зробити висновки.

Для вирішення завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Аналіз капіталу підприємства

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+, -)
I. Всього капіталу, в тому числі:			
1. Власний капітал: - в сумі; - в % до вартості капіталу			
2.1. Наявність власного оборотного капіталу			
3. Позичений капітал: - в сумі; - в % до вартості капіталу в тому числі:			
3.1. Довготермінові позики: - в сумі; - в % до позикового капіталу			
3.2. Короткотермінові позики: - в сумі; - в % до позикового капіталу			
3.3. Кредиторська заборгованість та інші розрахунки: - в сумі; - в % до позикового капіталу			

ЗАВДАННЯ 3. Провести аналіз динаміки і структури власного капіталу, з'ясувати причини змін окремих його складових і дати оцінку цим змінам за аналізований період. Скласти аналітичну таблицю, зробити висновки.

Таблиця 3

Аналіз динаміки і структури власного капіталу

Показники	На початок року		На кінець звітного періоду		Відхилення (+, -)	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	В сумі, тис. грн.	За питомою вагою, %
1. Зареєстрований (пайовий)						

капітал						
2. Капітал у дооцінках						
3. Додатковий капітал						
4. Резервний капітал						
5. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)						
6. Неоплачений капітал						
7. Вилучений капітал						
Разом						

ЗАВДАННЯ 4. За даними балансу підприємства визначити наявність власних оборотних коштів (капіталу) та покриття ними запасів підприємства. Зробити висновки. Для вирішення завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 4

Розрахунок наявності власного оборотного капіталу

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+, -)
1. Власний капітал, резерви			
2. Довгострокові кредити та позики			
3. Необоротні активи			
4. Наявність власних оборотних коштів (капіталу)			
5. Запаси			
6. Питома вага запасів, які покриваються власними оборотними коштами (капіталом)			

ЗАВДАННЯ 5. За даними балансу підприємства проаналізувати стан розрахунків з дебіторами і кредиторами за звітний період. Зробити висновки. Для вирішення завдання використайте наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 5

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості

Найменування статей (рядків)	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+, -)
1. Дебіторська заборгованість:			
1.1.			
1.2.			
І т.д.			

Разом:			
2. Кредиторська заборгованість:			
2.1.			
2.2.			
І т.д.			
Разом:			
3. Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською			
4. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською			

ЗАВДАННЯ 6. За даними балансу підприємства розрахувати загальний коефіцієнт ліквідності на початок і кінець звітного періоду. Зробити висновки. Для вирішення завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 6

Аналіз платоспроможності підприємства

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+,-)
1.Запаси			
2.Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції			
3. Кошти в розрахунках			
4.Всього оборотних активів			
5. Короткострокові зобов'язання			
6.Загальний коефіцієнт ліквідності			
7.Проміжний коефіцієнт ліквідності			
8. Коефіцієнт абсолютної ліквідності			

ЗАВДАННЯ 7. За даними балансу підприємства розрахувати коефіцієнт маневрування власного оборотного капіталу на початок і кінець звітного періоду. Зробити висновки. Для вирішення завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 7

Розрахунок коефіцієнта маневрування власного оборотного капіталу

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+,-)
1.Власний капітал			
2.Довгострокові зобов'язання			

3.Необоротні активи			
4.Наявність власного оборотного капіталу			
5.Коефіцієнт маневрування власного оборотного капіталу, в %			

ЗАВДАННЯ 8. За даними форми 1 “Баланс” оцінити структуру джерел фінансових ресурсів – пасиву балансу. Зробити висновки.

Для вирішення завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 8

Оцінка структури джерел фінансових ресурсів

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Відхилення (+, -)
1.Коефіцієнт фінансової незалежності, %			
2.Коефіцієнт фінансової залежності, %			
3.Коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важіля)			

ЗАВДАННЯ 9. Розрахувати окремі коефіцієнти фінансової стійкості. Зробити висновки. Дані аналізу відобразити в наступній аналітичній таблиці:

Таблиця 9

Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+, -)
1.Коефіцієнт співвідношення позиченого і власного капіталу			
2. Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу			
3.Коефіцієнт реальної вартості основних коштів у майні підприємства			
4.Коефіцієнт реальної вартості основних і матеріального оборотних коштів			

ЗАВДАННЯ 10. За даними балансу розрахувати показники фінансової сталості. Визначити їх зміну за звітний період. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 10

Аналіз фінансової стійкості підприємства

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Зміна (+, -)
1.Власний капітал			
2.Позичений капітал			
3.Довгострокові позикові кошти (зобов'язання)			
4.Валюта балансу (вартість майна)			
5.Коефіцієнт, в %: - економічної незалежності - співвідношення позикових та власних коштів (капіталу) - фінансової сталості (стійкості)			

ЗАВДАННЯ 11. Використовуючи вихідні дані підприємства та Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19.01.2006 р. № 14, розрахувати відповідні показники. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується скласти відповідні аналітичні таблиці.

Питання для самоконтролю

1. Мета аналізу фінансового стану підприємств.
2. Джерела інформації аналізу фінансового стану підприємств.
3. Дайте тлумачення поняття «Баланс».
4. Структура балансу.
5. Охарактеризуйте актив балансу.
6. Охарактеризуйте пасив балансу.
7. Що включають в себе необоротні активи?
8. Що включають у себе оборотні активи?
9. Система показників оцінки фінансового стану підприємства.
10. Дайте визначення поняття «Власний капітал».
11. Для чого використовують Примітки до фінансової звітності?
12. Роль фінансової стійкості в умовах ринкової моделі господарювання.
13. Показники фінансової стійкості підприємства.
14. Зовнішні та внутрішні показники фінансової стійкості.

15. Відносні показники (коефіцієнти фінансової стійкості).
16. Коефіцієнт фінансової автономії.
17. Коефіцієнт фінансової залежності.
18. Які джерела інформації використовують для аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства?
19. Дайте визначення ліквідності.
20. Напрямки аналізу платоспроможності.
21. Ліквідність балансу підприємства.
22. Відмінність та взаємозв'язок між ліквідністю та платоспроможністю.
23. Поділ статей активу балансу по ступеню ліквідності.
24. Поділ зобов'язань підприємства по строках погашення.
25. Умови абсолютної ліквідності балансу.
26. Основні чинники, що впливають на поточну ліквідність підприємства.

Зміст теми

Суть, завдання та основні напрями аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі вартісних узагальнюючих показників та стимулюванні економічної ефективності роботи підприємства. Структурно-логічна схема формування фінансових результатів підприємства.

Аналіз фінансових результатів від операційної діяльності підприємства. Аналіз прибутку від реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг). Визначення величини впливу на зміну прибутку від реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг) зміни обсягу реалізованої продукції, її ціни, структури і асортименту та собівартості реалізованої продукції. Пошук та оцінка резервів збільшення прибутку від реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг).

Аналіз фінансових результатів від інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

Аналіз розподілу прибутків.

Короткий опис теми**Значення, джерела і завдання аналізу фінансових результатів**

Метою фінансової діяльності підприємства є одержання прибутків.

Прибуток – це один із основних показників ефективності роботи підприємства.

Основним джерелом для аналізу фінансових результатів діяльності підприємства є звітна ф.2 „Звіт про фінансові результати”. Крім цього, можуть використовуватися дані I розділу пасиву балансу, інформація Звіту про затрати на виробництво та ф.3 „Звіту про рух грошових коштів”.

Завданнями аналізу прибутків і рентабельності роботи підприємства є:

1. Вивчити обсяг і структуру фінансових результатів;
2. Виявити вплив факторів на величину фінансового результату;
3. Оцінити динаміку формування складових частин прибутку;
4. Провести факторний аналіз прибутку від операційної діяльності;
5. Оцінити виконання плану за прибутком;
6. З'ясувати, як змінилася та частина прибутку, що перераховується в доход бюджету у вигляді податків і та частина, - що залишається у розпорядженні підприємства;
7. Провести факторний аналіз рентабельності;

8. Виявити внутрішні резерви підприємства щодо збільшення прибутків і рентабельності;
9. Розробити шляхи впровадження виявлених резервів.

Порядок формування фінансових результатів. Характеристика ф.2 „Звіт про фінансові результати”

В результаті реалізації продукції підприємство одержує дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Цей показник є основним, відправним моментом в розрахунку фінансових результатів. Щоб отримати чистий дохід від реалізації продукції, необхідно від виручки відняти податок на додану вартість, акцизний збір, інші вирахування з доходу. Шляхом різниці чистого доходу та собівартості реалізованої продукції підприємство отримує валовий прибуток чи збиток.

Для розрахунку фінансових результатів від операційної діяльності необхідно до валового прибутку (збитку) додати інші операційні доходи та відняти адміністративні витрати, витрати на збут і інші операційні витрати.

Крім фінансових результатів від операційної діяльності підприємство може отримувати ще прибутки або збитки від фінансової та інвестиційної діяльності, які теж мають вплив на чистий прибуток (збиток), що є кінцевим результатом фінансово-господарської діяльності підприємства. Відповідно, щоб визначити цей чистий прибуток, необхідно до фінансового результату від операційної діяльності додати дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи і відняти фінансові витрати, витрати від участі в капіталі, інші витрати та податок на прибуток.

Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності

Основну частину прибутку від фінансово-господарської діяльності підприємства є прибуток від операційної діяльності, на зміну якого впливає багато факторів. В аналізі фінансових результатів виділяють вплив чотирьох основних факторів:

- обсяги реалізації продукції;
- собівартість реалізованої продукції;
- її ціна;
- структура і асортимент реалізованої продукції.

Розглянемо методику розрахунку впливу кожного з факторів.

Вплив обсягу реалізації продукції:

(Обсяг реалізації продукції скоректований / Обсяг реалізації продукції плановий * 100% - 100%) * Прибуток плановий / 100%.

Вплив собівартості реалізованої продукції:

Собівартість реалізованої продукції фактичний - Собівартість реалізованої продукції скоректований.

Вплив ціни:

Обсяг реалізованої продукції фактичний – обсяг реалізованої продукції скоректований.

Вплив структури і асортименту реалізованої продукції:

Відхилення з прибутку від реалізації продукції – вплив обсягу реалізованої продукції – вплив ціни – вплив собівартості реалізованої продукції.

Таблиця 1

Вихідні дані для аналізу фінансових результатів

Показники	План	Скоректовано	Фактично
Обсяг реалізованої продукції	161000	169400	171329
Собівартість реалізованої продукції	130000	141065	139990
Прибуток від реалізації продукції	31000	28335	31339

Розрахуємо вплив зазначених факторів на прибуток від реалізації продукції:

- вплив обсягу реалізації:

$$(169400 / 161000 * 100\% - 100\%) * 31000 / 100 = + 1617,39(\text{тис.грн.})$$

- вплив ціни:

$$171329 - 169400 = + 1929(\text{тис.грн.})$$

- вплив собівартості:

$$139990 - 141065 = - 1075(\text{тис.грн.})$$

- вплив структури:

$$+ 339 - (+1617,39) - 1929 - (-1075) = - 2132,39(\text{тис.грн.})$$

Отже,

фактичний прибуток від реалізації продукції проти планового збільшився на 339 тис.грн. На це відхилення вплинуло чотири фактори, зокрема, обсяг реалізованої продукції, її ціна, собівартість, структура і асортимент реалізації. За рахунок збільшення обсягу реалізації прибуток виріс на 1617,39 тис.грн. Ріст цін на продукцію теж дав можливість збільшити прибутки на 1929 тис.грн. Небажане збільшення витрат на виробництво і реалізацію продукції негативно вплинуло на фінансові результати в розмірі 1075 тис.грн. Погіршення асортименту і структури продукції знизило прибутки від реалізації продукції на 2132,39 тис.грн.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Поняття фінансового результату, види і значення в господарській діяльності.**
- 2. Значення, джерела і завдання аналізу фінансових результатів**
- 3. Порядок формування фінансових результатів. Характеристика ф.2 „Звіт про фінансові результати”.**
- 4. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності.**

Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
4. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
5. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
6. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. За даними ф.2 “Звіт про фінансові результати” (Звіт про сукупний дохід) проаналізувати рівень, динаміку і структуру фінансових результатів. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Аналіз фінансових результатів підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, +,-
1.Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції			
2.Собівартість реалізованої продукції			
3.Валовий прибуток (збиток)від реалізації			
4.Інші операційні доходи			
5.Адміністративні витрати			
6.Витрати на збут			
7.Інші операційні витрати			
8.Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)			

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, +,-
9.Дохід від участі в капіталі			
10. Інші фінансові доходи			
11.Інші доходи			
12.Фінансові витрати			
13.Втрати від участі в капіталі			
14.Інші витрати			
15.Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)			
16. Витрати (дохід) з податку на прибуток			
17. Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
18.Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)			

ЗАВДАННЯ 2. За даними форми 2 “Звіт про фінансові результати” (Звіт про сукупний дохід) проаналізувати структуру прибутку від звичайної діяльності. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 2

Аналіз структури фінансового результату (прибутку/збитку) до оподаткування

Показники	Минулий рік		Звітний рік		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1. Прибуток/збиток від операційної діяльності						
2. Прибуток/збиток від участі в капіталі						
3. Інші фінансові доходи						
4. Інші доходи						
5.Фінансові витрати						
6.Інші витрати						
7. Прибуток/збиток до оподаткування						

ЗАВДАННЯ 3. Використовуючи вихідні дані необхідно:

1. Розрахувати вплив факторів на зміну валового прибутку від реалізації продукції.

2. Розрахувати питому вагу впливу факторів на прибуток від реалізації продукції.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу

Показники	План звітного періоду	Фактично за звітний період
Обсяг випуску продукції, тис шт.	1200	1750
Ціна одиниці виробу, грн.	25	24
Собівартість одиниці виробу, грн.	21	20

ЗАВДАННЯ 4. Використовуючи вихідні дані дати оцінку виконання плану за обсягом реалізації продукції і визначити вплив основних факторів. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця

Вихідні дані для аналізу, тис грн.

Показники	В 1		В 2		В 3	
	план	факт	план	факт	план	факт
Обсяг реалізованої продукції	18400	17000	9600	7000	5600	4900
Обсяг випуску продукції	18100	18250	9000	8000	5000	5500
Залишки нереалізованої продукції						
- на початок року	1000	1400	900	600	700	800
- на кінець року	500	2600	1100	1500	300	1300
Зміна залишків нереалізованої продукції за рік						

ЗАВДАННЯ 5. Використовуючи вихідні дані провести аналіз факторів, які впливають на зміну обсягу реалізації продукції підприємства за звітний період. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Вихідні дані для аналізу, тис грн.

Показники	План звітнього періоду	Фактично за звітний період
Залишок готової продукції на початок звітнього періоду	190	180
Випуск готової продукції	3290	3490
Залишок готової продукції на кінець звітнього періоду	180	190

ЗАВДАННЯ 6. Використовуючи вихідні дані провести аналіз факторів, які впливають на зміну обсягу реалізації продукції підприємства за звітний період. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Вихідні дані для аналізу, тис грн.

Показники	Варіант 1		Варіант 2	
	план	фактично	план	фактично
Залишок готової продукції на початок звітнього періоду	200	250	340	330
Випуск готової продукції	1190	1200	2300	2400
Залишок готової продукції на кінець звітнього періоду	230	210	110	90

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення прибутку підприємства.
2. Чим відрізняється дохід від прибутку?
3. Суть, завдання та основні напрями аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
4. Основні напрями аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
5. Від чого залежить прибуток підприємства?
6. Що таке чисті прибутки підприємства?
7. Дайте характеристику ф.2 "Звіт про фінансові результати".
8. Назвіть чинники, які впливають на фінансові результати діяльності підприємства.
9. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
10. Структурно-логічна схема формування прибутку підприємства.

- [illegible]

Зміст теми

Система показників рентабельності підприємства.
Аналіз відносних показників прибутковості підприємства.
Факторний аналіз рентабельності реалізації продукції.
Факторний аналіз рентабельності окремих видів продукції.
Факторний аналіз рентабельності капіталу.
Підрахунок резервів зростання прибутку та рентабельності.

Короткий опис теми

Відносним показником прибутковості є рентабельність. В економічному аналізі розраховують декілька показників рентабельності, зокрема, реалізованої продукції, одиниці продукції, авансованого капіталу, балансу, тощо.

Показники рентабельності продукції:

1. Рентабельність окремих виробів - розраховується як відношення прибутку від виробу до собівартості самого виробу.

2. Рентабельність реалізованої продукції - розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції (або чистого прибутку) до виручки від реалізації продукції.

3. Рентабельність виробництва - розраховується як відношення прибутку від реалізації до вартості основних фондів і матеріальних оборотних коштів.

Показники рентабельності визначаються в коефіцієнтах або у відсотках і показують частку прибутку в кожній грошовій одиниці витрат, або частку товарної продукції в собівартості продукції.

Показники рентабельності можна розраховувати і за окремими структурними підрозділами, і за видами діяльності.

Показники рентабельності використовують для оцінки результатів діяльності підприємства, його структурних підрозділів, у ціноутворенні, інвестиційній політиці, для порівняльного аналізу споріднених підприємств, що виробляють таку саму продукцію, для вибору варіантів формування асортименту і структури продукції, аналізу раціональності виробництва продукції.

Джерелами інформації для проведення аналізу рентабельності є:

- форма 1 «Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан)»
- форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»
- форма 5 «Звіт про затрати на виробництво»

✚ інформація про ціни та ін.

Завданнями аналізу рентабельності є:

- ✚ оцінка виконання визначених параметрів (плану, прогнозу тощо);
- ✚ вивчення динаміки показників;
- ✚ визначення факторів зміни їх рівня;
- ✚ пошук резервів зростання рентабельності;
- ✚ розробка заходів для використання виявлених резервів.

Вибір і послідовність аналізу визначається його завданням. Так, для оцінки результатів діяльності підприємства аналізують рентабельність реалізованої продукції для вивчення виробництва окремих видів продукції з погляду попиту на них, доцільності їх випуску - рентабельність окремих виробів і фактори її зміни.

Факторний аналіз рентабельності

На рентабельність реалізованої продукції позитивно впливає ріст прибутку та зниження собівартості реалізованої продукції.

Розрахуємо показники рентабельності реалізованої продукції на ВО"Фармація", для цього складемо аналітичну таблицю 2.

Таблиця 2

Факторний аналіз рентабельності

Показники	План	Скоректовано	Фактично	Відхилення
Прибуток від реалізації продукції	31000	x	31339	+339
Собівартість реалізованої продукції	130000	x	139990	+9990
Рентабельність в т.ч. за рахунок:	23,87	22,14	22,39	-1.48
- прибутку	22,39 - 22,14			+0,25
- собівартості	22,14 - 23,87			-1.73

Отже, рентабельність реалізованої продукції зменшилася на 1,48% за рахунок впливу таких факторів як зміна прибутку і зміна собівартості реалізованої продукції. Так, збільшення прибутку на 339 тис.грн. дало можливість збільшити рентабельність на 0,25%. Однак, ріст витрат на виробництво і реалізацію продукції на 9990тис.грн. знизило рентабельність на 1,73%.

ПЛАН СЕМІНАРУ:

- 1. Поняття рентабельності та її значення в господарській діяльності підприємства.**
- 2. Показники рентабельності та методика їх розрахунку.**
- 3. Факторний аналіз рентабельності реалізованої продукції.**

4. Технології розрахунку і аналізу показників рентабельності капіталу, активів, продажів тощо.

Рекомендована література

1. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
2. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
3. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
4. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
5. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
6. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
7. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. За вихідними даними дати оцінку рівня рентабельності реалізованої продукції за звітний рік. Розрахувати вплив на зміну рівня рентабельності суми прибутку від реалізації продукції та витрат на виробництво. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати аналітичну таблицю:

Таблиця 1

Факторний аналіз рентабельності

Показники	За планом	Скоректовано	Фактично	Відхилення
Прибуток від реалізації продукції		х		
Собівартість реалізованої продукції		х		
Рентабельність				
В т.ч. за рахунок:				
- прибутку				
- собівартості				

ЗАВДАННЯ 2. Використовуючи вихідні дані розрахувати вплив факторів на рентабельність реалізованої продукції (рентабельність і-го виду продукції та частки і-го виду продукції). Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується скласти відповідну аналітичну таблицю.

Таблиця 2

Вихідні дані для аналізу

Вид продукції	Рентабельність і-го виду продукції	
	План	Фактично
А	31,15	34,87
Б	29,95	26,17
В	27,81	25,15
Г	32,18	33,68

ЗАВДАННЯ 3. Використовуючи вихідні дані здійснити аналіз показників рентабельності. Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 3

Аналіз показників рентабельності підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення (+/-)
1. Валова рентабельність продукції			
2. Операційна рентабельність продукції			
3. Чиста рентабельність основної діяльності			
4. Рентабельність продукції за собівартістю її реалізації			
5. Рентабельність продукції за витратами на її виробництво та збут			
6. Чиста рентабельність продукції			

ЗАВДАННЯ 4. За даними форми № 2 „Звіт про фінансові результати”, форми № 1 „Баланс”, форми № 22 „Зведена таблиця основних показників”, які комплексно характеризують господарську діяльність підприємства обчислити рентабельність виробництва.

Виявити вплив факторів на зміну рентабельності. Оцінити їх дію.

Зробити висновки.

Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 4

Аналіз рентабельності виробництва

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення +,-
1. Прибуток до оподаткування, тис. грн.			
2. Виручка від реалізації продукції без ПДВ, тис. грн.			
3. Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	10000	960	
4. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	9800	1400	
5. Середньорічна вартість основних засобів і оборотних активів - усього, тис. грн.			
6. Рентабельність основних і оборотних активів $((p.1 / p.5) \times 100)$			
7. Коефіцієнт фондівіддачі $(p.2 / p.3)$			
8. Коефіцієнт фондомісткості $(p.3 / p.2)$			
9. Число оборотів оборотних активів $(p.2 / p.4)$			
10. Тривалість обороту, днів $(360 / p.9)$			
11. Коефіцієнт залучення оборотних активів $(p.4 / p.2)$			

ЗАВДАННЯ 5. За даними форми 2 „Звіт про фінансові результати” та плану проаналізувати прибуток від реалізації продукції і визначити резерви збільшення прибутку. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 5

Аналіз прибутку від реалізації продукції

Показник	План	План, перерахований на фактичний обсяг реалізації	Факти- чно
1. Виручка від реалізації продукції			
2. Податок на додану вартість			
3. Акцизний збір			
4. Собівартість реалізованої продукції			
5. Прибуток від реалізованої продукції			
6. Рівень рентабельності, %			

ЗАВДАННЯ 6. Використовуючи вихідні дані здійснити факторний аналіз валової рентабельності. Зробити висновки. Для виконання завдання рекомендується використати наступну аналітичну таблицю:

Таблиця 6

Факторний аналіз валової рентабельності

Показники	Минулий рік	Скоректовано	Звітний рік	Відхилення
Валовий прибуток		x		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		x		
Валова рентабельність,				
в т.ч. за рахунок:				
- валового прибутку				
- чистого доходу				

ЗАВДАННЯ 7. За даними балансу та форми статистичної звітності № 22 „Зведена таблиця основних показників”, які комплексно характеризують господарську діяльність підприємства обчислити показники рентабельності. Зробити висновки.

Таблиця 7

Розрахунок показників рентабельності підприємства

Показники	Початок періоду	Кінець періоду	Відхилення +,-
1. Майно підприємства			
2. Власний капітал			
3. Основні засоби первинної вартості			
4. Постійний капітал			
5. Виручка від реалізації без ПДВ			
6. Витрати на виробництво			
7. Прибуток від реалізації			
8. Валовий прибуток			
9. Чистий прибуток			
10. Рентабельність майна ((р. 8 / р. 1) x 100)			

Показники	Початок періоду	Кінець періоду	Відхилення +,-
11. Рентабельність власного капіталу ((р. 8 / р. 2) x 100)			
12. Рентабельність основних засобів ((р. 8 / р. 3) x 100)			
13. Рентабельність постійного капіталу ((р. 8 / р. 4) x 100)			
14. Рентабельність продукції (продажу) ((р. 8 / р. 5) x 100)			
15. Рентабельність основної діяльності ((р. 8 / р. 6) x 100)			
16. Період окупності власного капіталу (р. 2 / р. 9)			
17. Коефіцієнт валового прибутку (р. 7 / р. 5)			

ЗАВДАННЯ 8. За вихідним даними здійснити факторний аналіз чистої рентабельності власного капіталу. Заповнити аналітичну таблицю. Зробити висновки.

Таблиця 8

Вихідні дані для факторного аналізу чистої рентабельності власного капіталу

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення (+,-)	
			абсолютне	відносне, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.				
Чистий прибуток, тис. грн.				
Власний капітал, тис.грн.				
Чиста рентабельність власного капіталу, %, в т.ч за рахунок змін:				
- чистого прибутку				
- власного капіталу				

ЗАВДАННЯ 9. За вихідними даними здійснити факторний аналіз чистої рентабельності активів. Розрахувати вплив факторів на зміну чистої рентабельності активів. Заповнити аналітичну таблицю. Зробити висновки.

Таблиця 9

Розрахунок впливу факторів на зміну чистої рентабельності активів

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення (+,-)	
			абсолютне	відносне, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.				
Чистий прибуток, тис. грн.				
Середня вартість активів, тис.грн.				
Чиста рентабельність основної діяльності, %,				
Коефіцієнт оборотності активів, обороти				
Чиста рентабельність активів, %				

Питання для самоконтролю

1. Що таке рентабельність?
2. Значення аналізу рентабельності підприємства.
3. Завдання аналізу рентабельності підприємства.
4. Мета і цілі аналізу рентабельності підприємства
5. Інформаційне забезпечення аналізу рентабельності підприємства.
6. Система показників рентабельності підприємства.
7. Особливості розрахунку показників рентабельності.
8. Аналіз впливу факторів на показники рентабельності підприємства.
9. Методи розширення та подовження часткових моделей рентабельності підприємства.
- 10.Методика виявлення резервів збільшення прибутку як основа підвищення рентабельності підприємства.
11. Резерви підвищення рентабельності діяльності підприємства.
12. Технологія факторного аналізу показників рентабельності (виробництва, капіталу, продаж тощо).

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності

Тест 1.

Мета аналізу господарської діяльності – це:

- 1) визначення резервів підвищення ефективності діяльності;
- 2) застосування системи показників для оцінки господарювання;
- 3) використання евристичних прийомів аналізу;
- 4) забезпечення прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень.

Тест 2.

Аналіз господарської діяльності спрямований на:

- 1) дослідження господарських явищ і процесів на підприємстві;
- 2) вивчення економічних явищ в процесі виконання поточних і перспективних планів на підприємстві;
- 3) оцінку досягнутих результатів та пошук резервів для підвищення ефективності діяльності підприємства;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 3.

Економічний аналіз господарської діяльності підприємства – це:

- 1) дослідження економічних зв'язків між підприємствами;
- 2) наука про споживачів і фірми;
- 3) система спеціальних знань зі статистики, економічної теорії, бухгалтерського обліку й фінансової звітності;
- 4) система спеціальних знань, пов'язаних з дослідженням економічних процесів.

Тест 4.

Предметом дослідження в аналізі господарської діяльності є:

- 1) принципи економічного аналізу;
- 2) методи та прийоми економічного аналізу;
- 3) використання грошових коштів на підприємстві;
- 4) реальна господарська ситуація на досліджуваному об'єкті.

Тест 5.

Під предметом аналізу господарської діяльності розуміють:

- 1) наслідки і зв'язки економічних явищ та процесів;
- 2) господарюючі суб'єкти;
- 3) економічні результати господарської діяльності;

4) систему показників для управління господарюючим суб'єктом.

Тест 6.

Під предметом аналізу господарської діяльності розуміють:

- 1) принципи економічного аналізу;
- 2) фінансово-господарська діяльність підприємства;
- 3) використання матеріальних і грошових ресурсів підприємства;
- 4) дані статистичного, оперативного і бухгалтерського обліку.

Тест 7.

Пошук резервів в аналізі господарської діяльності належить до:

- 1) методів аналізу господарської діяльності;
- 2) завдань аналізу господарської діяльності;
- 3) принципів аналізу господарської діяльності;
- 4) об'єктів аналізу господарської діяльності.

Тест 8.

Принципами аналізу господарської діяльності є:

- 1) точність, об'єктивність, вчасність та вичерпність;
- 2) науковість, конфіденційність, порівнянність, результативність;
- 3) науковість, системність, демократичність, дієвість;
- 4) системність, логічність, конкретність, історичне трактування.

Тест 9.

Створення на підприємстві спеціального підрозділу економічного аналізу передбачено:

- 1) централізованим аналізом;
- 2) міжгалузевим аналізом;
- 3) децентралізованим аналізом;
- 4) маржинальним аналізом.

Тест 10.

Аналіз господарської діяльності виконує функції:

- 1) планування, контролю, стимулювання;
- 2) оцінки, розподілу, синтезу;
- 3) синтезу, обґрунтування, стимулювання;
- 4) оцінки, діагностики, пошуку.

Тест 11.

Які основні принципи аналізу господарської діяльності:

- 1) аналіз попиту та пропозиції;
- 2) комплексність на підконтрольність;
- 3) перспективність та ефективність;
- 4) точність та об'єктивність.

Тест 12.

Обґрунтований розподіл обов'язків між працівниками щодо проведення аналітичних досліджень на підприємстві – це:

- 1) мета аналізу господарської діяльності;
- 2) організація аналізу господарської діяльності;
- 3) функції аналізу господарської діяльності;
- 4) завдання аналізу господарської діяльності.

Тест 13.

В чому полягає пошукова функція аналізу господарської діяльності:

- 1) виявленні резервів збільшення ефективності господарювання;
- 2) визначенні стану досліджуваної економічної системи та його характеристики;
- 3) виявленні та оцінці причинно-наслідкових зв'язків зміни та розвитку досліджуваних економічних явищ та процесів;
- 4) виявленні пріоритетних напрямків розвитку економічної системи.

Тест 14.

В чому полягає діагностична функція аналізу господарської діяльності:

- 1) виявленні резервів збільшення ефективності господарювання;
- 2) виявленні пріоритетних напрямків розвитку економічної системи;
- 3) виявленні та оцінці причинно-наслідкових зв'язків зміни та розвитку досліджуваних економічних явищ та процесів;
- 4) використанні методів елімінування.

Тест 15.

Принцип комплексності аналізу господарської діяльності передбачає:

- 1) досліджування усіх елементів економічної системи та причинних взаємозв'язків;
- 2) розгляд кожного об'єкту досліджень як складної динамічної системи;
- 3) багатокритеріальну оптимізацію;
- 4) рейтингову оцінку результатів аналітичних досліджень.

Тест 16.

В чому полягає оцінювальна функція аналізу господарської діяльності:

- 1) виявленні резервів підвищення ефективності господарювання;
- 2) визначенні стану досліджуваної економічної системи та його відповідності встановленим нормам;
- 3) виявленні та оцінці причинно-наслідкових зв'язків зміни та розвитку досліджуваних економічних явищ та процесів;
- 4) виявленні пріоритетних напрямків розвитку економічної системи.

Тест 17.

Пошук і оцінка можливостей та резервів підвищення ефективності діяльності підприємства в аналізі господарської діяльності належить до:

- 1) методів аналізу господарської діяльності;
- 2) функцій аналізу господарської діяльності;
- 3) принципів аналізу господарської діяльності;
- 4) предмету аналізу господарської діяльності.

Тест 18.

Під терміном “фактори” розуміють:

- 1) структурні елементи досліджуваної економічної системи;
- 2) рушійні сили розвитку і зміни явищ та процесів;
- 3) види економічного аналізу та резерви виробництва;
- 4) причинно-наслідкові зв'язки.

Тест 19.

Термін “аналіз” у перекладі з грецької мови означає:

- 1) поєднання окремих складових явищ та процесів, виявлення зв'язків і залежностей між окремими частинами;
- 2) розподіл явищ або предметів на складові частини для вивчення їх у взаємозв'язку та взаємообумовленості ;
- 3) виділення окремих елементів системи для більш глибокого вивчення;
- 4) вивчення, вимірювання та узагальнення зміни і розвитку економічних явищ та процесів.

Тест 20.

Дослідження економічних явищ та процесів як систем із складною функціонально-структурною будовою передбачає принцип:

- 1) конкретності;
- 2) комплексності;
- 3) науковості;
- 4) економічної доцільності.

Тест 21.

Використання в аналізі господарської діяльності науково-обґрунтованих методик досліджень економічних явищ та процесів і факторів їх зміни передбачено принципом:

- 1) системності;
- 2) комплексності;
- 3) науковості;
- 4) економічної доцільності.

Тест 22.

Який принцип аналізу господарської діяльності передбачає, що витрати на організацію та здійснення аналітичних досліджень повинні забезпечувати значно більший ефект через використання результатів аналізу:

- 1) економічної доцільності;
- 2) комплексності;

- 3) науковості;
- 4) дієвості.

Тест 23.

Оцінка стану досліджуваної економічної системи і пошук резервів її покращення – це:

- 1) принцип аналізу господарської діяльності;
- 2) мета аналізу господарської діяльності;
- 3) функції аналізу господарської діяльності;
- 4) характерна риса аналізу господарської діяльності.

Тест 24.

Науковий та системний характер проведення аналізу господарської діяльності – це:

- 1) завдання аналізу господарської діяльності;
- 2) предмет аналізу господарської діяльності;
- 3) принципи аналізу господарської діяльності;
- 4) функції аналізу господарської діяльності.

Тест 25.

Розробка аргументованих аналітичних висновків та пропозицій щодо вирішення конкретних практичних ситуацій та проблем забезпечується через виконання принципу:

- 1) системності;
- 2) дієвості та конкретності;
- 3) науковості;
- 4) економічної доцільності.

Тест 26.

До об'єктів аналізу господарської діяльності належать:

- 1) способи та прийоми дослідження причинно-наслідкових зв'язків;
- 2) види аналізу господарської діяльності;
- 3) результати господарської діяльності;
- 4) принципи аналітичних досліджень.

Тест 27.

Визначення пріоритетів щодо досягнення поставлених цілей забезпечується через виконання принципу:

- 1) системності;
- 2) економічної доцільності;
- 3) рейтингової оцінки;
- 4) науковості.

Тест 28.

Стратегічний аналіз здійснюють з метою:

- 1) визначення відхилення фактичного стану досліджуваних явищ та процесів від бажаного чи запланованого;
- 2) вивчення перспективних напрямків функціонування та розвитку підприємства;
- 3) визначення ефективності виконання бізнес-плану;
- 4) виявлення внутрішніх резервів збільшення прибутку підприємства.

Тест 29.

Стратегічний аналіз передбачає:

- 1) маркетингові дослідження, сканування зовнішнього середовища, дослідження ситуації на об'єкті;
- 2) сканування зовнішнього середовища, аналіз прогнозних рішень, оцінку причин відхилень;
- 3) аналіз прогнозних рішень, оцінку причин відхилень,
- 4) маржинальний аналіз, аналіз партнерських відносин, сегментацію ринку, аналіз рядів динаміки.

Тест 30.

За часовою формою виділяють такі види економічного аналізу:

- 1) централізований та децентралізований;
- 2) техніко-економічний та вартісний аналіз;
- 3) комплексний та тематичний аналіз;
- 4) стратегічний та ретроспективний.

Тест 31.

Результати якого аналізу використовуються виключно для внутрішніх потреб менеджменту та становлять комерційну таємницю:

- 1) управлінського аналізу;
- 2) фінансового аналізу;
- 3) зовнішнього аналізу;
- 4) стратегічного аналізу.

Тест 32.

Яка із класифікаційних ознак не визначає види аналізу господарської діяльності:

- 1) часова форма;
- 2) просторова форма;
- 3) вартісна ознака;
- 4) організаційна форма.

Тест 33.

Система повсякденного вивчення стану та змін параметрів діяльності підприємства ведеться за допомогою:

- 1) стратегічного аналізу;
- 2) внутрішнього аналізу;

- 3) комплексного аналізу;
- 4) спеціальних тематичних досліджень.

Тест 34.

Оперативний аналіз передбачає:

- 1) щоденну оцінку виконання планових завдань;
- 2) оцінку відхилень та моніторинг ринку за попередній період;
- 3) оцінку виконання плану на основі річної звітності;
- 4) оцінку результатів господарської діяльності.

Тест 35.

Виділяють просторові види економічного аналізу:

- 1) системний, маржинальний, макроекономічний, техніко-економічний;
- 2) макроекономічний, мікроекономічний, маркетинговий, зовнішній;
- 3) макроекономічний, мікроекономічний, зовнішній, внутрішній;
- 4) стратегічний, ретроспективний, системний, комплексний.

Тест 36.

Метою оперативного економічного аналізу є:

- 1) визначення пріоритетних напрямків розвитку економічної системи;
- 2) оцінка результатів управління економічною системою;
- 3) поточна оцінка відхилень фактичного стану економічної системи від заданих або бажаних параметрів;
- 4) оцінка зовнішнього середовища функціонування економічної системи.

Тест 37.

Що включає стратегічний економічний аналіз:

- 1) визначення аналізованих показників;
- 2) маржинальний аналіз ;
- 3) вибір методів аналізу;
- 4) дослідження використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

Тест 38.

Система повсякденного вивчення стану та змін параметрів діяльності підприємства ведеться за допомогою:

- 1) комплексного аналізу;
- 2) оперативного аналізу;
- 3) статистичної звітності;
- 4) спеціальних тематичних досліджень.

Тест 39.

Ретроспективний аналіз проводиться:

- 1) до моменту здійснення господарської операції;
- 2) після здійснення господарської операції;
- 3) під час здійснення господарської операції;

4) для коректування здійснюваної господарської операції.

Тест 40.

Який вид економічного аналізу використовують для вивчення масових суспільних явищ в регіоні, на підприємстві:

- 1) соціально-економічний;
- 2) управлінський;
- 3) економіко-статистичний;
- 4) тематичний аналіз.

Тест 41.

Який вид економічного аналізу пов'язаний із вивченням господарських процесів, що вже відбулися:

- 1) системний аналіз;
- 2) управлінський аналіз;
- 3) ретроспективний аналіз;
- 4) тематичний

Тест 42.

Рейтингова компанія провела аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, який це вид аналізу:

- 1) аудиторський аналіз;
- 2) управлінський аналіз;
- 3) тематичний аналіз;
- 4) зовнішній.

Тест 43.

Вивчення прибутку і рентабельності підприємства є основним завданням такого аналізу:

- 1) системного аналізу;
- 2) техніко-економічного аналізу;
- 3) фінансово-економічного аналізу;
- 4) стратегічного аналізу.

Тест 44.

Управлінський аналіз здійснюється на основі:

- 1) даних управлінського обліку;
- 2) управлінської звітності;
- 3) бухгалтерських даних;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 45.

Функціонально-вартісний аналіз передбачає:

- 1) максимізацію функціональних можливостей та витрат;

- 2) мінімізацію витрат при збереженні та підвищенні функціональних можливостей;
- 3) мінімізацію функцій з метою мінімізації витрат;
- 4) мінімізацію функціональних можливостей та витрат.

Тест 46.

За допомогою горизонтального аналізу визначають:

- 1) зміну показників фінансових результатів звітного періоду порівняно з попереднім;
- 2) структуру фінансових результатів;
- 3) чистий прибуток підприємства;
- 4) податок на прибуток підприємства.

Тест 47.

Вертикальний аналіз дозволяє визначити:

- 1) зміну фінансових результатів звітного періоду, порівняно з попереднім періодом;
- 2) динаміку зміни чистого прибутку підприємства;
- 3) структуру фінансових результатів та її зміну;
- 4) рівень досягнення планових показників фінансових результатів діяльності.

Тест 48.

Об'єктами аналізу господарської діяльності є:

- 1) форма власності підприємства;
- 2) використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- 3) причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ і процесів;
- 4) рівень досягнення планових показників фінансових результатів діяльності.

Тест 49.

До функцій аналізу господарської діяльності не належать:

- 1) наукове обґрунтування поточних і перспективних планів;
- 2) забезпечення системного підходу;
- 3) вивчення характеру дії економічних законів, встановлення закономірностей і тенденцій економічних явищ і процесів в конкретних умовах підприємства;
- 4) контроль за виконанням планів і рішень, за використанням ресурсів.

Тест 50.

До принципів аналізу господарської діяльності не належать:

- 1) системність;
- 2) вартісність;
- 3) комплексність;
- 4) науковість.

Тест 51.

Умовою проведення детермінованого факторного аналізу є:

- 1) наявність зв'язку між загальним результатом і факторами;
- 2) наявність динамічних рядів;
- 3) наявність статистичних даних;
- 4) наявність прямого пропорційного зв'язку між загальним результатом і факторами, що його визначають.

Тест 52.

Метою аналізу господарської діяльності є:

- 1) оцінка інвестиційної діяльності підприємства;
- 2) забезпечення системи менеджменту необхідною інформацією для прийняття рішень;
- 3) розрахунок показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства та застосовуються для пошуку резервів її підвищення;
- 4) використання економіко-математичних методів для дослідження явищ і процесів.

Тест 53.

За рівнем і масштабом управління розрізняють такі види аналізу господарської діяльності:

- 1) ретроспективний, перспективний;
- 2) підприємницький, внутрішній;
- 3) техніко-економічний, функціонально-вартісний;
- 4) управлінський, виробничий, фінансовий.

Тест 54.

Аналітичне обґрунтування альтернативних напрямів розвитку підприємства – це:

- 1) прогнозування;
- 2) оціночна функція;
- 3) факторний аналіз;
- 4) пошукова функція.

Тест 55.

До інтенсивних факторів відносяться такі, що пов'язані з:

- 1) кількісним приростом результативного показника;
- 2) якісним приростом результативного показника;
- 3) кількісним і якісним приростом результативного показника;
- 4) правильна відповідь відсутня.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	1	12	2	23	3	34	1	45	2
2	4	13	1	24	3	35	3	46	1
3	4	14	3	25	2	36	3	47	3
4	4	15	1	26	3	37	3	48	2
5	3	16	2	27	3	38	2	49	3
6	2	17	2	28	2	39	2	50	2
7	2	18	2	29	2	40	1	51	4
8	3	19	2	30	4	41	3	52	2
9	1	20	2	31	1	42	4	53	4
10	4	21	3	32	3	43	3	54	4
11	4	22	1	33	2	44	4	55	2

Тема 2. Методи і прийоми аналізу господарської діяльності

Тест 1.

Метод аналізу господарської діяльності – це сукупність _____, що застосовуються для всестороннього і комплексного вивчення роботи підприємства з метою об'єктивної оцінки результатів діяльності, а також виявлення і мобілізації невикористаних резервів підприємства:

- 1) способів, прийомів і процедур;
- 2) інформаційних джерел аналізу;
- 3) принципів і підходів для аналітичних досліджень;
- 4) явищ і процесів, що характеризують діяльність підприємства.

Тест 2.

Який прийом характеризує рух думки від загального до одиничного:

- 1) дедукція;
- 2) індукція;
- 3) аналогія;
- 4) синтез.

Тест 3.

Метод поділу об'єкта на складові частини, а потім об'єднання за однорідними ознаками:

- 1) групування;
- 2) аналіз;
- 3) дисперсний;
- 4) кластерний.

Тест 4.

Ознаки, якими характеризується об'єкт дослідження, містяться у:

- 1) підметі таблиці;
- 2) присудку таблиці;
- 3) шапці таблиці;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 5.

Яким методом досліджується структура системного об'єкта:

- 1) порівняння;
- 2) структурний;
- 3) прямих та обернених зв'язків;
- 4) деталізації.

Тест 6.

За методикою вивчення об'єктів, аналіз господарської діяльності поділяється:

- 1) порівняльний;
- 2) оперативний;

- 3) щоденний;
- 4) перспективний

Тест 7.

Метод ланцюгових підстановок доцільно застосовувати коли вивчається вплив на результат:

- 1) більше ніж двох факторів;
- 2) менше двох факторів;
- 3) тільки якісних показників;
- 4) тільки двох факторів.

Тест 8.

Якщо результативний показник знаходиться шляхом ділення, то це метод:

- 1) абсолютних різниць;
- 2) прямих та обернених зв'язків;
- 3) процентних різниць;
- 4) порівняння.

Тест 9.

До методів аналізу господарської діяльності належать:

- 1) система показників, що характеризує об'єкт дослідження;
- 2) досліджувані економічні явища та процеси;
- 3) експертні оцінки;
- 4) фактори та причини, що зумовили зміну та розвиток економічної системи.

Тест 10.

Аналіз таблиці проводиться:

- 1) методом дедукції;
- 2) методом індукції;
- 3) укрупнення періодів;
- 4) методом формалізації.

Тест 11.

Дерево рішень відображається у вигляді:

- 1) таблиці;
- 2) графіка;
- 3) тексту;
- 4) формули.

Тест 12.

Фактори, що впливають на досліджуване явище протягом всього часу:

- 1) постійні;
- 2) тимчасові;
- 3) явні;
- 4) приховані.

Тест 13.

Метод ланцюгових підстановок дозволяє:

- 1) оцінити зміну параметрів у часі;
- 2) визначити вплив факторів на результативний показник;
- 3) виявити тенденцію та закономірності зміни і розвитку явищ та процесів;
- 4) обчислити співвідношення та взаємозалежність досліджуваних показників.

Тест 14.

До якої групи методів належить метод ланцюгових підстановок:

- 1) матричні методи та моделі;
- 2) методи комплексної оцінки;
- 3) методи елімінування;
- 4) методи порівняння?

Тест 15.

До якої групи методів належить метод суми:

- 1) методи кореляційно-регресійного аналізу;
- 2) статистичні методи;
- 3) методи комплексної економічної оцінки;
- 4) експертні методи.

Тест 16.

Моделі, що використовуються в аналізі, коли результативний показник є алгебраїчною сумою кількох факторів, називаються :

- 1) мультиплікативні моделі;
- 2) детерміновані моделі;
- 3) адитивні моделі;
- 4) змішані моделі.

Тест 17.

Моделі, що використовуються, коли результативний показник є добутком кількох факторів, називаються:

- 1) мультиплікативні моделі;
- 2) детерміновані моделі;
- 3) адитивні моделі;
- 4) змішані моделі.

Тест 18.

Види оформлення таблиць при проведенні факторного аналізу:

- 1) прості;
- 2) комбінаційні;
- 3) складні;
- 4) з вихідними даними.

Тест 19.

Аналіз економічних показників починають з:

- 1) визначення динаміки показника;
- 2) визначення динаміки головних факторів;
- 3) виявлення кількісного впливу головних факторів;
- 4) структури показника.

Тест 20.

Приєм елімінування включає такі методи:

- 1) аналізу, синтезу, порівняння;
- 2) аналізу, ланцюгових підстановок, обчислення різниць;
- 3) ланцюгових підстановок, обчислення різниць, індексний;
- 4) балансовий, порівняння, індексний.

Тест 21.

Суть прийому елімінування полягає у:

- 1) розкладанні показника на головні фактори;
- 2) визначенні кількісного впливу головних факторів на зміну показника;
- 3) зіставленні даних звітної періоду з минулими;
- 4) зіставленні фактичного з плановим.

Тест 22.

Метод синтезу означає:

- 1) розкладання цілого на складові частини;
- 2) групування показників;
- 3) узагальнення складових частин в єдине ціле;
- 4) порівняння.

Тест 23.

Види середніх величин:

- 1) періодична;
- 2) хронологічна;
- 3) паралельна;
- 4) багаторічна.

Тест 24.

Для вираження причинно-наслідкових зв'язків, які існують у реальній господарській ситуації, в економічному аналізі використовують:

- 1) методи елімінування;
- 2) функціонально-вартісний аналіз;
- 3) аналітичні таблиці;
- 4) методи комплексної економічної оцінки.

Тест 25.

Модель в аналізі господарської діяльності - це:

- 1) система показників, які характеризують об'єкт аналізу, та факторів, що обумовлюють його зміну;
- 2) метод економічного аналізу;
- 3) умовний образ об'єкту економічного аналізу, що відображає його основні характеристики;
- 4) критерії оптимізації зміни досліджуваного об'єкту .

Тест 26.

Моделі, що використовуються, коли результативний показник є часткою від ділення факторів, це:

- 1) мультиплікативні моделі;
- 2) детерміновані моделі;
- 3) кратні моделі;
- 4) змішані моделі.

Тест 27.

Методи, що використовуються для визначення структурних зрушень, називаються:

- 1) динамічними рядами;
- 2) вертикальним порівняльним аналізом;
- 3) методами групування;
- 4) методами факторного аналізу.

Тест 28.

При вивченні співвідношення двох груп взаємопов'язаних економічних показників, підсумки яких повинні бути однакові, використовують:

- 1) методи комплексної економічної оцінки;
- 2) метод різниці відносних величин ;
- 3) спосіб найменших квадратів;
- 4) балансові методи .

Тест 29.

Для визначення темпів зміни досліджуваного явища за кожен окремий період порівняно з попереднім обчислюють:

- 1) базисні індекси;
- 2) ланцюгові індекси;
- 3) абсолютну зміну;
- 4) середню зважену.

Тест 30.

Відносну зміну показників визначають за допомогою:

- 1) графічних методів;
- 2) факторного аналізу;
- 3) темпів росту та приросту;
- 4) середніх величин.

Тест 31.

Використання динамічних рядів в аналізі господарської діяльності дозволяє визначити:

- 1) абсолютне відхилення;
- 2) репрезентативне значення показника;
- 3) тренд зміни показника;
- 4) якість зміни.

Тест 32.

До кількісних показників належать:

- 1) середня заробітна плата;
- 2) виробіток одного робітника;
- 3) чисельність працівників;
- 4) матеріаломісткість продукції.

Тест 33.

До якісних показників належать:

- 1) обсяг виготовленої продукції;
- 2) матеріальні витрати;
- 3) чисельність працівників;
- 4) віддача основних засобів.

Тест 34.

Методичний прийом, що застосовують для приведення грошових потоків до початку інвестування, називається:

- 1) нарощенням;
- 2) порівнянням;
- 3) дисконтуванням;
- 4) елімінуванням.

Тест 35.

Моделлю, що характеризує формування чистого доходу від реальних інвестицій є:

- 1) адитивна модель;
- 2) кратна модель;
- 3) мультиплікативна модель;
- 4) змішана модель.

Тест 36.

Моделлю, що характеризує рух капіталу є:

- 1) адитивна модель;
- 2) кратна модель;
- 3) мультиплікативна модель;
- 4) змішана модель.

Тест 37.

Методичними прийомами, що застосовуються у факторному аналізі прибутку, є:

- 1) метод ланцюгових підстановок;
- 2) дисконтування грошових потоків;
- 3) методичні прийоми експертної оцінки;
- 4) обчислення відносних величин.

Тест 38.

Метод відносних різниць полягає:

- 1) визначенні впливу окремих факторів на зміну величини результативного показника за допомогою поступової заміни базисної величини кожного факторного показника у факторній моделі на фактичну величину у звітному періоді;
- 2) визначенні частки впливу факторів у зміні загального результату за пропорційним їх поділом;
- 3) розрахунку впливу факторів на приріст результативного показника в мультиплікативних й змішаних моделях виходячи з відносних показників їх зміни, що виражені у відсотках або коефіцієнтах;
- 4) виключенні впливу всіх, крім одного, факторів на величину результативного показника, вплив якого вимірюють шляхом послідовної заміни його базового значення на значення порівняльної характеристики і зіставлення з попереднім результатом .

Тест 39.

Моделі, які базуються на кількісному вимірюванні ймовірності функціонального зв'язку це:

- 1) адитивні моделі;
- 2) кратні моделі;
- 3) змішані моделі;
- 4) стохастичні моделі.

Тест 40.

Яка з описаних моделей є адитивною:

- 1) модель, згідно з якою результативний показник визначається як алгебраїчна сума факторного впливу;
- 2) модель згідно з якою результативний показник визначається як добуток факторного впливу;
- 3) модель, згідно з якою зв'язок економічних показників описується логарифмічною функцією;
- 4) модель згідно з якою результативний показник визначається як частка від ділення факторних показників.

Тест 41.

Яка з описаних моделей є мультиплікативною:

- 1) модель, згідно з якою результативний показник визначається як алгебраїчна сума факторного впливу;
- 2) модель згідно з якою результативний показник визначається як добуток факторного впливу;
- 3) модель, згідно з якою зв'язок економічних показників описується логарифмічною функцією;
- 4) модель згідно з якою результативний показник визначається як частка від ділення факторних показників.

Тест 42.

Яка з описаних моделей є кратною:

- 1) модель, згідно з якою результативний показник визначається як алгебраїчна сума факторного впливу;
- 2) модель згідно з якою результативний показник визначається як добуток факторного впливу;
- 3) модель, згідно з якою зв'язок економічних показників описується логарифмічною функцією;
- 4) модель згідно з якою результативний показник визначається як частка від ділення факторних показників.

Тест 43.

До економіко-математичних методів належать:

- 1) методи математичного програмування;
- 2) методи математичної статистики;
- 3) транспортна задача;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 44.

Дослідження стохастичних залежностей передбачає:

- 1) оцінку відносної зміни показників;
- 2) визначення тренду динамічних рядів;
- 3) оцінку кореляційної залежності між економічними показниками;
- 4) оцінку абсолютної зміни показників.

Тест 45.

Які методи використовуються для визначення структурних зрушень:

- 1) динамічні ряди;
- 2) вертикальний порівняльний аналіз;
- 3) методи групування;
- 4) методи факторного аналізу.

Тест 46.

Яка характерна риса діалектики обумовила особливість методу економічного аналізу, що передбачає вивчення внутрішніх протиріч, позитивних та негативних сторін економічних процесів:

- 1) розгляд процесів (явищ) у постійному русі, зміні та розвитку;
- 2) розуміння розвитку як єдності та боротьби протилежностей;
- 3) розгляд процесів (явищ) у взаємозв'язку;
- 4) вивчення процесів (явищ) як системи, сукупності пов'язаних між собою елементів.

Тест 47.

Визначення та вимірювання взаємозв'язку між економічними показниками є:

- 1) специфічною особливістю методу економічного аналізу;
- 2) завдання економічного аналізу;
- 3) характеристикою загального методу пізнання;
- 4) метою економічного аналізу.

Тест 48.

За яких умов досягається дієвість аналізу господарської діяльності:

- 1) за умови використання тільки вірогідної інформації про діяльність підприємства;
- 2) при застосуванні науково обґрунтованих методичних прийомів;
- 3) при його спрямованості на пошук резервів підвищення інтенсифікації виробництва;
- 4) при впровадженні в практику рекомендацій аналітика щодо поліпшення діяльності підприємства.

Тест 49.

За якою ознакою методи і прийоми аналізу господарської діяльності поділяють на: прийоми детермінованого, стохастичного факторного аналізу та прийоми деталізації:

- 1) згідно з характером аналітичних процедур;
- 2) виходячи із завдань аналітичного дослідження;
- 3) згідно з походженням (використанням в інших науках);
- 4) виходячи з предмету дослідження.

Тест 50.

На якому етапі аналітичних досліджень використовується прийом деталізації показників:

- 1) узагальнення результатів аналізу;
- 2) обробка вихідної інформації;
- 3) підготовка даних для аналізу;
- 4) збір даних для аналізу.

Тест 51.

Сутність якого методу полягає у пропорційному розподілі між окремими факторами їх сукупного впливу на результативний показник:

- 1) метод логарифмування;
- 2) спосіб часткової (дольової) участі;
- 3) інтегральний метод;
- 4) індексний метод.

Тест 52.

До якого типу детермінованих факторних систем можна віднести залежність між факторами в моделі розрахунку рентабельності виробництва:

- 1) кратна;
- 2) адитивна;
- 3) змішана;
- 4) мільтиплікативна.

Тест 53.

Для досягнення однозначності тлумачення результатів факторного аналізу при застосуванні методу ланцюгових підстановок фактори в факторній моделі розташовуються у наступній послідовності:

- 1) спочатку кількісні, а потім якісні;
- 2) спочатку якісні, а потім кількісні;
- 3) залежно від їх підпорядкованості;
- 4) не має значення послідовність підстановки факторів.

Тест 54.

Який економічний зміст мають значення агрегатних індексів показників при використанні індексного методу:

- 1) характеризують зміну у відсотках величини результативного показника;
- 2) характеризують зміну абсолютної величини результативного показника;
- 3) характеризують зміну величини досліджуваного показника-фактора;
- 4) характеризують вплив фактора на зміну абсолютної величини результативного показника.

Тест 55.

Який з методів моделювання детермінованих факторних систем дозволяє перетворити первісну кратну модель у мультимплікативну:

- 1) метод подовження;
- 2) метод аналізу;
- 3) метод порівняння;
- 4) метод групування.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	1	12	1	23	2	34	3	45	2
2	1	13	2	24	1	35	1	46	1
3	1	14	3	25	3	36	1	47	1
4	1	15	2	26	3	37	1	48	2
5	2	16	3	27	2	38	1	49	1
6	1	17	1	28	4	39	4	50	3
7	1	18	3	29	2	40	1	51	1
8	2	19	1	30	3	41	2	52	1
9	1	20	3	31	3	42	4	53	1
10	1	21	2	32	3	43	4	54	4
11	2	22	3	33	4	44	3	55	1

Тема 3. Інформаційно-організаційне забезпечення аналізу господарської діяльності

Тест 1.

Об'єктивність, вірогідність, відкритість, точність інформації - це:

- 1) напрями інформаційних відносин;
- 2) принципи інформаційних відносин;
- 3) види інформаційних відносин;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 2.

Вирішення програмно-методологічних питань полягає у:

- 1) забезпеченні належного стану інформації та її матеріальних носіїв;
- 2) ліквідації використаної і непотрібної в подальшому інформації;
- 3) постановці завдань інформаційної діяльності в частині методології і практики;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 3.

За функціональним призначенням інформація може бути:

- 1) планова, облікова, звітна, масова і тд;
- 2) вхідна і вихідна;
- 3) первинна, проміжна, результативна;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 4.

За формою подання інформація поділяється на:

- 1) зовнішню і внутрішню;
- 2) письмову та усну;
- 3) текстову і безтекстову;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 5.

Невелика за обсягом інформація, яка не задовольняє потребу в ній - це:

- 1) достатня інформація;
- 2) недостатня інформація;
- 3) надлишкова інформація;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 6.

За якою ознакою поділяють інформацію на відкриту та інформацію з обмеженим доступом:

- 1) за причетністю до процесу обробки даних;
- 2) залежно від корисності;
- 3) за режимом доступу;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 7.

Інформаційна експертиза - це:

- 1) створення бази даних необхідної для дослідження господарської діяльності та вирішення завдань управління;
- 2) система одержання, оцінки, зберігання та переробки даних;
- 3) перевірка достовірності інформації шляхом зіставлення отриманих результатів з інформаційними даними;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 8.

Безтекстова форма аналітичних матеріалів:

- 1) містить текстову основу;
- 2) не містить жодної інформації;
- 3) містить схеми, таблиці, рисунки;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 9.

Процес переробки даних у корисну інформацію включає такі стадії відбору:

- 1) фізичну і семантичну;
- 2) фізичну, семантичну, прагматичну;
- 3) фізичну і прагматичну;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 10.

Виберіть правильне твердження:

- 1) дані – це відомості про стан об'єкта, представленні у вигляді змістовної сукупності знаків;
- 2) дані – це величина, число або зображення, яке вводиться у процес інформаційної обробки або виводиться з нього;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 11.

Вилучення із обороту та знищення даних - це:

- 1) обнародування інформації;
- 2) ліквідація інформації;
- 3) набуття, придбання, нагромадження інформації;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 12.

Можливість використання інформації для прийняття управлінських рішень:

- 1) корисність інформації;
- 2) доречність інформації;
- 3) суттєвість інформації;

- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 13.

Норми, нормативи, ставки оподаткування, ціни належать до:

- 1) змінних величин;
- 2) умовно-постійних величин;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 14.

За якою ознакою поділяють інформацію на основну та допоміжну:

- 1) за предметом дослідження;
- 2) залежно від корисності;
- 3) за режимом доступу;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 15.

Інформація, подана в порядку букв, прийнятих в азбуці, тобто за алфавітом:

- 1) текстова інформація;
- 2) алфавітно-цифрова інформація;
- 3) алфавітна;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 16.

Внесення інформації, ведення бази даних, обробка вхідної і вихідної інформації, контроль виконавчої діяльності – все це характеризує АРМ:

- 1) керівника;
- 2) спеціаліста;
- 3) технічного працівника;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 17.

Підсистемами забезпечення комп'ютерної технології аналітичного процесу є:

- 1) матеріально-технічне, кадрове та фінансове забезпечення;
- 2) юридичне, матеріально-технічне, кадрове забезпечення;
- 3) інформаційне, програмне, технічне та правове забезпечення;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 18.

Існують такі напрями інформаційної діяльності:

- 1) політичний, економічний, соціальний, міжнародний і т.д.;
- 2) фізичний, семантичний, прагматичний;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 19.

Доступність і зрозумілість інформації означає, що вона повинна бути:

- 1) однозначно і без зайвої деталізації;
- 2) доступною для сприйняття різними групами користувачів;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 20.

Значимість інформації у відпрацюванні і прийнятті відповідних рішень - це:

- 1) корисність інформації;
- 2) доречність інформації;
- 3) суттєвість інформації;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 21.

Публічно оголошені відомості про ставлення окремих громадян і соціальних груп до суспільних подій та явищ, процесів - це:

- 1) соціологічна інформація;
- 2) звітна;
- 3) планова;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 22.

Залежно від причетності до об'єкта управління інформація поділяється на:

- 1) вхідну і вихідну;
- 2) вхідну і вихідну, внутрішню і зовнішню;
- 3) внутрішню і зовнішню;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 23.

Допоміжна інформація – це інформація:

- 1) яка потрібна для детальнішої, повнішої характеристика предмета, що вивчається;
- 2) без якої неможливо зробити економічний аналіз тих чи інших аспектів господарської діяльності;
- 3) яка має непостійний, інколи одноразовий характер;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 24.

Система економічної інформації – це:

- 1) сукупність методів генерації і переробки інформації в усіх ланках економіки підприємства;
- 2) сукупність методів переробки інформації в усіх ланках економіки підприємства;

- 3) сукупність методів генерації, передання і переробки інформації в усіх ланках економіки підприємства;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 25.

Достатня інформація – це інформація, яка:

- 1) задовольняє потребам, необхідним умовам, що висувуються до неї і подана за потрібними параметрами, а також у встановлений строк;
- 2) представлена в більшому обсязі, ніж це потрібно;
- 3) відсутність якої може вплинути на рішення її користувачів;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 26.

Існують такі види науково-інформаційної діяльності:

- 1) політичний, економічний, соціальний, міжнародний і тд;
- 2) фізичний, семантичний, прагматичний;
- 3) моделювання, експертиза, інформаційне забезпечення;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 27.

Об'єктивність, вірогідність, відкритість, доступність інформації – це принципи, які закріплені у Законі України:

- 1) “Про інформаційний суверенітет та інформаційну безпеку України”;
- 2) “Про інформацію”;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 28.

Переважання економічного змісту над формою означає:

- 1) корисність інформації;
- 2) відображення інформації з позиції економічної сутності операції, а не її юридичної форми;
- 3) суттєвість інформації;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 29.

Можливість перевірки передбачає, що:

- 1) оцінка інформації, проведена різними експертами, повинна привести до однакових результатів;
- 2) надання користувачам тієї інформації, яка не завдасть шкоди підприємству з боку конкурентів;
- 3) інформація має об'єктивно та повною мірою відображати сутність предмета чи явища, процесів, які вивчаються;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 30.

Змінні дані - :

- 1) величини, які у процесі їх вивчення набувають різних значень;
- 2) величини, які не змінюються протягом якогось періоду часу;
- 3) величини, які у процесі дослідження та аналізу зберігають те саме значення;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 31.

Епізодична інформація – це інформація:

- 1) яка потрібна для детальнішої, повнішої характеристика предмета, що вивчається;
- 2) без якої неможливо зробити економічний аналіз тих чи інших аспектів господарської діяльності;
- 3) яка має непостійний, одноразовий характер або збирається і подається від випадку до випадку;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 32.

За об'єктом вивчення інформація поділяється на:

- 1) кінцеву і проміжну;
- 2) загальну і часткову;
- 3) текстову і цифрову;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 33.

Семантична стадія – це стадія:

- 1) на якій оцінюється корисність даних і потреба в них;
- 2) обумовлена прийнятими погодженнями і стандартами знаків, кодів, термінів;
- 3) пов'язана з реальною можливістю її сприйняття та обробки;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 34.

Задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави - це:

- 1) використання інформації;
- 2) одержання інформації;
- 3) поширення інформації;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 35.

Виберіть правильне твердження “нейтральність інформації” :

- 1) основна вимога до економічної інформації;
- 2) не націлена на отримання завчасно заданого результату;

- 3) можливість використання її для оцінки результатів діяльності та прогнозування тенденцій перспективного розвитку підприємства;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 36.

Інформація довідково-енциклопедичного характеру - це:

- 1) матеріали різноманітних планів, кошторисів, планових завдань, прогнозів, програм;
- 2) дані про явища і процеси економічної, соціальної та інших сфер життя, які збираються, поширюються і зберігаються державними органами влади, органами місцевого самоврядування;
- 3) систематизовані, документовані або публічно оголошені відомості про суспільне життя;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 37.

Норми, нормативи, ставки оподаткування, ціни належать до:

- 1) змінних величин;
- 2) умовно-постійних величин;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 38.

Інформація, без якої неможливо зробити економічний аналіз господарської діяльності – це :

- 1) основна інформація;
- 2) допоміжна інформація;
- 3) зовнішня інформація;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 39.

Вхідна інформація – це інформація:

- 1) яка потрібна для детальнішої, повнішої характеристика предмета, що вивчається;
- 2) без якої неможливо зробити економічний аналіз тих чи інших аспектів господарської діяльності;
- 3) яка поступає на об'єкт управління;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 40.

Немашинна інформація – це інформація, яка:

- 1) подається в усній і документальній формах;
- 2) представлена у вигляді, який не потребує застосування засобів обчислювальної техніки;
- 3) обидві відповіді правильні;

4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 41.

Офіційні документи, якими зобов'язано користуватись підприємство у своїй діяльності, відносять до:

- 1) планової інформації;
- 2) облікової інформації;
- 3) звітно-статистичної інформації;
- 4) нормативно-довідкової інформації.

Тест 42.

Які види балансів складаються на підприємстві:

- 1) бухгалтерський;
- 2) товарний;
- 3) грошових потоків;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 43.

База даних економічного аналізу будується за концепціями:

- 1) планової, облікової, звітно-статистичної інформації;
- 2) оперативної, нормативно-правової інформації;
- 3) даних спеціальних обстежень та засобів масової інформації;
- 4) облікової, прогнозної та об'єктивної інформації.

Тест 44.

Бухгалтерський облік для економічного аналізу є:

- 1) інформаційною базою;
- 2) методологічною базою;
- 3) правовою базою;
- 4) організаційною базою.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	2	12	1	23	1	34	1
2	3	13	2	24	3	35	2
3	1	14	1	25	1	36	3
4	2	15	3	26	3	37	2
5	2	16	1	27	2	38	1
6	3	17	3	28	2	39	3
7	3	18	1	29	1	40	3
8	3	19	2	30	1	41	4
9	2	20	3	31	3	42	4
10	2	21	1	32	2	43	1
11	2	22	2	33	2	44	1

Тема 4. Аналіз виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг)

Тест 1.

Для оцінки виконання планових завдань необхідно порівняти:

- 1) фактичні показники із нормативними;
- 2) показники за минулий період з плановими;
- 3) фактичні показники з показниками за минулий період;
- 4) фактичні показники з плановими.

Тест 2.

До інтенсивних резервів виробництва відносять:

- 1) зниження процентної ставки за користування кредитними ресурсами;
- 2) поточний ремонт основних засобів;
- 3) підвищення продуктивності праці;
- 4) збільшення частки робочого устаткування.

Тест 3.

Аналіз виконання договорів щодо поставки продукції передбачає оцінку:

- 1) граничного рівня витрат;
- 2) наслідків невиконання договірних зобов'язань;
- 3) ритмічності виробництва;
- 4) ефективності використання ресурсів.

Тест 4.

Важливою умовою оцінки “портфеля замовлень” з виробництва і поставки продукції є встановлення:

- 1) максимальної і мінімальної ціни;
- 2) критичного обсягу реалізації продукції;
- 3) ступеня виконання договірних зобов'язань;
- 4) напруженості договірних зобов'язань.

Тест 5.

Показник виконання договорів поставки продукції у вартісному виразі може мати такі значення:

- 1) 100%;
- 2) перевищувати 100%;
- 3) бути меншим 100%;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 6.

На зміну обсягу виготовленої продукції впливають такі фактори:

- 1) віддача основних засобів та зміна їх вартості;
- 2) товарний баланс;
- 3) власний капітал;
- 4) продуктивність праці та середня заробітна плата виробників.

Тест 7.

На зміну обсягу виготовленої продукції впливають такі фактори:

- 1) вартість основних засобів та коефіцієнт їх зносу;
- 2) вартість матеріальних витрат та матеріаломісткість продукції;
- 3) зниження процентної ставки за користування кредитними ресурсами;
- 4) трудові та матеріальні витрати.

Тест 8.

До зовнішніх резервів виробництва продукції відносять:

- 1) зниження процентної ставки за користування кредитними ресурсами;
- 2) збільшення віддачі основних засобів;
- 3) підвищення кваліфікації працівників;
- 4) підвищення якості продукції.

Тест 9.

На зміну обсягу виготовленої продукції впливають такі фактори:

- 1) основні засоби та їх віддача;
- 2) трудові та матеріальні витрати;
- 3) чисельність працівників та їх продуктивність праці;
- 4) облікова політика підприємства.

Тест 10.

Товарна продукція – це:

- 1) вартість усієї виробленої продукції, включаючи незавершене виробництво;
- 2) вартість виробленої продукції, але без лишків незавершеного виробництва;
- 3) відвантажена продукція;
- 4) продукція, що зберігається на складах.

Тест 11.

Для визначення впливу зміни матеріаловіддачі на зміну обсягу випущеної продукції необхідно:

- 1) абсолютну зміну матеріаловіддачі помножити на базове значення вартості матеріалів;
- 2) абсолютну зміну вартості матеріалів помножити на фактичну їх віддачу;
- 3) абсолютну зміну матеріаловіддачі помножити на фактичне значення вартості матеріальних витрат;
- 4) абсолютну зміну вартості матеріалів помножити на базове значення їх віддачі.

Тест 12.

Який зв'язок між чисельністю працюючих, продуктивністю їх праці та випуском продукції:

- 1) стохастичний;
- 2) детермінований;
- 3) обернено-пропорційний;

4) немає зв'язку.

Тест 13.

Які показники використовуються при аналізі якості продукції:

- 1) сортність, % браку, марочність, гарантійний термін, ритмічність, асортиментність;
- 2) % браку, марочність, гарантійний термін роботи, ритмічність, асортиментність;
- 3) сортність, % браку, марочність, гарантійний термін роботи, асортиментність;
- 4) сортність, % браку, марочність, гарантійний термін роботи.

Тест 14.

Середній коефіцієнт ритмічності визначається як відношення:

- 1) фактичного обсягу виробництва продукції до планового;
- 2) фактичного обсягу виробництва продукції, зарахованого в план ритмічності до планового;
- 3) обсягу виробництва продукції, зарахованого в план ритмічності до планового;
- 4) фактичного обсягу виробництва продукції, зарахованого в план з ритмічності до фактичного за попередній період;

Тест 15.

Рівень виконання плану за асортиментом визначається:

- 1) відношенням обсягу виробництва продукції, зарахованого у виконання плану по асортименту до планового випуску продукції;
- 2) відношенням обсягу виробництва продукції до планового обсягу;
- 3) відношенням залікового обсягу виробництва продукції до фактичного обсягу виробництва;
- 4) відношенням фактичної трудомісткості продукції до планової.

Тест 16.

Збільшення обсягу продажів і прибутку підприємства обумовлені:

- 1) нераціональною інвестиційною політикою;
- 2) зниженням частки позикового капіталу;
- 3) звуженням ринків збуту;
- 4) правильністю вибору цінової політики й розширення ринків збуту.

Тест 17.

Зменшуючи залишки готової продукції на складі на кінець звітного періоду, підприємство збільшує:

- 1) обсяг випуску продукції за звітний період;
- 2) обсяг реалізованої продукції за звітний період;
- 3) залишки готової продукції на початок періоду;
- 4) залишки готової продукції на початок звітного періоду.

Тест 18.

Про ефективне використання матеріальних ресурсів у виробництві свідчить показник:

- 1) додатково випущених виробів у випадку збільшення часу роботи підприємства;
- 2) додатково випущених виробів у випадку економії матеріалів;
- 3) недовипущених виробів у випадку витрати матеріалів;
- 4) збільшення обсягу реалізованих виробів.

Тест 19.

Від технічного рівня виробництва залежать такі економічні показники як:

- 1) фонд заробітної плати;
- 2) продуктивність праці та обсяг виробництва продукції;
- 3) чисельність працівників;
- 4) виконання договірних зобов'язань.

Тест 20.

Ступінь удосконалення технології виробничих процесів визначається:

- 1) фондівіддачею;
- 2) матеріаломісткістю;
- 3) продуктивністю праці;
- 4) ліквідністю.

Тест 21.

Що характеризує показник відношення обсягу випуску продукції до середньооблікової чисельності персоналу:

- 1) культуру виробництва;
- 2) якість праці;
- 3) рівень організації виробництва;
- 4) продуктивність праці.

Тест 22.

Сукупний резерв зростання виробництва промислової продукції визначається:

- 1) як різниця між виробничим потенціалом підприємства та досягнутим обсягом виробництва продукції;
- 2) як різниця між планом випуску і фактичним обсягом виготовленої продукції;
- 3) як різниця між фінансовим і виробничим потенціалом;
- 4) як сукупність усіх ресурсів підприємства .

Тест 23.

За терміном використання резерви поділяються на:

- 1) екстенсивні і інтенсивні;

- 2) внутрішні і зовнішні;
- 3) поточні і перспективні;
- 4) власні і залучені.

Тест 24.

За способом виявлення резерви класифікують на:

- 1) явні і приховані;
- 2) внутрішні і зовнішні;
- 3) поточні і перспективні;
- 4) власні і залучені.

Тест 25.

Залежно від джерел утворення резерви класифікують на:

- 1) екстенсивні і інтенсивні;
- 2) внутрішні і зовнішні;
- 3) поточні і перспективні;
- 4) власні і залучені.

Тест 26.

Які фактори є внутрішніми відносно підприємства:

- 1) політичні;
- 2) демографічні;
- 3) ресурси підприємства;
- 4) економічні.

Тест 27.

Відношення обсягу випущеної продукції до обсягу матеріальних ресурсів це:

- 1) фондівдача;
- 2) матеріаловіддача;
- 3) фондомісткість;
- 4) матеріаломісткість.

Тест 28.

Відношення матеріальних ресурсів до обсягу виготовленої продукції це:

- 1) фондівдача;
- 2) матеріаловіддача;
- 3) фондомісткість;
- 4) матеріаломісткість.

Тест 29.

Показники, які кількісно характеризують процес заміни застарілих зразків продукції на сучасніші й технічно досконаліші, оцінюють на такому етапі аналізу виробництва:

- 1) аналіз якості продукції;
- 2) аналіз ритмічності виробництва;

- 3) аналіз асортименту продукції;
- 4) оцінка виконання плану.

Тест 30.

Джерелами для аналізу виробництва і реалізації продукції є:

- 1) планові дані, дані статистичної звітності, план відвантаження і реалізації продукції;
- 2) дані ЗМІ;
- 3) дані податкової звітності;
- 4) дані міжнародних компаній.

Тест 31.

Обсяг виробництва і реалізації продукції може виражатися в таких вимірниках:

- 1) натуральних;
- 2) вартісних;
- 3) трудових;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 32.

Основними завданнями аналізу виробництва і реалізації продукції є:

- 1) перевірка напруженості планових завдань;
- 2) оцінка виконання плану;
- 3) виявлення причин відхилення від плану і рівня попередніх періодів;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 33.

Поняття “резерв” це:

- 1) сукупність матеріальних запасів;
- 2) запас ресурсів, який свідомо не витрачається;
- 3) невикористані можливості;
- 4) правильні відповіді 2 та 3.

Тест 34.

Які поняття притаманні ритмічності виробництва:

- 1) ритмічність постачання матеріальних ресурсів;
- 2) ритмічність реалізації продукції;
- 3) ритмічність випуску продукції;
- 4) правильні відповіді 2 та 3.

Тест 35.

З яким поняттям тісно пов'язана ритмічність:

- 1) комплексність виробництва;
- 2) динамічність випуску продукції;
- 3) налагодженість виробництва;

4) дисципліна праці.

Тест 36.

Який показник використовується при аналізі виробництва продукції:

- 1) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- 2) коефіцієнт ритмічності виробництва;
- 3) коефіцієнт рентабельності активів;
- 4) коефіцієнт плинності.

Тест 37.

Показник, обернений до показника продуктивності праці:

- 1) матеріаломісткість;
- 2) наукомісткість;
- 3) трудомісткість;
- 4) фондомісткість.

Тест 38.

Критичний обсяг виробництва – це:

- 1) найбільший рівень виробничої потужності підприємства;
- 2) найнижчий рівень виробничої потужності підприємства;
- 3) обсяг виробництва, при якому відсутні як прибуток, так і збиток;
- 4) обсяг виробництва, при якому використовуються всі ресурси підприємства.

Тест 39.

Ритмічність виробництва – це:

- 1) несвоєчасне надходження сировини;
- 2) рівномірний випуск продукції відповідно до графіка в об'ємі й асортименті, передбачених планом;
- 3) нерівномірний випуск продукції відповідно до графіка в об'ємі й асортименті, передбачених планом;
- 4) випуск продукції частками протягом всього періоду аналізу.

Тест 40.

Метою аналізу виробничої програми є:

- 1) оптимізація параметрів виробництва і реалізації продукції при максимальному використанні економічного потенціалу з метою забезпечення стійкої прибутковості;
- 2) визначення та оцінка резервів підвищення ефективності використання наявних ресурсів;
- 3) зменшення рівня витрат на 1 грн. чистого прибутку;
- 4) вдосконалення наявної системи менеджменту організації виробництва і праці.

Тест 41.

До основних ресурсів виробничої діяльності підприємства відносять:

- 1) матеріальні та фінансові ресурси;
- 2) трудові та земельні ресурси;
- 3) інтелектуальні;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 42.

Розробка виробничого процесу полягає:

- 1) у виборі системи управління товарно-матеріальними запасами;
- 2) у виборі загальної політики і планів використання ресурсів фірми;
- 3) у виборі способів забезпечення якості і контролю якості процесу;
- 4) у виборі придатної технології.

Тест 43.

Випуск недостатньо якісного товару призведе до:

- 1) втрати постійних і потенційних споживачів;
- 2) збільшення витрат на реалізацію продукції;
- 3) збільшення попиту на продукцію;
- 4) втрати постійних постачальників сировини.

Тест 44.

Виробнича система – це:

- 1) система, що використовує всі ресурси компанії для виробництва і реалізації продукції/послуг;
- 2) діяльність пов'язана з розробкою, використанням і удосконаленням виробничих систем, на основі яких виробляється основна продукція;
- 3) діяльність, пов'язана з застосуванням кількісних методів для прийняття управлінських рішень в будь-яких сферах виробництва;
- 4) система, що використовує операційні ресурси підприємства для перетворення фактора виробництва у готову продукцію/послуги.

Тест 45.

Операційні ресурси виробничої системи містять у собі наступні елементи:

- 1) персонал, заводи, матеріали і комплектуючі, процеси, фінанси;
- 2) персонал, матеріали і комплектуючі, заводи, процеси, системи планування і управління;
- 3) персонал, матеріали і комплектуючі, процеси, технології, системи планування і управління;
- 4) персонал, матеріали і комплектуючі, процеси, імідж, гроші.

Тест 46.

До операційних пріоритетів відносяться:

- 1) обсяг виробництва і реалізації продукції;
- 2) прибуток;

- 3) продуктивність праці;
- 4) якість і надійність продукції.

Тест 47.

Фазами створення нового продукту є:

- 1) вивчення потреб споживачів, планування продукції і процесу виробництва, безпосередній процес виробництва, реалізація продукції та сервісне обслуговування;
- 2) розробка концепції і планування продукції, проектування продукту і процесу, нарощування виробництва і досягнення проектної потужності;
- 3) розробка і планування продукції, інженерне проектування продукту і процесу, безпосередній процес виробництва, нарощування виробництва і сервісне обслуговування;
- 4) розробка концепції і планування продукції, інженерне проектування продукту і процесу, експериментальне виробництво, нарощування виробництва і досягнення проектної потужності.

Тест 48.

Який тип виробництва вибирають, коли підприємство має відносно стабільний асортимент різних видів продукції і кожен цей вид виробляється партіями на періодичній основі:

- 1) масовий тип виробництва;
- 2) серійний тип виробництва;
- 3) одиничний (позаказний) тип виробництва;
- 4) конвеєрний тип виробництва.

Тест 49.

Вибір типу виробничого потоку ґрунтується на вимогах:

- 1) до обсягів продукції, що випускається;
- 2) до кількості видів продукції, що випускається;
- 3) до виробничої потужності підприємства;
- 4) до кількості працівників на підприємстві.

Тест 50.

Критеріями ефективності створення нових видів продукції є:

- 1) ціна, продуктивність, якість;
- 2) час, продуктивність, якість;
- 3) імідж, час, продуктивність;
- 4) продуктивність і якість.

Тест 51.

Кількість одиниць вироблених виробничою системою виходів віднесена до кількості спожитих на вході ресурсів – це:

- 1) продуктивність;
- 2) обсяг виробництва;

- 3) трудомісткість;
- 4) оптимальна партія замовлень.

Тест 52.

Цикл PDCA (колесо Демінга) відображає:

- 1) процес виробництва продукції високої якості;
- 2) послідовний і неперервний процес постійних покращень;
- 3) послідовний процес покращення технології;
- 4) коректування виробничого процесу для усунення різниці між запланованими і фактичними результатами цього процесу.

Тест 53.

Поняття „потужність” найчастіше розглядається як:

- 1) запланований обсяг продукції на визначений період часу;
- 2) максимальний запланований обсяг продукції на визначений період часу;
- 3) досягнення нульового часу переходу до випуску нового виду продукції;
- 4) максимальний обсяг виходу продукції, якого здатне досягти підприємство у визначений період часу.

Тест 54.

Якщо виробнича потужність надлишкова, то це може призвести до:

- 1) збільшення кредиторської заборгованості;
- 2) зменшення товарно-матеріальних запасів;
- 3) втрати постійних клієнтів;
- 4) збільшення витрат на виробництво продукції.

Тест 55.

Основний зміст економії, обумовленої ростом масштабу виробництва полягає в тому, що:

- 1) зменшують ціну реалізації виробів;
- 2) збільшують ціну реалізації виробів;
- 3) середні витрати на одиницю продукції зменшуються;
- 4) середні витрати на одиницю продукції збільшуються.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	4	12	2	23	3	34	3	45	2
2	3	13	1	24	1	35	1	46	4
3	2	14	2	25	2	36	2	47	4
4	2	15	1	26	3	37	3	48	2
5	4	16	4	27	2	38	3	49	1
6	1	17	2	28	4	39	2	50	2
7	2	18	2	29	3	40	1	51	1
8	1	19	2	30	1	41	4	52	2
9	1	20	3	31	4	42	2	53	4
10	2	21	4	32	4	43	1	54	4
11	3	22	1	33	4	44	4	55	3

Тема 5. Аналіз використання трудових ресурсів

Тест 1.

При здійсненні аналізу забезпеченості підприємства трудовими ресурсами аналізують:

- 1) обсяг виробництва та реалізації продукції;
- 2) чисельність працівників за кваліфікаціями та спеціальностями;
- 3) продуктивність праці робітників;
- 4) асортимент продукції.

Тест 2.

Рух робочої сили характеризується такими показниками:

- 1) абсолютна і відносна економія чи надлишок;
- 2) коефіцієнти обороту з прийому, зі звільнення, загального обороту, плинності;
- 3) коефіцієнти плинності, стабільності, маневреності, непрацездатності;
- 4) коефіцієнти з прийому, зі звільнення, кваліфікаційного рівня.

Тест 3.

Виробіток одного робітника обчислюють як відношення:

- 1) чисельності робітників до обсягу реалізованої продукції;
- 2) чисельності робітників до чисельності працівників;
- 3) вартості основних засобів до чисельності робітників;
- 4) обсягу виготовленої продукції до чисельності робітників.

Тест 4.

При обчисленні відносної економії по фонду заробітної плати не враховується дія таких факторів:

- 1) обсягу виробництва і реалізації продукції;
- 2) середньої заробітної плати;
- 3) чисельності працівників;
- 4) продуктивності праці.

Тест 5.

Який узагальнюючий показник характеризує ефективність використання трудових ресурсів:

- 1) продуктивність однотипного обладнання;
- 2) коефіцієнт вибуття;
- 3) коефіцієнт зносу;
- 4) продуктивність праці.

Тест 6.

Для визначення впливу зміни продуктивності праці на зміну обсягу продукції необхідно:

- 1) абсолютну зміну чисельності працівників помножити на зміну їх продуктивності;
- 2) абсолютну зміну продуктивності працівників помножити на базове значення чисельності працівників;
- 3) абсолютну зміну чисельності працівників помножити на фактичну їх продуктивність праці;
- 4) абсолютну зміну продуктивності працівників помножити на фактичне значення чисельності працівників.

Тест 7.

Трудові ресурси – це:

- 1) усі люди працездатного віку;
- 2) люди працездатного віку, що працюють;
- 3) частина населення здатного до праці, яка бере, або спроможна приймати участь в матеріальному виробництві та духовному житті суспільства;
- 4) частина населення, яка не бере, але може брати участь у виробництві продукції.

Тест 8.

До трудових ресурсів підприємства відносяться:

- 1) частина працездатного населення, що за своїми віковими даними відповідає вимогам стосовно зайнятості у певній сфері діяльності;
- 2) сукупність робітників різних професійно-кваліфікаційних груп, які зайняті на підприємстві та входять до його спискового складу;
- 3) працездатне населення, діяльність якого спрямована на створення продукту;
- 4) сукупність керівників підприємства, що зайняті у виробництві продукції.

Тест 9.

Укажіть показник, який не відносять до показників ефективності використання трудових ресурсів:

- 1) продуктивність та трудомісткість праці;
- 2) оплата 1 люд.-год. та середньомісячна заробітна плата;
- 3) коефіцієнт сезонності та розмах сезонності;
- 4) трудова активність та коефіцієнт використання трудових ресурсів.

Тест 10.

Основним документом про трудову діяльність працівника є:

- 1) Колективний договір;
- 2) Наказ про прийняття на роботу;
- 3) трудова книжка;
- 4) трудовий договір.

Тест 11.

Основним документом з обліку виходу на роботу і відпрацьованого часу є:

- 1) Наряд на відрядну роботу;
- 2) Табель обліку робочого часу;
- 3) Обліковий лист праці та виконаних робіт;
- 4) Обліковий лист водія.

Тест 12.

Підставою для призначення допомоги з тимчасової непрацездатності є:

- 1) Заява працівника;
- 2) Листок непрацездатності;
- 3) Наказ (розпорядження) про надання відпустки;
- 4) Наказ (розпорядження) про звільнення працівника.

Тест 13.

Показник, який відносять до показників руху робочої сили на підприємстві:

- 1) коефіцієнт плинності;
- 2) коефіцієнт продуктивності;
- 3) коефіцієнт завантаження робочої сили в часі;
- 4) трудомісткість.

Тест 14.

Якщо річний фонд оплати праці становить 360 тис.грн; середньорічна чисельність працівників 10 осіб, то середньомісячна заробітна плата по підприємству дорівнює:

- 1) 36 тис.грн;
- 2) 3000 грн;
- 3) 2,5 тис.грн;
- 4) 20 грн.

Тест 15.

Якщо місячний фонд оплати праці становить 22,0 тис. грн; чисельність працівників 10 осіб; відпрацьовано кожним працівником за місяць 110 годин, то погодинна оплата праці дорівнює:

- 1) 20,0 грн;
- 2) 22,0 тис.грн;
- 3) 2,0 грн;
- 4) 11,0 грн.

Тест 16.

Сукупність робітників різних професійно-кваліфікаційних груп, які зайняті на підприємстві і входять до його спискового складу – це:

- 1) керівники та спеціалісти;
- 2) персонал підприємства;
- 3) кадри підприємства;
- 4) трудовий потенціал.

Тест 17.

Ефективність використання трудових ресурсів перш за все характеризується:

- 1) оплатою праці;
- 2) продуктивністю праці;
- 3) тривалістю праці;
- 4) інтенсивністю праці.

Тест 18.

Витрати праці на виробництво продукції вимірюються в:

- 1) людино-годинах;
- 2) тоннах;
- 3) місяцях;
- 4) роках.

Тест 19.

Система стимулів, які спонукають людину повністю використовувати свої здібності для досягнення найвищих результатів праці – це:

- 1) стимулювання;
- 2) маневрування;
- 3) спонукання;
- 4) мотивація.

Тест 20.

На основі яких даних здійснюється аналіз використання робочого часу:

- 1) звіт з праці;
- 2) податкова звітність;
- 3) Баланс;
- 4) Звіт про власний капітал.

Тест 21.

Аналіз фонду оплати праці як елемента витрат на виробництво здійснюється на підставі:

- 1) Звіту про фінансові результати;
- 2) Балансу;
- 3) статистичної форми 1-ПВ;
- 4) Звіту про рух грошових коштів.

Тест 22.

Структура трудових ресурсів – це:

- 1) чисельність працівників за категоріями персоналу;
- 2) відсоткове співвідношення різних категорій працівників в їх загальній кількості;
- 3) відсоткове співвідношення трудових ресурсів у загальній кількості ресурсів підприємства;

4) відсоткове відношення кількості керівників до загальної кількості персоналу.

Тест 23.

Для визначення відносної економії фонду оплати праці співставляють показники:

- 1) змінення фонду оплати праці та середньої вартості обігових активів;
- 2) змінення фонду оплати праці та продуктивності праці;
- 3) змінення фонду оплати праці та джерел власних коштів;
- 4) змінення фонду оплати праці та обсягу реалізованої продукції.

Тест 24.

Якщо на підприємстві було фактично відпрацьовано 8,82 тис. люд.-год., потенційний фонд робочого часу на кожного працівника становить 1960 люд.-год.; середньорічна чисельність працівників 5 осіб, то коефіцієнт використання робочого часу дорівнює:

- 1) 0,90;
- 2) 1,95;
- 3) 4,55;
- 4) 1,12.

Тест 25.

Якщо коефіцієнт співвідношення індексу продуктивності праці та індексу її оплати більше одиниці, то:

- 1) створюються умови для збільшення собівартості одиниці продукції та зменшення прибутку;
- 2) створюються умови для зменшення собівартості одиниці продукції та збільшення прибутку;
- 3) створюються умови для збільшення собівартості одиниці продукції з одночасним збільшенням прибутку;
- 4) створюються умови для зменшення продуктивності праці та збільшення оплати праці.

Тест 26.

Якщо: обсяг виробленої продукції 1,3 тис.т; середньорічна чисельність працівників, зайнятих у виробництві – 10 осіб, трудова активність за рік одного робітника у виробництві становить 1020 люд.-год., то продуктивність праці (ПП) дорівнює:

- 1) $ПП = 1,27$ т/люд.-год.;
- 2) $ПП = 130$ т/люд.-год.;
- 3) $ПП = 0,127$ ц/люд.-год.;
- 4) $ПП = 1,27$ ц/люд.-год.

Тест 27.

Які види методів мотивації трудової діяльності працівників:

- 1) прямі економічні та непрямі економічні;
- 2) грошові та заохочувальні;
- 3) прямі економічні, непрямі економічні, негрошові;
- 4) пільгові і загальні.

Тест 28.

Якщо вартість валової продукції підприємства становить 7200 тис. грн, реалізованої продукції – 5600 тис. грн, чисельність працівників – 60 осіб, трудова активність за рік одного працівника становить 2000 люд.-год, то продуктивність праці на цьому підприємстві дорівнює:

- 1) 120 грн / люд.-год.;
- 2) 60 грн/ люд.-год.
- 3) 180 грн/ люд.-год.
- 4) 144 грн/ люд.-год

Тест 29.

Як зміниться продуктивність праці на підприємстві, якщо чисельність працівників збільшиться на 10%, та обсяг виробництва зросте у 1,54 рази:

- 1) підвищилася на 5%;
- 2) зменшилася на 15%;
- 3) підвищилася на 40%;
- 4) зменшилася на 1,5%.

Тест 30.

Основна заробітна плата працівника – це:

- 1) виплати працівникові з фонду матеріального заохочення за досягнення підприємством високих кінцевих результатів роботи;
- 2) розмір оплати праці, який визначається тарифними ставками, відрядними розцінками, посадовими окладами;
- 3) розмір нарахованої заробітної плати;
- 4) доплати понад тарифні ставки.

Тест 31.

Якщо річний фонд оплати праці становить 360 тис.грн; середньорічна чисельність працівників 10 осіб, то середньомісячна заробітна плата по підприємству дорівнює:

- 1) 36 тис.грн;
- 2) 20 грн.;
- 3) 2,5 тис.грн;
- 4) 3000 грн.

Тест 32.

Якщо місячний фонд оплати праці становив 22 тис.грн; чисельність працівників 10 осіб; відпрацьовано кожним працівником за місяць 110 годин, то погодинна оплата праці дорівнює:

- 1) 20,0 грн.;
- 2) 22,0 тис.грн;
- 3) 2,0 грн;
- 4) 11,0 грн.

Тест 33.

Правильне продовження твердження: для збалансованого розвитку підприємства необхідно, щоб...:

- 1) темпи підвищення продуктивності праці випереджали темпи збільшення оплати праці;
- 2) темпи збільшення оплати праці випереджали темпи підвищення продуктивності праці;
- 3) темпи зменшення продуктивності праці випереджали темпи збільшення оплати праці;
- 4) темпи зменшення продуктивності праці випереджали темпи скорочення оплати праці.

Тест 34.

Що передбачає необхідний кількісний і якісний склад працівників:

- 1) кадрове забезпечення;
- 2) робоча сила;
- 3) трудовий потенціал;
- 4) кадри.

Тест 35.

Яким показником визначається сума спискового складу персоналу за всі дні місяця, включаючи вихідні і святкові, поділена на кількість календарних днів у місяці:

- 1) середньоспискова чисельність персоналу;
- 2) спискова чисельність персоналу;
- 3) явочний склад персоналу;
- 4) норми часу.

Тест 36.

До якої категорії належать працівники, прийняті на роботу без визначення конкретного терміну роботи:

- 1) постійні;
- 2) сезонні;
- 3) тимчасові;
- 4) сумісники.

Тест 37.

Частина населення, яка має необхідний фізичний розвиток, здоров'я, освіту, культуру, здібності, кваліфікацію, професійні знання для роботи у сфері суспільно-корисної діяльності – це

- 1) робоча сила;
- 2) трудові ресурси;
- 3) людський фактор;
- 4) персонал.

Тест 38.

Як розраховується коефіцієнт плинності кадрів:

- 1) відношення чисельності працівників, що звільнились за власним бажанням та порушення трудового законодавства за звітний період до середньоспискової чисельності працівників за звітний період;
- 2) відношення надлишкової плинності до чисельності прийняті за звітний період;
- 3) від кількості тих, що вибули за звітний період, віднімається кількість прийнятих;
- 4) відношення необхідної плинності до середньоспискової чисельності працівників за звітний період.

Тест 39.

Як розраховується показник абсолютної плинності кадрів:

- 1) це різниця між кількістю звільнених і прийнятих в організацію;
- 2) це кількість працівників, що звільнились за власним бажанням за звітний період;
- 3) це різниця між надлишковою плинністю і кількістю прийнятих в організацію;
- 4) відношення надлишкової плинності до середньоспискової чисельності працівників за звітний період.

Тест 40.

Під плинністю кадрів розуміють:

- 1) обмін працівниками між підприємства;
- 2) сукупність звільнень працівників через різні причини;
- 3) розірвання трудового договору (контракту) з працівниками;
- 4) звільнення працівників за власним бажанням і порушення трудового законодавства.

Тест 41.

Коефіцієнт інтенсивності плинності кадрів визначає:

- 1) на скільки частковий коефіцієнт плинності більше або менше коефіцієнта плинності кадрів;
- 2) у скільки разів частковий коефіцієнт плинності більше або менше коефіцієнта плинності кадрів;
- 3) на скільки відсотків частковий коефіцієнт плинності більше, або менше коефіцієнта плинності кадрів;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 42.

До заходів зі зниження плинності кадрів на підприємстві можна віднести:

- 1) покращення умов праці, удосконалення системи матеріального стимулювання, поліпшення побутових умов;
- 2) удосконалення системи професійного просування, соціальної сфери і системи мотивації працівників;
- 3) техніко-економічні, організаційні, виховні та культурно-побутові;
- 4) організаційні, технічні, соціально-побутові та виробничі.

Тест 43.

Які вихідні дані необхідні для розрахунку чисельності робітників:

- 1) норма часу на виготовлення одиниці продукції;
- 2) календарний фонд часу;
- 3) коефіцієнт виконання норм часу (виробітку);
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 44.

Для планування фонду заробітної плати робітників необхідні дані:

- 1) чисельність робітників;
- 2) кількість продукції;
- 3) ціни на продукцію;
- 4) положення про преміювання, доплати, надбавки.

Тест 45.

Фонд додаткової заробітної плати включає:

- 1) заробітну плату за тарифними ставками (окладами).
- 2) заробітну плату за відрядними розцінками.
- 3) доплати.
- 4) допомога по тимчасовій непрацездатності.

Тест 46.

Сума коштів що виділяється для оплати праці працівників у запланованому періоді це:

- 1) додатковий фонд оплати праці;
- 2) плановий фонд оплати праці;
- 3) заохочувальні і компенсаційні виплати;
- 4) фонд оплати праці.

Тест 47.

Весь фонд заробітної плати нарахований працівникам підприємства за місяць – це:

- 1) плановий фонд оплати праці;
- 2) годинний фонд оплати праці;
- 3) денний фонд оплати праці;
- 4) місячний фонд оплати праці.

Тест 48.

Чисельність облікового складу працівників підприємства, що фактично з'явилися на роботу – це:

- 1) облікова чисельність працівників;
- 2) явочна чисельність працівників;
- 3) фактично працюючі;
- 4) робітники.

Тест 49.

Необхідні витрати часу на виконання одиниці роботи одним або кількома робітниками – це:

- 1) норма часу;
- 2) норматив праці;
- 3) норма виробітку;
- 4) норма обслуговування.

Тест 50.

Найдавнішим з існуючих методів нормування праці є:

- 1) аналітично-дослідний;
- 2) аналітично-розрахунковий;
- 3) досвідно-статистичний;
- 4) математико-статистичний.

Тест 51.

Середня заробітна плата обчислюється на основі:

- 1) середньооблікової чисельності;
- 2) нормативної чисельності;
- 3) штатної чисельності;
- 4) облікової чисельності.

Тест 52.

Мінімальний розмір заробітної плати:

- 1) встановлюється законодавчо державою;
- 2) передбачається статутом підприємства;
- 3) залежить від ефективності роботи працівника;
- 4) залежить від стажу роботи, професійних здобутків.

Тест 53.

Середньогодинна заробітна плата визначається:

- 1) діленням фонду годинної оплати праці на кількість відпрацьованих за період людино-годин;
- 2) множенням фонду годинної оплати праці на кількість відпрацьованих за період людино-годин;
- 3) діленням фонду денної оплати праці на кількість відпрацьованих за період людино-днів;

- 4) множенням фонду денної опати праці на кількість відпрацьованих за період людино-днів.

Тест 54.

Середньоденна заробітна плата визначається:

- 1) діленням фонду годинної оплати праці на кількість відпрацьованих за період людино-годин;
- 2) діленням фонду денної опати праці на кількість відпрацьованих за період людино-днів;
- 3) множенням фонду годинної оплати праці на кількість відпрацьованих за період людино-годин;
- 4) множенням фонду денної опати праці на кількість відпрацьованих за період людино-днів.

Тест 55.

Динаміка середньої заробітної плати під впливом зміни структури робітників (відпрацьованого часу) визначається за допомогою:

- 1) індексу структурних зрушень;
- 2) індексу постійного складу;
- 3) індексу змінного складу;
- 4) індексу зарплати.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	2	12	2	23	3	34	1	45	3
2	2	13	1	24	1	35	1	46	4
3	4	14	1	25	2	36	1	47	4
4	1	15	1	26	4	37	2	48	2
5	4	16	4	27	3	38	1	49	1
6	2	17	2	28	2	39	2	50	1
7	3	18	1	29	3	40	4	51	1
8	1	19	4	30	2	41	2	52	1
9	3	20	1	31	4	42	3	53	1
10	3	21	3	32	1	43	4	54	2
11	2	22	2	33	1	44	1	55	1

Тема 6. Аналіз необоротних активів підприємства

Тест 1.

Інформація стосовно необоротних активів підприємства міститься у:

- 1) I розділі активу балансу;
- 2) II розділі активу балансу;
- 3) I розділі пасиву балансу;
- 4) II розділі пасиву балансу.

Тест 2.

Вказати показники, що характеризують ефективність використання основних засобів:

- 1) фондівддача; коефіцієнт оборотності основних засобів;
- 2) фондомісткість; фондівддача; фондоозброєність;
- 3) рентабельність продукції; рентабельність продаж;
- 4) коефіцієнт оборотності; тривалість одного обороту основних засобів.

Тест 3.

Для визначення впливу зміни фондівддачі на зміну обсягу продукції необхідно:

- 1) абсолютну зміну вартості основних засобів помножити на зміну їх віддачі;
- 2) абсолютну зміну віддачі основних засобів помножити на базове значення вартості основних засобів;
- 3) абсолютну зміну вартості основних засобів помножити на фактичну їх віддачу;
- 4) абсолютну зміну віддачі основних засобів помножити на фактичне значення вартості основних засобів.

Тест 4.

Основні засоби підприємства – це:

- 1) засоби праці, виражені у вартісній формі, які використовуються у багатьох виробничих циклах, зберігають при цьому натуральну форму;
- 2) активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та використовуються підприємством більше одного року;
- 3) активи підприємства, які призначені для споживання або реалізації впродовж фінансового року або операційного циклу;
- 4) фонди, що обслуговують процес виробництва (готова продукція, товари, грошові кошти та їх еквіваленти).

Тест 5.

Фондівддача обчислюється як відношення:

- 1) вартості фондів до обсягу виготовленої продукції;
- 2) чисельності робітників до обсягу виготовленої продукції;
- 3) обсягу виготовленої продукції до середньорічної вартості фондів;
- 4) обсягу реалізованої продукції до чисельності працівників.

Тест 6.

Фізичне зношення основних засобів виробництва – це:

- 1) знецінення і вибуття з виробництва засобів, фізично придатних, але економічно не вигідних;
- 2) втрата засобами виробництва їх технічно-експлуатаційних властивостей в зв'язку з використанням і дією сил природи;
- 3) сума амортизації накопичена з початку строку його корисного використання;
- 4) втрата знаряддями праці своєї вартості.

Тест 7.

Елементи виробництва, які відносять до основних засобів підприємства:

- 1) будинки, споруди, машини;
- 2) постійні працівники підприємства;
- 3) патенти, ліцензії, програмне забезпечення;
- 4) насіння, пальне, добрива.

Тест 8.

Нематеріальні активи – це:

- 1) предмети праці, які не мають матеріальної форми і цілком споживаються у процесі виробництва;
- 2) активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та використовуються підприємством більше одного року з метою отримання економічних вигод;
- 3) активи підприємства, які призначені для споживання або реалізації впродовж фінансового року або операційного циклу;
- 4) оборотні активи підприємства, які використовуються з метою отримання прибутку.

Тест 9.

Фондоозброєність – це:

- 1) вартість валової продукції з розрахунку на 1 грн вартості основних фондів;
- 2) відношення вартості основних фондів до вартості валової продукції;
- 3) відношення вартості основних засобів до чисельності персоналу;
- 4) вартість основних фондів з розрахунку на одиницю земельної (виробничої) площі.

Тест 10.

Фондомісткість – це:

- 1) вартість валової продукції з розрахунку на 1 грн вартості основних фондів;
- 2) відношення вартості основних фондів до вартості валової продукції;
- 3) вартість основних фондів з розрахунку на одного середньорічного працівника;
- 4) усі відповіді правильні.

Тест 11.

Види зносу основних засобів:

- 1) фактичний та фізичний;
- 2) фізичний та моральний;
- 3) моральний та справедливий;
- 4) натуральний та моральний.

Тест 12.

Первісна вартість основних засобів – це:

- 1) ринкова вартість на момент оцінювання;
- 2) вартість основних фондів після їх переоцінювання;
- 3) початкова вартість основних фондів, що вибувають з експлуатації;
- 4) історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Тест 13.

Оберіть показники, які характеризують стан основних засобів:

- 1) коефіцієнт відновлення;
- 2) коефіцієнт зносу;
- 3) коефіцієнт придатності;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 14.

Якщо вартість основних засобів на підприємстві зменшилась то за незмінних інших умов:

- 1) фондоозброєність збільшиться;
- 2) фондоозброєність зменшиться;
- 3) фондоозброєність не зміниться;
- 4) фондоозброєність залишиться на попередньому рівні.

Тест 15.

Амортизація основних засобів – це:

- 1) вартість реалізації зношених і знятих з виробництва основних засобів;
- 2) процес поступового перенесення вартості основних засобів на вартість виробленої продукції;
- 3) сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язань у результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами;
- 4) процес швидкого перенесення вартості основних засобів на створювану продукцію.

Тест 16.

До необоротних активів відносяться ресурси у такій формі:

- 1) матеріальна;

- 2) нематеріальна;
- 3) правильна відповідь відсутня;
- 4) правильні відповіді 1 і 2.

Тест 17.

Підвищення коефіцієнта фондівдачі з 0,34 до 0,40 засвідчує про:

- 1) зниження ефективності виробництва;
- 2) підвищення цін на продукцію підприємства;
- 3) подорожчання основних засобів;
- 4) підвищення ефективності використання основних засобів.

Тест 18.

Визначте коефіцієнт придатності основних засобів (у відсотках), якщо: середньорічна вартість основних засобів 20,0 млн. грн, амортизаційні відрахування дорівнюють 8 млн. грн:

- 1) 60%;
- 2) 40%;
- 3) 28 млн. грн;
- 4) 16%.

Тест 19.

Визначте фондівдачу (Фв), якщо: середньорічна вартість основних засобів становить 4,0 млн. грн; вартість виробленої продукції 12,0 млн. грн:

- 1) $F_v = 0,41$;
- 2) $F_v = 7,0$;
- 3) $F_v = 4,2$;
- 4) $F_v = 3$.

Тест 20.

Коефіцієнт зносу основних засобів розраховується як:

- 1) відношення первісної вартості основних засобів до залишкової;
- 2) добуток норми амортизації на первісну вартість основних засобів;
- 3) відношення величини зносу до первісної вартості основних засобів;
- 4) різниця між первісною та ліквідаційною вартістю основних засобів;

Тест 21.

Основні засоби зараховуються на баланс за:

- 1) первісною вартістю;
- 2) справедливою вартістю;
- 3) ліквідаційною вартістю;
- 4) залишковою вартістю.

Тест 22.

Для аналізу технічного стану основних засобів використовують коефіцієнти:

- 1) оновлення;

- 2) змінності;
- 3) вибуття;
- 4) придбання.

Тест 23.

Середньорічна вартість основних засобів з розрахунку на одиницю земельної площі характеризує:

- 1) фондомісткість;
- 2) фондівіддачу;
- 3) фондозабезпеченість;
- 4) фондоозброєність.

Тест 24.

Середньорічна вартість основних засобів з розрахунку на середньорічного працівника характеризує:

- 1) фондомісткість;
- 2) фондівіддачу;
- 3) фондоозброєність;
- 4) фондозабезпеченість.

Тест 25.

Особливістю перенесення вартості основних засобів на вартість новоствореного продукту є:

- 1) одноразове перенесення вартості;
- 2) поступове (частинами) перенесення вартості по мірі зносу;
- 3) перенесення вартості основних засобів пропорційно виконаній роботі;
- 4) перенесення вартості протягом року основних засобів.

Тест 26.

Коефіцієнт оновлення основних засобів розраховується як відношення вартості основних засобів, введених у звітному році, до:

- 1) середньорічної вартості основних засобів;
- 2) вартості засобів на початок року;
- 3) вартості засобів на кінець року;
- 4) вартості основних засобів, що вибули.

Тест 27.

Коефіцієнт вибуття основних засобів розраховується як відношення вартості основних засобів, що вибули у звітному році, до:

- 1) середньорічної вартості основних засобів;
- 2) вартості засобів на початок року;
- 3) вартості засобів на кінець року;
- 4) вартості основних засобів, що вибули.

Тест 28.

Для аналізу технічного стану основних засобів використовують коефіцієнти:

- 1) оновлення;
- 2) змінності;
- 3) вибуття;
- 4) придатності.

Тест 29.

До основних засобів не відносяться:

- 1) споруди;
- 2) передавальні пристрої;
- 3) запасні частини;
- 4) транспортні засоби.

Тест 30.

За ступенем впливу на виробничий процес, які основні засоби безпосередньо активно задіяні у виробничому процесі:

- 1) пасивні;
- 2) активні;
- 3) нормативні;
- 4) оборотні.

Тест 31.

Співвідношення окремих видів (груп) основних засобів у відсотках до їхньої загальної вартості на підприємстві визначає їх наступну структуру:

- 1) видову;
- 2) функціональну;
- 3) оптимальну;
- 4) галузеву.

Тест 32.

Коефіцієнт співвідношення активної та пасивної частин основних засобів підприємства характеризує:

- 1) рівень прогресивності основних засобів;
- 2) придатності;
- 3) зношеності;
- 4) цільового використання.

Тест 33.

Яка ознака лежить в основі поділу основних засобів на активну і пасивну частини:

- 1) паспортна продуктивність;
- 2) цільове призначення;
- 3) ступінь спрацьованості;
- 4) характер участі у виробничих процесах.

Тест 34.

Коефіцієнт приросту основних засобів – це співвідношення:

- 1) суми вартості введених і виведених основних засобів;
- 2) різниці між вартістю введених і виведених основних засобів до їх загальної суми на кінець року;
- 3) суми між вартістю введених і виведених основних засобів до їх загальної суми на кінець року;
- 4) різниці між вартістю введених і виведених основних засобів до вартості введених основних засобів;

Тест 35.

Коефіцієнт оновлення основних засобів визначається як відношення:

- 1) вартості введених засобів до вартості усіх засобів на кінець року;
- 2) вартості придабних засобів до вартості усіх засобів на початок року;
- 3) вартості вибулих засобів до вартості всього майна;
- 4) вартості вибулих засобів до вартості усіх засобів на початок року.

Тест 36.

Залишкова вартість основних засобів формується за рахунок:

- 1) банківських кредитів;
- 2) витрат на демонтаж;
- 3) амортизаційних відрахувань;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 37.

Початкова вартість основних засобів не включає:

- 1) витрати на транспортування і монтаж;
- 2) сума непрямих податків;
- 3) витрати на сплату відотків за користування кредитом;
- 4) суму придбаного основного засобу.

Тест 38.

Показник, який характеризує використання основних засобів у часі:

- 1) фондомісткість;
- 2) фондоозброєність;
- 3) коефіцієнт змінності;
- 4) фондівіддача.

Тест 39.

В яких одиницях виміру здійснюється аналіз і планування основних засобів:

- 1) у вартісних;
- 2) у натуральних;
- 3) у грошових;
- 4) у вартісних і натуральних.

Тест 40.

Фондовіддача – це показник, який визначає:

- 1) внутрішньозмінні, цілодобові простої устаткування;
- 2) випуск продукції на одну гривню основних засобів;
- 3) випуск продукції в розрахунку на одиницю устаткування (загальної або виробничої площі);
- 4) загальна сума основних засобів на підприємстві.

Тест 41.

Моральний знос основних засобів – це:

- 1) повна втрата вартості основних засобів або їх частини під впливом НТП;
- 2) часткова втрата вартості основних засобів;
- 3) втрата основними засобами їх споживчих якостей;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 42.

Яким чином попередити втрати від передчасного морального зносу основних засобів:

- 1) модернізація;
- 2) ефективне використання;
- 3) розрахунок норм соціального зносу;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 43.

Середньорічна вартість основних засобів розраховується як величина:

- 1) середньоарифметична;
- 2) середньозважена;
- 3) середня геометрична;
- 4) середня гармонійна.

Тест 44.

Норма амортизації – це:

- 1) розмір амортизаційних відрахувань, виражений у процентах до початкової вартості основних засобів;
- 2) відсоток за користування кредитними коштами, за які придбані основні засоби;
- 3) вартість реалізації зношених і знятих з виробництва основних засобів;
- 4) сума перенесення вартості основних засобів на вартість виробленої продукції.

Тест 45.

Норма амортизації при застосуванні методу зменшення залишкової вартості визначається за формулою:

1)
$$H_A = (1 - \sqrt[n]{\frac{\Phi_n}{\Phi_1}}) \times 100\% ;$$

$$2) H_A = \frac{100\%}{T_k} \times 2;$$

$$3) H_A = \frac{N-t}{N(N+1)/2},$$

$$4) H_{B_A} = \frac{\Phi_n - \Phi_l}{Q_{заг}}.$$

Тест 46.

Норма амортизації при застосуванні методу прискореного зменшення залишкової вартості визначається за формулою:

$$1) H_A = (1 - \sqrt[N]{\frac{\Phi_l}{\Phi_n}}) \times 100\%;$$

$$2) H_A = \frac{100\%}{T_k} \times 2;$$

$$3) H_A = \frac{N-t}{N(N+1)/2},$$

$$4) H_{B_A} = \frac{\Phi_n - \Phi_l}{Q_{заг}}.$$

Тест 47.

Норма амортизації при застосуванні кумулятивного методу визначається за формулою:

$$1) H_A = (1 - \sqrt[N]{\frac{\Phi_l}{\Phi_n}}) \times 100\%;$$

$$2) H_A = \frac{100\%}{T_k} \times 2;$$

$$3) H_A = \frac{N-t}{N(N+1)/2},$$

$$4) H_{B_A} = \frac{\Phi_n - \Phi_l}{Q_{заг}}.$$

Тест 48.

Норма амортизації при застосуванні виробничого методу за формулою:

$$1) H_A = (1 - \sqrt[N]{\frac{\Phi_l}{\Phi_n}}) \times 100\%;$$

$$2) H_A = \frac{100\%}{T_k} \times 2;$$

$$3) H_A = \frac{N-t}{N(N+1)/2},$$

$$4) H_{B_A} = \frac{\Phi_n - \Phi_l}{Q_{заг}}.$$

Тест 49.

Як визначаються суми амортизаційних відрахувань звітного періоду:

1) діленням балансової вартості основних засобів на норму амортизаційних відрахувань;

- 2) множенням балансової вартості основних засобів на норму амортизаційних відрахувань;
- 3) додаванням балансової вартості основних засобів на норму амортизаційних відрахувань;
- 4) відніманням балансової вартості основних засобів на норму амортизаційних відрахувань.

Тест 50.

Які з названих факторів безпосередньо впливають на розмір амортизаційних відрахувань:

- 1) балансова вартість основних засобів на початок звітного періоду, норма амортизаційних відрахувань;
- 2) залишкова вартість основних засобів і вартість їх придбання;
- 3) відсоток за користуванням кредитними коштами, за рахунок яких було придбано основні засоби;
- 4) транспортні витрати, витрати пов'язані з монтажем основних засобів.

Тест 51.

Технічний стан основних засобів характеризує коефіцієнт:

- 1) вибуття;
- 2) фондомісткості;
- 3) зношення;
- 4) фондovіддачі.

Тест 52.

Який фактор не впливає на виробничу потужність підприємства:

- 1) якість та склад сировини;
- 2) смертність населення;
- 3) кількість і якість ремонтів обладнання;
- 4) рівень організації праці.

Тест 53.

Ступінь використання виробничої потужності визначається:

- 1) коефіцієнт завантаження;
- 2) фондovіддача;
- 3) фондомісткість;
- 4) рентабельність активів підприємства.

Тест 54.

Показник, обернений до фондovіддачі:

- 1) коефіцієнт завантаження;
- 2) фондорентабельність;
- 3) фондоозбросність;
- 4) фондомісткість.

Тест 55.

Показник, обернений до фондоозброєності:

- 1) коефіцієнт завантаження;
- 2) фондovіддача;
- 3) фондомісткість;
- 4) правильна відповідь відсутня.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	1	12	4	23	3	34	2	45	1
2	2	13	4	24	3	35	1	46	2
3	4	14	2	25	2	36	2	47	3
4	1	15	2	26	3	37	3	48	4
5	3	16	4	27	2	38	3	49	2
6	2	17	4	28	4	39	4	50	1
7	1	18	1	29	3	40	2	51	3
8	2	19	4	30	2	41	1	52	2
9	3	20	3	31	1	42	4	53	1
10	2	21	1	32	1	43	2	54	4
11	2	22	1	33	4	44	1	55	4

Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

Тест 1.

Матеріаломісткість продукції буває:

- 1) одноденна, місячна, річна;
- 2) регульована, контрольована, стандартизована;
- 3) загальна, часткова, питома;
- 4) планова, фактична, корегована.

Тест 2.

При аналізі ефективності використання матеріальних ресурсів визначають:

- 1) матеріаловіддачу;
- 2) норму витрачання певного матеріалу на виготовлення конкретного виробу;
- 3) ступінь дотримання норм запасів матеріалів;
- 4) норму витрачання матеріалів на виправлення браку.

Тест 3.

Загальну матеріаловіддачу продукції визначають як відношення:

- 1) вартості виготовленої продукції до загальної суми матеріальних витрат;
- 2) обсягу виготовленої продукції до суми витрат матеріалів та сировини;
- 3) витрат матеріалів та сировини до загальної суми матеріальних витрат;
- 4) загальної суми матеріальних витрат до обсягу виготовленої продукції.

Тест 4.

Матеріаловіддача продукції буває:

- 1) одноденна, місячна, річна;
- 2) регульована, контрольована, стандартизована;
- 3) виробнича, невиробнича, конструктивна;
- 4) планова, фактична.

Тест 5.

При аналізі витрачання матеріалів на виготовлення продукту визначають:

- 1) матеріаловіддачу та матеріаломісткість продукції;
- 2) норму витрачання певного матеріалу на виготовлення конкретного виробу;
- 3) ступінь дотримання норм запасів матеріалів;
- 4) норму витрачання матеріалів на виправлення браку;

Тест 6.

Узагальнюючим показником ефективності використання матеріалів є:

- 1) віддача основних засобів;
- 2) матеріаломісткість;
- 3) норма витрачання палива;
- 4) вартість матеріалів та сировини.

Тест 7.

Про ефективне використання матеріальних ресурсів у виробництві свідчить показник:

- 1) додатково випущених виробів у випадку збільшення часу роботи підприємства;
- 2) додатково випущених виробів у випадку економії матеріалів;
- 3) недовипущених виробів у випадку перевитрати матеріалів;
- 4) збільшення обсягу реалізованих виробів.

Тест 8.

Для аналізу використання матеріальних ресурсів у виробництві використовується:

- 1) норма витрати матеріальних ресурсів на 1 одиницю продукції;
- 2) залишки матеріальних ресурсів на складі;
- 3) збільшення обсягу продажів;
- 4) норма часу на виробництво 1 одиниці продукції.

Тест 9.

До причин недопостачання матеріальних ресурсів відносяться:

- 1) зміна керівництва підприємства;
- 2) недбале складання плану постачання;
- 3) прорахунки в обсягах потреби;
- 4) правильні відповіді 2 і 3.

Тест 10.

В процесі аналізу складських запасів матеріальних ресурсів дається оцінка:

- 1) кваліфікації комірників;
- 2) динаміки їх залишків;
- 3) комплектності;
- 4) наявності грошових коштів, за рахунок яких буде здійснюватись придбання.

Тест 11.

Джерелами інформації для аналізу ефективного використання матеріальних ресурсів є такі дані:

- 1) планові обсяги запасів та обсяги надходження, договори, угоди, контракти постачання;
- 2) податкова звітність;
- 3) дані конкурентів;
- 4) дані ЗМІ.

Тест 12.

Забезпеченість матеріальними запасами визначається у:

- 1) днях;
- 2) місяцях;
- 3) кварталах;

4) роках.

Тест 13.

Норматив запасу матеріалів може бути визначений в:

- 1) грошовому виразі;
- 2) грошовому та умовно-натуральному виразі;
- 3) натуральному виразі;
- 4) грошовому та натуральному виразі.

Тест 14.

Аналіз складських запасів матеріальних ресурсів завершують розробкою заходів щодо:

- 1) оптимізації рівня складських запасів;
- 2) поліпшення стану їх зберігання;
- 3) ліквідації понаднормових запасів;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 15.

Аналіз використання матеріальних ресурсів здійснюється за допомогою показників:

- 1) рентабельності;
- 2) матеріаломісткості;
- 3) матеріаловіддачі;
- 4) правильні відповіді 2 та 3.

Тест 16.

Які показники є об'єктами аналізу використання матеріальних ресурсів:

- 1) рівень витрачання матеріальних ресурсів;
- 2) резерви зменшення обсягу виготовленої продукції;
- 3) обсяг готової продукції;
- 4) сума витрат на виробництво.

Тест 17.

Що відноситься до інтенсивних шляхів забезпечення підприємства матеріальними ресурсами:

- 1) утилізація відходів матеріальних ресурсів;
- 2) використання безвідходних технологій;
- 3) раціональний розкрій матеріалів;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 18.

Ефективність використання матеріальних ресурсів характеризується таким показником:

- 1) витрачання певного матеріалу на виготовлення конкретного виробу;
- 2) фондомісткість;

- 3) фондівіддача;
- 4) фондоозброєність.

Тест 19.

Які показники відносяться до узагальнюючих показників ефективності використання матеріальних ресурсів:

- 1) коефіцієнт використання матеріалів;
- 2) енергомісткість;
- 3) матеріаловіддача;
- 4) правильні відповіді 1 та 3.

Тест 20.

Які показники впливають на матеріаломісткість продукції:

- 1) обсяг виробництва продукції;
- 2) зміна ринкових цін на сировину;
- 3) коефіцієнт оборотності оборотних активів;
- 4) коефіцієнт платоспроможності.

Тест 21.

Які показники впливають на питому конструктивну матеріаломісткість:

- 1) обсяг виробництва продукції;
- 2) кількість виробів;
- 3) відповідний технічний параметр;
- 4) енергомісткість продукції.

Тест 22.

Які показники відносяться до індивідуальних показників ефективності використання матеріальних ресурсів:

- 1) питома відносна матеріаломісткість;
- 2) коефіцієнт використання матеріалів на один виріб;
- 3) ритмічність поставок;
- 4) питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції.

Тест 23.

Загальна матеріаломісткість продукції визначається як відношення:

- 1) загальної суми матеріальних витрат до обсягу продукції у вартісній оцінці;
- 2) обсягу продукції у вартісній оцінці до загальної суми матеріальних витрат;
- 3) матеріальних затрат до повної собівартості готової продукції;
- 4) вартість спожитих сировини і матеріалів до обсягу продукції.

Тест 24.

Визначити, яка з формул використовується при розрахунку коефіцієнту використання матеріалів:

- 1) відношення суми фактичних матеріальних витрат до планових матеріальних витрат;

- 2) відношення суми матеріальних витрат до повної собівартості виготовленої продукції;
- 3) відношення суми матеріальних витрат до ціни готової продукції;
- 4) відношення суми планових матеріальних витрат до ціни готової продукції.

Тест 25.

Питома матеріаломісткість окремих виробів може визначатися у:

- 1) вартісному;
- 2) натурально-вартісному;
- 3) натуральному вираженні;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 26.

Які фактори, що впливають на зміну матеріаломісткості продукції, відносяться до першого рівня:

- 1) зміна відпускних цін на продукцію;
- 2) зміна обсягу продукції ;
- 3) зміна цін на матеріальні ресурси;
- 4) зміна структури продукції.

Тест 27.

Зростання матеріаломісткості:

- 1) збільшує суму матеріальних витрат;
- 2) зменшує суму матеріальних витрат;
- 3) збільшує обсяг випуску продукції;
- 4) зменшує енергомісткість продукції.

Тест 28.

Які фактори, що впливають на зміну матеріаломісткості продукції, відносяться до другого рівня:

- 1) зміна матеріаломісткості за прямими матеріальними витратами;
- 2) зміна структури продукції;
- 3) зміна цін на матеріальні ресурси;
- 4) зміна відпускних цін на продукцію.

Тест 29.

Які фактори, що впливають на зміну матеріаломісткості продукції, відносяться до третього рівня:

- 1) зміна обсягу продукції;
- 2) зміна загальної матеріаломісткості;
- 3) зміна цін на матеріальні ресурси;
- 4) зміна відношення всіх матеріальних і прямих матеріальних витрат.

Тест 30.

Які джерела покриття потреб у матеріальних ресурсах відносять до зовнішніх:

- 1) зворотні відходи;
- 2) надходження запасів за укладеними контрактами з постачальниками;
- 3) економія при закупівлі сировини;
- 4) економія при транспортуванні.

Тест 31.

Якщо коефіцієнт використання матеріалів менше одиниці, то це означає, що:

- 1) фактичне витрачання матеріалів на окремі вироби було більшим, ніж передбачено плановими (нормативними) калькуляціями;
- 2) на підприємстві матеріали використовувалися більш раціонально та економно;
- 3) залежно від ситуації;
- 4) перевитрачання матеріалів.

Тест 32.

Конструктивна питома матеріаломісткість це:

- 1) відношення чистої ваги виробів до одиниці технічного параметру;
- 2) відношення одиниці технічного параметру до чистої ваги виробів;
- 3) відношення кількості витрачених матеріалів до кількості виробів;
- 4) відношення вартості спожитих матеріалів до сумарної потужності.

Тест 33.

Конструктивна питома матеріаломісткість визначається у:

- 1) грошовому вираженні;
- 2) натуральному вираженні;
- 3) вартісному вираженні;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 34.

Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів у практиці аналітичної роботи здійснюється за допомогою системи різноманітних показників:

- 1) узагальнюючих;
- 2) індивідуальних;
- 3) узагальнюючих та індивідуальних;
- 4) комплексних, індивідуальних.

Тест 35.

Неритмічна поставка сировини та матеріалів зумовлює:

- 1) простої обладнання;
- 2) втрату робочого часу;
- 3) необхідність понаднормових робіт, які оплачуються за підвищеною тарифною ставкою.
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 36.

Важливим фактором забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами є:

- 1) правильність розрахунку потреби;
- 2) якість матеріальних ресурсів;
- 3) стан забезпеченості матеріальними ресурсами підприємства-конкурента;
- 4) ефективна кадрова політика підприємства.

Тест 37.

Ступінь забезпеченості потреби в матеріальних ресурсах (кожного виду) за договорами на їх постачання оцінюється за допомогою наступних показників:

- 1) матеріаломісткість продукції;
- 2) коефіцієнт використання матеріалів;
- 3) коефіцієнт забезпеченості за потребою;
- 4) сировинномісткість продукції.

Тест 38.

Коефіцієнт забезпеченості за потребою (Кзбпл) розраховується:

- 1) відношення вартості фактично поставлених матеріальних ресурсів до потреби;
- 2) відношення суми за укладеними договорами до потреби;
- 3) відношення потреби до вартості фактично поставлених матеріальних ресурсів;
- 4) відношення потреби до суми за укладеними договорами.

Тест 39.

Коефіцієнт забезпеченості за фактом (Кзбф) розраховується:

- 1) відношення вартості фактично поставлених матеріальних ресурсів до потреби;
- 2) відношення суми за укладеними договорами до потреби;
- 3) відношення потреби до вартості фактично поставлених матеріальних ресурсів;
- 4) відношення потреби до суми за укладеними договорами.

Тест 40.

Для оцінки ритмічності поставок використовують такі коефіцієнти:

- 1) коефіцієнт асортиментності;
- 2) коефіцієнт нерівномірності поставок;
- 3) коефіцієнт рекламаций;
- 4) коефіцієнт використання матеріалів.

Тест 41.

До матеріальних витрат належать:

- 1) сировина, основні і допоміжні матеріали, паливо;
- 2) паливо, енергія, верстати;
- 3) тара, основні матеріали, основні засоби;
- 4) сировина, основні і допоміжні матеріали, працівники.

Тест 42.

Матеріальні ресурси являють собою:

- 1) запаси предметів праці, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб;
- 2) засоби, що використовуються тривалий час у виробництві;
- 3) засоби, що використовуються для обслуговування виробництва та адміністративних потреб;
- 4) немає правильної відповіді.

Тест 43.

Однією з характеристик матеріальних ресурсів є те, що вони:

- 1) повністю переносять свою вартість на витрати підприємства;
- 2) не переносять своєї вартості на витрати підприємства;
- 3) частково переносять вартість на новостворену продукцію;
- 4) залежно від ситуації.

Тест 44.

У процесі аналізу матеріальних ресурсів визначають:

- 1) обсяги та асортимент партій, що постачаються;
- 2) якість отриманих від постачальників матеріалів;
- 3) відстань і тривалість транспортування матеріальних ресурсів, терміни та ритмічність поставок;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 45.

Одним із джерел економії матеріальних ресурсів є:

- 1) зниження питомої матеріаломісткості продукції;
- 2) збільшення питомої матеріаломісткості продукції;
- 3) зниження питомої матеріаловіддачі;
- 4) збільшення питомої матеріаловіддачі.

Тест 46.

Показник матеріаломісткості продукції характеризує:

- 1) скільки матеріальних витрат необхідно використати на виробництво одиниці продукції;
- 2) віддачу матеріалів, тобто скільки вироблено продукції на кожну гривню використаних матеріальних ресурсів;
- 3) скільки матеріальних витрат не використано на виробництво одиниці продукції;
- 4) скільки можна виробити одиниць продукції.

Тест 47.

Показник матеріаловіддачі продукції характеризує:

- 1) скільки матеріальних витрат необхідно використати на виробництво одиниці продукції;

- 2) віддачу матеріалів, тобто скільки вироблено продукції на кожну гривню використаних матеріальних ресурсів;
- 3) скільки матеріальних витрат не використано на виробництво одиниці продукції;
- 4) скільки матеріальних витрат затрачено на виробництво одиниці продукції.

Тест 48.

Яким показником виступає матеріаломісткість:

- 1) кількісним;
- 2) якісним;
- 3) вартісним;
- 4) виробничим.

Тест 49.

Швидкість обороту матеріальних запасів обчислюється:

- 1) відношенням середнього (за період) залишку матеріальних запасів у грошовому виразі на середнє добове споживання в цьому самому періоді;
- 2) діленням вартості виробленої продукції на суму матеріальних ресурсів;
- 3) відношенням 365 днів до коефіцієнта оборотності запасів;
- 4) відношенням коефіцієнта оборотності запасів до 365 днів.

Тест 50.

Оборотність матеріальних запасів розраховується:

- 1) множенням вартості товарної продукції на середній залишок запасів;
- 2) діленням вартості товарної продукції на середній залишок запасів;
- 3) діленням середнього залишку запасів на вартість товарної продукції;
- 4) діленням залишку запасів на середнє добове споживання.

Тест 51.

Термін зберігання запасів розраховується як:

- 1) відношення календарної кількості днів у періоді, що розглядається, до оборотності матеріальних цінностей;
- 2) відношення оборотності матеріальних цінностей до календарної кількості днів у періоді, що розглядається;
- 3) діленням середнього залишку запасів на вартість товарної продукції;
- 4) відношення кількості днів у періоді до вартості товарної продукції.

Тест 52.

Які коефіцієнти використовуються для аналізу використання матеріальних ресурсів:

- 1) коефіцієнт матеріальних витрат, коефіцієнт оборотності запасів, тривалість оборотності запасів;
- 2) коефіцієнт фінансової залежності та незалежності;
- 3) коефіцієнт реінвестування, коефіцієнт зносу;

4) коефіцієнт ліквідності та платоспроможності.

Тест 53.

Коефіцієнт співвідношення темпів росту об'єму виробництва і матеріальних затрат розраховують шляхом:

- 1) діленням товарної продукції на індекс матеріальних затрат;
- 2) множенням товарної продукції на індекс матеріальних затрат;
- 3) діленням індексу матеріальних затрат на товарну продукцію;
- 4) діленням товарної продукції на середні залишки запасів.

Тест 54.

Відношення матеріальних витрат до повної собівартості випущеної продукції це:

- 1) матеріаломісткість;
- 2) питома вага матеріальних затрат у собівартості;
- 3) коефіцієнт оборотності запасів;
- 4) матеріалозабезпеченість.

Тест 55.

Тривалість оборотності запасів визначається:

- 1) відношенням індексу валової продукції до індексу матеріальних затрат;
- 2) відношенням вартості виробленої продукції до суми матеріальних ресурсів;
- 3) відношенням 365 днів до коефіцієнта оборотності запасів;
- 4) відношенням коефіцієнта оборотності запасів до 365 днів.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	3	12	1	23	1	34	3	45	1
2	1	13	4	24	1	35	4	46	1
3	1	14	4	25	4	36	1	47	2
4	4	15	4	26	2	37	3	48	3
5	1	16	1	27	1	38	2	49	1
6	2	17	4	28	1	39	1	50	2
7	2	18	1	29	3	40	2	51	1
8	1	19	4	30	2	41	1	52	1
9	3	20	1	31	2	42	1	53	1
10	2	21	3	32	1	43	1	54	2
11	1	22	2	33	2	44	4	55	3

Тема 8. Аналіз витрат підприємства

Тест 1.

Загальні витрати підприємства в короткостроковому періоді:

- 1) різниця постійних і змінних витрат;
- 2) сума постійних і змінних витрат;
- 3) витрати упущених можливостей;
- 4) витрати, що не передбачаються.

Тест 2.

Витрати на виробництво й реалізацію продукції складаються з вартості :

- 1) матеріальних, технічних, трудових і фінансових ресурсів підприємства;
- 2) сировини, матеріалів і напівфабрикатів;
- 3) непрямих витрат, пов'язаних з виробництвом;
- 4) виробничих запасів і коштів.

Тест 3.

Економія або перевитрата за собівартістю продукції залежать від :

- 1) обсягу реалізованої продукції;
- 2) ціни за 1 одиницю випущеної продукції;
- 3) обсягу випуску продукції;
- 4) від залишків готової продукції на складі.

Тест 4.

Метод обліку собівартості продукції – це:

- 1) калькуляція;
- 2) інвентаризація;
- 3) кошторис;
- 4) технологічна документація.

Тест 5.

Тимчасові витрати – це:

- 1) передбачувані (розрахункові) витрати;
- 2) амортизаційні відрахування;
- 3) страхові збори;
- 4) накладні витрати.

Тест 6.

Під час аналізу витрат підприємства не використовують:

- 1) відносні показники рентабельності;
- 2) валові витрати;
- 3) витрати на 1 гривню товарної продукції;
- 4) собівартість окремих видів продукції.

Тест 7.

Елементні витрати – це:

- 1) тільки матеріальні витрати;
- 2) тільки витрати на оплату праці;
- 3) тільки амортизаційні витрати;
- 4) однорідні за складом витрати підприємства.

Тест 8.

Аналіз фонду оплати праці як елемента витрат на виробництво здійснюється на підставі:

- 1) звіту про фінансові результати;
- 2) балансу;
- 3) статистичної форми 1-ПВ;
- 4) звіту про рух грошових коштів.

Тест 9.

До непродуктивних витрат не відносяться:

- 1) штрафи;
- 2) пені;
- 3) перевитрати фонду заробітної плати;
- 4) заробітна плата.

Тест 10.

Прямі витрати це:

- 1) витрати на закупівлю основних засобів;
- 2) комерційні витрати;
- 3) кредитні кошти;
- 4) зарплата виробничих робітників.

Тест 11.

Постійні витрати це:

- 1) сировина й матеріали;
- 2) додаткова зарплата робітників;
- 3) витрати на електроенергію;
- 4) зарплата адміністративно-господарського апарату.

Тест 12.

Елементи операційних витрат включають:

- 1) матеріальні витрати;
- 2) витрати на оплату праці та соціальні витрати;
- 3) амортизація та інші витрати;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 13.

До адміністративних витрат відносять:

- 1) витрати на реєстрацію оцінки;
- 2) витрати на дослідження і розробки;

- 3) витрати на управління та обслуговування;
- 4) представницькі витрати.

Тест 14.

До виробничої собівартості не включаються:

- 1) витрати на з'вязок ;
- 2) витрати на оплату праці;
- 3) постійні загальновиробничі витрати;
- 4) змінні загальновиробничі витрати.

Тест 15.

Витрати поділяються на постійні і змінні за:

- 1) відношенням до обсягу виробництва;
- 2) способом віднесення на собівартість;
- 3) відношенням до процесів виробництва;
- 4) за сферою виникнення.

Тест 16.

Роботи і послуги виробничого характеру відносимо до:

- 1) відрахування на соціальні заходи;
- 2) інших витрат;
- 3) матеріальних витрат;
- 4) непрямих витрат.

Тест 17.

Витрати на 1 грн. товарної продукції розраховуються:

- 1) відношення собівартості продукції до її обсягу в оптових цінах;
- 2) відношення обсягу продукції в оптових цінах до її собівартості;
- 3) відношення трудових і матеріальних витрат до обсягу продукції;
- 4) відношення обсягу продукції до матеріальних витрат.

Тест 18.

Витрати підприємства поділяються на виробничі і невиробничі за:

- 1) способом віднесення на собівартість;
- 2) відношенням до процесу виробництва та реалізації;
- 3) залежно від впливу на прийняття рішень;
- 4) за сферою виникнення.

Тест 19.

Висновок про характер виробництва (матеріаломісткість, фондомісткість) можна зробити за оцінкою:

- 1) елементів витрат;
- 2) прямих витрат;
- 3) калькуляційних статей;
- 4) інших витрат.

Тест 20.

Собівартість одиниці окремих виробів розраховують так:

- 1) змінні витрати / обсяг виробництва + постійні витрати;
- 2) постійні витрати / обсяг виробництва + змінні витрати;
- 3) змінні витрати / постійні витрати + обсяг виробництва;
- 4) обсяг виробництва / змінні витрати * постійні витрати.

Тест 21.

... характеризують склад використаних ресурсів залежно від напрямів їх використання:

- 1) елементні витрати;
- 2) прямі витрати;
- 3) калькуляційні статті;
4. змінні витрати.

Тест 22.

Витрати виробництва, їх структуру аналізують за напрямом (напрямами):

- 1) за елементами витрат та калькуляційними статтями;
- 2) за елементами витрат;
- 3) за калькуляційними статтями;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 23.

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції, поділяються на:

- 1) адміністративні витрати та витрати на збут;
- 2) операційні витрати;
- 3) відповідь 1 та 2 правильні;
- 4) не запропоновано правильної відповіді.

Тест 24.

За калькуляційними статтями аналізують собівартість по підприємству в цілому для того, щоб :

- 1) визначити вплив відхилень на загальну зміну собівартості реалізованої продукції;
- 2) оцінити відхилення фактичних витрат від запланованих;
- 3) оцінити облікову політику підприємства;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 25.

За способом перенесення вартості на продукцію витрати поділяються на:

- 1) змінні та постійні;
- 2) прямі та непрямі;
- 3) поточні та одноразові;

4) вичерпі та невичерпні.

Тест 26.

До якої групи витрат належать витрати на оплату праці виробничого персоналу:

- 1) прямі витрати;
- 2) умовно-змінні витрати;
- 3) виробничі витрати;
- 4) вичерпні.

Тест 27.

Від обсягу виробництва не залежать:

- 1) загальні витрати;
- 2) валові витрати;
- 3) постійні;
- 4) змінні.

Тест 28.

Собівартість продукції – це:

- 1) витрати, пов'язані з виробничим процесом;
- 2) витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції;
- 3) збільшення зобов'язань у процесі поточної діяльності для отримання доходу у звітному періоді;
- 4) збільшення зобов'язань у процесі поточної діяльності для отримання доходу у майбутніх періодах.

Тест 29

Структура витрат на виробництво продукції – це:

- 1) склад витрат і частка кожного елемента у їх загальному обсязі;
- 2) перелік витрат, пов'язаних з виробництвом;
- 3) схематичне зображення частки витрат;
- 4) витрати, які відносяться до окремого продукту й утримуються як актив до того часу, поки товар не буде продано.

Тест 30.

Калькуляція витрат складається:

- 1) за переліком постачальників;
- 2) за видами діяльності;
- 3) за статтями витрат;
- 4) за видами продукції.

Тест 31.

Кошторис витрат на виробництво продукції складається:

- 1) на групу виробів;
- 2) на окремі види виробів;

- 3) на перелік виробів;
- 4) на одиницю виробу.

Тест 32.

Які з наведених елементів витрат не входять до складу виробничої собівартості:

- 1) вартість сировини;
- 2) заробітна плата робітникам;
- 3) інші виробничі витрати;
- 4) витрати на рекламу.

Тест 33.

За ступенем однорідності витрати поділяють на:

- 1) прості і комплексні;
- 2) прямі і непрямі;
- 3) основні і накладні;
- 4) витрати на продукцію і витрати за період.

Тест 34.

До операційних витрат підприємства не відносяться:

- 1) витрати на збут;
- 2) адміністративні витрати;
- 3) виробнича собівартість продукції;
- 4) витрати на придбання акцій інших підприємств.

Тест 35.

Постійними називаються витрати, які:

- 1) можуть змінюватись залежно від ситуації;
- 2) залежать від кількості виготовленої продукції;
- 3) залежать від обсягу реалізації продукції;
- 4) не змінюються і не залежать від обсягу і структури виробництва і реалізації продукції.

Тест 36.

Вкажіть витрати, що залежать від обсягу виробництва:

- 1) постійні;
- 2) змінні;
- 3) загальні витрати;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 37.

За ступенем однорідності витрати поділяються на:

- 1) прості та комплексні;
- 2) постійні та змінні;
- 3) дійсні та можливі;

4) маржинальні та середні.

Тест 38.

Комплексними є витрати:

- 1) матеріальні витрати;
- 2) витрати на оплату праці;
- 3) адміністративні витрати;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 39.

Які витрати відносяться до умовно-постійних витрат:

- 1) витрати на сировину і матеріали;
- 2) амортизаційні відрахування;
- 3) транспортні послуги з перевезення сировини;
- 4) заробітна плата робітника-відрядника.

Тест 40.

Які витрати відносяться до умовно-змінних чи пропорційних:

- 1) покупні напівфабрикати;
- 2) амортизаційні відрахування;
- 3) заробітна плата управлінського персоналу;
- 4) орендна плата за приміщення.

Тест 41.

Стаття витрат „Сировина і матеріали” не включає витрати на:

- 1) вартість сировини і матеріалів;
- 2) вартість купованих матеріалів, що використовуються у процесі виробництва;
- 3) витрати, пов’язані з використанням природної сировини;
- 4) транспортно-заготівельні витрати.

Тест 42.

Стаття „Адміністративні витрати” не включає такі види витрат:

- 1) загальні корпоративні витрати;
- 2) витрати на зв’язок;
- 3) винагорода за професійні послуги;
- 4) утримання та експлуатація машин і обладнання.

Тест 43.

До витрат на збут не належать:

- 1) витрати на зв’язок;
- 2) витрати на пакувальні матеріали;
- 3) гарантійне обслуговування покупців;
- 4) витрати на рекламу.

Тест 44.

Основними шляхами зниження витрат у матеріаломістких галузях є:

- 1) звільнення працівників;
- 2) використання відходів;
- 3) перегляд облікової політики;
- 4) оцінка ринку збуту.

Тест 45.

У склад витрат операційної діяльності входять:

- 1) собівартість реалізованої продукції;
- 2) уцінка необоротних активів;
- 3) собівартість проданих інвестицій;
- 4) списання необоротних активів.

Тест 46.

У склад собівартості реалізованої продукції входять:

- 1) понаднормативні витрати;
- 2) адміністративні витрати;
- 3) витрати на збут;
- 4) інші операційні витрати.

Тест 47.

У склад собівартості реалізованої продукції входять:

- 1) адміністративні витрати;
- 2) витрати на збут;
- 3) інші операційні витрати;
- 4) постійні нерозподілені витрати.

Тест 48.

У склад витрат основної діяльності не входять:

- 1) витрати на операційну діяльність;
- 2) фінансові витрати;
- 3) витрати від участі в капіталі;
- 4) правильна відповідь відсутня.

Тест 49.

Різниця між витратами та затратами полягає у тому, що:

- 1) витрати виникають у результаті купівлі товарів або послуг, а затрати – у результаті їх споживання;
- 2) витрати виникають у результаті споживання товарів або послуг, а затрати – у результаті їх купівлі;
- 3) між цими поняттями різниці немає;
- 4) немає правильної відповіді.

Тест 50.

Виробнича собівартість продукції складається з:

- 1) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, виробничих накладних витрат;
- 2) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат;
- 3) прямих витрат: матеріальних, на оплату праці, інших;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 51.

До витрат на збут відносять втрати від псування сировини та готової продукції, оплата простоїв з вини підприємства, доплати за цей час:

- 1) так;
- 2) ні;
- 3) частково, за рішенням керівництва;
- 4) залежно від ситуації на ринку.

Тест 52.

Які фактори впливають на показник витрат на 1 грн. продукції:

- 1) зміна обсягу, структури асортименту випуску продукції, цін на матеріальні ресурси та продукцію;
- 2) зміна структури продукції, рівня витрат і цін;
- 3) кон'юнктура ринку;
- 4) ситуація у конкурентів.

Тест 53.

Аналіз витрат на 1 грн продукції проводиться шляхом:

- 1) додавання фактичного рівня до планового і оцінка впливу факторів на зміну витрат;
- 2) порівняння фактичного рівня з плановим і рівнем попереднього періоду, а потім оцінюється вплив факторів на зміну витрат;
- 3) множення фактичного і планового рівнів, а потім оцінюється вплив факторів;
- 4) порівняння фактичного рівня з плановим.

Тест 54.

Рівень витрат на 1 грн продукції визначається відношенням:

- 1) обсягу продукції в оптових цінах до повної собівартості продукції;
- 2) виробничої собівартості продукції до обсягу продукції в оптових цінах;
- 3) повної собівартості продукції до обсягу продукції в оптових цінах;
- 4) обсягу продукції в оптових цінах до виробничої собівартості продукції.

Тест 55.

Для того, щоб визначити фактичну економію (перевитрачання) на весь обсяг виробництва необхідно:

- 1) економію (перевитрачання) на 1 грн. продукції помножити на фактичний обсяг виробництва продукції;

- 2) економію (перевитрачання) на 1 грн. продукції поділити на плановий обсяг виробництва продукції;
- 3) економію (перевитрачання) на 1 грн. продукції поділити на фактичний обсяг виробництва продукції;
- 4) економію (перевитрачання) на 1 грн. продукцію помножити на виробничу собівартість продукції.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	2	12	4	23	3	34	4	45	1
2	1	13	3	24	2	35	4	46	1
3	3	14	1	25	2	36	2	47	4
4	1	15	1	26	1	37	1	48	4
5	1	16	3	27	3	38	3	49	3
6	1	17	1	28	2	39	2	50	2
7	4	18	4	29	1	40	1	51	2
8	3	19	3	30	3	41	4	52	1
9	4	20	2	31	4	42	4	53	2
10	4	21	1	32	4	43	1	54	3
11	4	22	1	33	1	44	2	55	1

Тема 9. Аналіз фінансового стану підприємства

Тест 1.

При здійсненні аналізу фінансового стану підприємства дають оцінку:

- 1) граничного рівня витрат;
- 2) економічної рентабельності підприємства;
- 3) ефективності використання виробничих ресурсів;
- 4) фінансової стійкості.

Тест 2.

При аналізі оборотності оборотних активів визначають:

- 1) плече фінансового важеля;
- 2) коефіцієнт оборотності оборотних активів;
- 3) коефіцієнт фінансової незалежності;
- 4) ступінь ліквідності оборотних активів.

Тест 3.

Фінансова стійкість підприємства характеризує:

- 1) кредитоспроможність підприємства;
- 2) незалежність від зовнішніх джерел фінансування;
- 3) ступінь підприємницького ризику;
- 4) структуру оборотних та необоротних активів.

Тест 4.

Аналіз платоспроможності підприємства здійснюється з метою:

- 1) визначення можливостей повернення кредитів;
- 2) оцінки стану повернення дебіторської заборгованості;
- 3) визначення доцільності залучення капіталу;
- 4) оцінки здатності підприємства погасити свої поточні зобов'язання.

Тест 5.

Коефіцієнт фінансової стабільності обчислюють як співвідношення:

- 1) залученого капіталу до власного;
- 2) власного капіталу до позикових коштів;
- 3) залученого капіталу до авансованого;
- 4) власного капіталу до довгострокових зобов'язань.

Тест 6.

При здійсненні аналізу майнового стану підприємства дають оцінку:

- 1) структури і динаміки активів підприємства;
- 2) економічної рентабельності підприємства;
- 3) забезпеченості підприємства основними і оборотними активами;
- 4) фінансової стійкості.

Тест 7.

При аналізі фінансової стійкості обчислюють:

- 1) коефіцієнт фінансової залежності;
- 2) коефіцієнт оборотності;
- 3) частку простроченої дебіторської заборгованості;
- 4) фінансовий результат діяльності.

Тест 8.

Наявність власного оборотного капіталу визначається:

- 1) як сума оборотних активів і довгострокових фінансових інвестицій;
- 2) як різниця необоротних та оборотних активів;
- 3) як різниця власного капіталу та необоротних активів;
- 4) як різниця власного капіталу та оборотних активів.

Тест 9.

Рентабельність власного капіталу – це:

- 1) співвідношення чистого прибутку та необоротних активів;
- 2) співвідношення чистого прибутку та оборотних активів;
- 3) співвідношення чистого прибутку та авансованого капіталу;
- 4) співвідношення чистого прибутку та власного капіталу підприємства.

Тест 10.

Відношення суми оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства – це:

- 1) коефіцієнт абсолютної платоспроможності;
- 2) коефіцієнт критичної платоспроможності;
- 3) коефіцієнт проміжної платоспроможності;
- 4) коефіцієнт загальної платоспроможності.

Тест 11.

Власний капітал включає:

- 1) кредити банків, резервний капітал, прибуток;
- 2) зареєстрований капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал, емісійний дохід, резервний капітал, нерозподілений прибуток, неоплачений капітал, вилучений капітал;
- 3) довгострокову заборгованість, кредиторську заборгованість, прибуток, статутний капітал, резерви, доходи майбутніх періодів;
- 4) заборгованість бюджету, заборгованість органам страхування, векселі видані, доходи майбутніх періодів.

Тест 12.

Позичений капітал включає:

- 1) довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання і забезпечення;
- 2) забезпечення наступних витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, доходи майбутніх періодів;
- 3) бюджетне фінансування, кредиторську заборгованість, прибуток, статутний капітал;

4) резервний капітал, додатковий капітал, прибуток, бюджетне фінансування, статутний капітал.

Тест 13.

До дебіторської заборгованості відносять:

- 1) зобов'язання з оплати праці, заборгованість постачальникам, заборгованість перед бюджетом;
- 2) заборгованість підзвітних осіб, готова продукція, товари, заборгованість з розрахунків;
- 3) кредити банків, зобов'язання перед бюджетом, аванси видані;
- 4) кошти, резерви сумнівних боргів, аванси одержані, прибуток.

Тест 14.

Кредиторська заборгованість – це заборгованість:

- 1) розрахунки з бюджетом;
- 2) розрахунки з оплати праці;
- 3) за довгостроковими зобов'язаннями;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 15.

Актив балансу складається:

- 1) з 5-ти розділів;
- 2) з 2-ох розділів;
- 3) з 3-ох розділів;
- 4) з 4-ох розділів.

Тест 16.

Пасив балансу складається:

- 1) з 3-ох розділів;
- 2) з 4-ох розділів;
- 3) з 5-ти розділів;
- 4) з 6-ти розділів;

Тест 17.

В I розділі активу балансу розміщенні:

- 1) власний капітал;
- 2) грошові кошти;
- 3) зобов'язання;
- 4) необоротні активи.

Тест 18.

В I розділі пасиву балансу розміщенні:

- 1) додатковий капітал;
- 2) поточні забезпечення;
- 3) зобов'язання;

4) доходи майбутніх періодів.

Тест 19.

До складу фінансової звітності в Україні не відносять:

- 1) Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- 2) Звіт про прибутки та збитки;
- 3) Звіт про рух грошових коштів;
- 4) Звіт про власний капітал.

Тест 20.

Звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період, називається:

- 1) бухгалтерською фінансовою;
- 2) податковою;
- 3) консолідованою;
- 4) статистичною.

Тест 21.

Активи – це:

- 1) всі наявні матеріальні цінності, нематеріальні активи та кошти, що належать підприємству на певну дату, а також їх розміщення та використання;
- 2) ресурси, контрольовані підприємством, від яких очікується надходження майбутніх економічних вигод до підприємства;
- 3) ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до надходження майбутніх економічних вигод до підприємства;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 22.

Пасиви – це:

- 1) всі наявні матеріальні цінності, нематеріальні активи та кошти, що належать підприємству на певну дату, а також їх розміщення та використання;
- 2) джерела утворення господарських засобів (активів);
- 3) ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до надходження майбутніх економічних вигод до підприємства;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 23.

Найбільш мобільною частиною оборотних активів є:

- 1) грошові кошти;
- 2) запаси;
- 3) незавершене виробництво;

4) товари.

Тест 24.

Основні засоби і нематеріальні активи наведені у балансі такими позиціями:

- 1) залишкова, балансова вартість, накопичена амортизація (знос);
- 2) первісна, балансова, залишкова вартість;
- 3) залишкова вартість, первісна вартість, накопичена амортизація (знос);
- 4) залишкова вартість.

Тест 25.

В статті «Довгострокова дебіторська заборгованість» відображається заборгованість:

- 1) фізичних осіб, що виникає в ході операційної діяльності;
- 2) фізичних і юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців з дати балансу;
- 3) фізичних і юридичних осіб, яка виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців з дати балансу;
- 4) юридичних осіб, що виникає в ході операційного циклу.

Тест 26.

Чим більше значення коефіцієнта автономії та менше значення коефіцієнта фінансової залежності, тим:

- 1) більш стійкий фінансовий стан підприємства;
- 2) більш нестійкий фінансовий стан підприємства;
- 3) більша імовірність банкрутства підприємства;
- 4) дефолт підприємства.

Тест 27.

Якщо сума дебіторської заборгованості перевищує суму кредиторської заборгованості, то це свідчить про:

- 1) іммобілізацію залученого капіталу в дебіторську заборгованість;
- 2) іммобілізацію власного капіталу в дебіторську заборгованість;
- 3) погіршення фінансового стану підприємства;
- 4) стабілізацію платоспроможності підприємства.

Тест 28.

Зміна структури активів підприємства в бік збільшення частки оборотного капіталу може свідчити про:

- 1) згортання виробничої бази;
- 2) формування більш мобільної структури активів;
- 3) збільшення кредиторської заборгованості;
- 4) зростання залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Тест 29.

Зменшення валюти балансу за звітний період свідчить про:

- 1) скорочення підприємством господарської діяльності, що призводить до його неплатоспроможності;
- 2) нарощення підприємством своєї господарської діяльності;
- 3) збільшення кредиторської заборгованості;
- 4) залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Тест 30.

Якщо запаси підприємства більші за суму власних джерел, то можна говорити про:

- 1) абсолютну фінансову стійкість;
- 2) нормальну фінансову стійкість;
- 3) нестійкий фінансовий стан;
- 4) кризовий фінансовий стан.

Тест 31.

Інформація, що міститься в балансі, використовується для:

- 1) оцінки та прогнозу прибутковості діяльності підприємства;
- 2) оцінки структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства;
- 3) оцінки та прогнозу операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 32.

Якщо сума кредиторської заборгованості перевищує суму дебіторської заборгованості, то це свідчить про:

- 1) іммобілізацію залученого капіталу в дебіторську заборгованість;
- 2) іммобілізацію власного капіталу в дебіторську заборгованість;
- 3) погіршення фінансового стану підприємства;
- 4) погіршення платоспроможності підприємства.

Тест 33.

Вертикальний аналіз балансу характеризується:

- 1) співвідношенням статей фінансової звітності стосовно вибраної однієї статті;
- 2) зміною окремих статей фінансової звітності за кілька періодів;
- 3) співвідношенням окремих показників підприємства з показниками інших аналогічних підприємств;
- 4) додаванням усіх статей фінансової звітності.

Тест 34.

На що вказує наявність довгострокових фінансових вкладень в структурі активу балансу:

- 1) умова для розширення основної діяльності підприємства;
- 2) інноваційну стратегію підприємства;
- 3) інвестиційну спрямованість підприємства;

4) негативно впливає на діяльність підприємства.

Тест 35.

До активів із високим ступенем ризику належать:

- 1) грошові кошти, поточні фінансові інвестиції;
- 2) запаси, основні засоби, грошові кошти;
- 3) витрати майбутніх періодів, дебіторська заборгованість, готова продукція;
- 4) неліквідні запаси, прострочена та безнадійна дебіторська заборгованість.

Тест 36.

Які існують ступені ризику в оцінці структури майна підприємства:

- 1) мінімальний, середній, високий ризик;
- 2) мінімальний і високий ризик;
- 3) мінімальний, малий, середній, високий ризик;
- 4) малий, середній, високий ризик.

Тест 37.

Які з перелічених оборотних активів відносяться до групи з мінімальним ступенем ризику:

- 1) дебіторська заборгованість;
- 2) запаси;
- 3) витрати майбутніх періодів;
- 4) грошові кошти.

Тест 38.

Яка група активів відноситься до групи малого ризику:

- 1) наявність грошових засобів;
- 2) дебіторська заборгованість, запаси, готова продукція;
- 3) витрати майбутніх періодів;
- 4) прострочена та безнадійна дебіторська заборгованість, неліквідовані запаси.

Тест 39.

Вартість чистих активів підприємства це:

- 1) активи за вирахуванням зобов'язань;
- 2) активи та власний капітал;
- 3) запаси та дебіторська заборгованість;
- 4) активи і зобов'язання .

Тест 40.

До основних показників оцінки майнового стану належать:

- 1) загальна сума засобів, величина основних засобів, коефіцієнт зносу;
- 2) загальна сума засобів, коефіцієнт зносу, коефіцієнт покриття;
- 3) загальна сума засобів, коефіцієнт автономії, коефіцієнт зносу;
- 4) загальна сума засобів, коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Тест 41.

Що характеризує оцінка майнового потенціалу:

- 1) грошові кошти підприємства;
- 2) розмір, склад та стан активів, якими володіє підприємство;
- 3) власний та залучений капітал підприємства;
- 4) дебіторська та кредиторська заборгованість підприємства.

Тест 42.

Коефіцієнти оновлення, вибуття і приросту основних засобів розраховуються на основі:

- 1) Ф. № 1 “Баланс”;
- 2) Ф. № 2 “Звіт про фінансові результати”;
- 3) Ф. № 3 “Звіт про рух грошових коштів”;
- 4) Ф. № 4 “Звіт про власний капітал”.

Тест 43.

Аналіз економічного потенціалу підприємства включає:

- 1) аналіз стану розрахунків з підзвітними особами;
- 2) аналіз руху грошових коштів;
- 3) оцінка інвестиційної діяльності;
- 4) аналіз майнового стану.

Тест 44.

В процесі аналізу змін у складі і структурі балансу застосовують такі методи:

- 1) індексний і динамічних рядів;
- 2) абсолютних і відносних величин, середніх величин;
- 3) горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний;
- 4) групування, середніх величин.

Тест 45.

Розміщення господарських засобів в активі балансу здійснено відповідно їх:

- 1) вартості;
- 2) собівартості;
- 3) ступеня ліквідності;
- 4) значущості у процесі виробництва.

Тест 46.

Якщо сума власних джерел ормування запасів (ВОК) перевищує суму запасів (З), то фінансову стійкість підприємства характеризують як:

- 1) абсолютну фінансову стійкість;
- 2) нормальну фінансову стійкість;
- 3) нестійкий фінансовий стан;
- 4) кризовий фінансовий стан.

Тест 47.

Система показників для оцінки фінансового стану підприємства складаються з трьох груп, до яких не входять показники:

- 1) структури капіталу;
- 2) ділової активності;
- 3) фондозабезпеченості;
- 4) рентабельності.

Тест 48.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується за наступною формулою:

- 1) $(\text{векселі отримані} + \text{дебіторська заборгованість} + \text{поточні фінансові інвестиції} + \text{грошові кошти}) / \text{поточні зобов'язання}$;
- 2) $\text{власний капітал} / \text{поточні зобов'язання}$;
- 3) $(\text{векселі отримані} + \text{дебіторська заборгованість}) / \text{поточні зобов'язання}$;
- 4) $\text{поточні зобов'язання} / (\text{векселі отримані} + \text{дебіторська заборгованість} + \text{поточні фінансові інвестиції} + \text{грошові кошти})$.

Тест 49.

Різниця між власним капіталом та необоротними активами це:

- 1) вартість власних необоротних засобів;
- 2) наявність власних оборотних засобів;
- 3) поточна заборгованість;
- 4) залучений капітал підприємства.

Тест 50.

До найбільш термінових до погашення зобов'язань належать:

- 1) поточні зобов'язання;
- 2) власний капітал;
- 3) додатковий капітал;
- 4) статутний капітал.

Тест 51.

Ліквідність – це:

- 1) здатність підприємства перетворити свої активи в грошові кошти для покриття боргових зобов'язань;
- 2) можливість підприємства своєчасно задовольнити платіжні зобов'язання;
- 3) поточний стан розрахунків боргових зобов'язань;
- 4) формування фінансової політики підприємства на будь-якому етапі його розвитку.

Тест 52.

Відношення оборотних засобів до валюти балансу – це:

- 1) коефіцієнт покриття;
- 2) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- 3) частка оборотних засобів у активах;
- 4) коефіцієнт швидкої ліквідності.

Тест 53.

Оцінка ліквідності та платоспроможності включає наступні показники:

- 1) коефіцієнт автономії, коефіцієнт покриття;
- 2) коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності;
- 3) коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт страхування бізнесу;
- 4) коефіцієнт покриття, коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Тест 54.

Негайну готовність підприємства погасити поточні зобов'язання характеризує коефіцієнт:

- 1) абсолютної ліквідності;
- 2) швидкої ліквідності;
- 3) миттєвої ліквідності;
- 4) коефіцієнт автономії.

Тест 55.

До поточних зобов'язань підприємства не належать:

- 1) короткострокові кредити;
- 2) розрахунки з оплати праці;
- 3) зобов'язання перед власниками в частині формування власного капіталу;
- 4) кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги.

Тест 56.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначається:

- 1) платіжні засоби / платіжні зобов'язання;
- 2) найбільш ліквідні активи / платіжні засоби;
- 3) найбільш ліквідні активи / поточні зобов'язання;
- 4) платіжні зобов'язання / платіжні засоби.

Тест 57.

При якій стійкості фінансового стану в підприємства спостерігається високий рівень дохідності і відсутність порушень платіжної дисципліни:

- 1) абсолютна стійкість фінансового стану;
- 2) нормальна стійкість фінансового стану;
- 3) нестійкий фінансовий стан;
- 4) правильні відповіді 1 та 2.

Тест 58.

Для українських підприємств коефіцієнт автономії повинен бути (нормативне значення):

- 1) $\geq 0,5$;
- 2) ≤ 1 ;
- 3) $0,5 > K_{ав} > 0,3$;
- 4) $< 0,5$.

Тест 59.

Платоспроможність підприємства у часі з дотриманням фінансової рівноваги між власними і залученими джерелами це:

- 1) платоспроможність;
- 2) ділова активність;
- 3) фінансова стійкість;
- 4) ліквідність.

Тест 60.

Відношення резервного капіталу до валюти балансу це:

- 1) коефіцієнт фінансової залежності;
- 2) коефіцієнт фінансового ризику;
- 3) коефіцієнт страхування бізнесу;
- 4) коефіцієнт поточної заборгованості.

Тест 61.

Високий рівень доходності та відсутність порушень фінансової дисципліни спостерігається:

- 1) при кризовому фінансовому стані;
- 2) при невизначеному фінансовому стані;
- 3) при абсолютному і нормальному фінансовому стані;
- 4) при зміні зовнішніх джерел фінансування.

Тест 62.

Коефіцієнт маневреності робочого капіталу характеризує:

- 1) частку власного капіталу, вкладену в поточну діяльність;
- 2) питому вагу залучених коштів у фінансування підприємства;
- 3) залежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів;
- 4) підвищення рівня фінансування необоротних активів за рахунок довгострокових джерел.

Тест 63.

Нормативне значення коефіцієнту фінансової стійкості:

- 1) за планом;
- 2) більше 1;
- 3) більше 2;
- 4) менше 0,5.

Тест 64.

Коефіцієнт страхування бізнесу визначається як:

- 1) статутний капітал поділений на резервний капітал;
- 2) резервний капітал поділений на статутний капітал;
- 3) резервний капітал поділений на валюту балансу;
- 4) валюта балансу поділена на резервний капітал.

ест 65.

Відношення вартості робочого капіталу до суми джерел власних засобів – це коефіцієнт:

- 1) автономії;
- 2) фінансової залежності;
- 3) маневреності робочого капіталу;
- 4) фінансової стійкості.

Тест 66.

Стан, при якому сума власних оборотних засобів перевищує вартість запасів суб'єкта господарювання, має назву:

- 1) нормальна стійкість;
- 2) відносна стійкість;
- 3) абсолютна стійкість;
- 4) стійкий стан.

Тест 67.

Який з перелічених показників є оберненим до коефіцієнта автономії:

- 1) коефіцієнт фінансової залежності;
- 2) коефіцієнт фінансової стійкості;
- 3) коефіцієнт маневреності капіталу;
- 4) маневреність робочого капіталу.

Тест 68.

Чим характеризується абсолютна стійкість фінансового стану:

- 1) коли грошові кошти та дебіторська заборгованість не в змозі покрити навіть кредиторської заборгованості;
- 2) коли сума власних оборотних засобів перевищує вартість запасів господарства;
- 3) коли виникає недостача запасів;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 69.

У чому полягає нестійкий фінансовий стан:

- 1) зберігається можливість відновлення платоспроможності за рахунок збільшення власного капіталу та оборотних засобів;
- 2) грошові кошти, цінні папери, дебіторська заборгованість не в змозі покрити навіть кредиторської та прострочених позик;
- 3) неспроможність вчасно погашати заборгованість перед кредиторами;
- 4) отримання збитку за звітний період.

Тест 70.

Якщо на підприємстві вартість запасів більша за загальні джерела їх формування, крім того, є кредити та позики, непогашені в строк, а також прострочена

кредиторська і дебіторська заборгованість, то це свідчить про:

- 1) абсолютну фінансову стійкість;
- 2) нормальну фінансову стійкість;
- 3) нестійкий фінансовий стан;
- 4) кризовий фінансовий стан.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	4	15	3	29	1	43	4	57	4
2	2	16	2	30	2	44	3	58	1
3	2	17	4	31	4	45	3	59	3
4	4	18	1	32	4	46	1	60	3
5	2	19	2	33	1	47	3	61	3
6	1	20	1	34	3	48	1	62	1
7	1	21	3	35	4	49	2	63	2
8	3	22	2	36	3	50	1	64	3
9	4	23	1	37	4	51	1	65	3
10	4	24	3	38	2	52	1	66	3
11	2	25	2	39	1	53	4	67	1
12	1	26	1	40	1	54	1	68	2
13	1	27	2	41	2	55	3	69	1
14	4	28	2	42	1	56	3	70	4

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Тест 1.

“Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” складається з такої кількості розділів:

- 1) 2;
- 2) 3;
- 3) 4;
- 4) 5.

Тест 2.

На зміну рентабельності реалізованої продукції впливає зміна:

- 1) витрат;
- 2) ціни і собівартості реалізованої продукції;
- 3) обсягу реалізації;
- 4) ціни реалізації.

Тест 3.

Рентабельність реалізованої продукції визначають як відношення:

- 1) виручки від реалізації до валового прибутку;
- 2) валового прибутку до валового доходу;
- 3) прибутку від реалізації до собівартості реалізованої продукції;
- 4) виручки від реалізації до собівартості реалізованої продукції.

Тест 4.

На прибуток від реалізації продукції впливає:

- 1) зміна адміністративних витрат;
- 2) зміна обсягу та структури реалізації;
- 3) зміна ставки податку на прибуток;
- 4) зміна зовнішніх джерел фінансування.

Тест 5.

В першому розділі “Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” відображаються:

- 1) фінансові результати;
- 2) сукупний дохід;
- 3) елементи операційних витрат;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 6.

Метою складання “Звіту про фінансові результати” є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про:

- 1) фінансовий стан підприємства на звітну дату;
- 2) доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період;

- 3) доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за попередній та звітний періоди;
- 4) рух грошових коштів підприємства.

Тест 7.

Валовий прибуток розраховується як різниця між:

- 1) доходом від реалізації і податками;
- 2) прибутком від фінансової діяльності та сумою податків з прибутку;
- 3) доходом від реалізації і собівартістю реалізованої продукції;
- 4) чистим доходом від реалізації продукції і собівартістю реалізованої продукції.

Тест 8.

Чистий прибуток - це:

- 1) дохід від реалізації продукції;
- 2) прибуток, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків;
- 3) різниця між доходом від реалізації і собівартістю реалізованої продукції;
- 4) сума чистого доходу і собівартості реалізованої продукції.

Тест 9.

Оцінку та прогноз структури доходів і витрат можна здійснити використовуючи інформацію, що міститься в:

- 1) ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- 2) ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) »;
- 3) ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів»;
- 4) ф. 4 «Звіт про власний капітал»;

Тест 10.

До операційної діяльності не відносяться:

- 1) платежі постачальникам;
- 2) виплата дивідендів;
- 3) отримання ліцензій;
- 4) надходження коштів від реалізації продукції.

Тест 11.

Операційна діяльність – це:

- 1) будь-яка діяльність підприємства, а також операції, які її забезпечують або виникають внаслідок здійснення такої діяльності;
- 2) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;
- 3) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції, що є визначальною метою створення підприємства та забезпечують основну частку його доходу;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 12.

До розрахунку валового прибутку (збитку) не береться до уваги:

- 1) чистий дохід (виручка) від реалізації продукції;
- 2) собівартість реалізованої продукції;
- 3) податок на прибуток;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 13.

Яким буде фінансовий результат діяльності підприємства, виходячи з наступної інформації:

- валовий прибуток – 28000 грн.;
 - доходи від операційної оренди активів – 6000 грн.;
 - адміністративні витрати – 12000 грн.;
 - витрати на збут – 7000 грн.;
 - інші операційні витрати – 4000 грн.:
- 1) $28000 + 6000 - 12000 - 7000 + 4000$;
 - 2) $28000 + 6000 + 12000 - 7000 - 4000$;
 - 3) $28000 + 6000 - 12000 - 7000 - 4000$;
 - 4) $28000 - 6000 - 12000 - 7000 - 4000$.

Тест 14.

За допомогою вертикального аналізу визначається:

- 1) зміна фактичних показників фінансових результатів порівняно з плановими;
- 2) зміна структури фінансових результатів;
- 3) динаміка показників прибутку;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 15.

Який взаємозв'язок між сумою прибутку підприємства та рівнем собівартості одиниці продукції:

- 1) прямий;
- 2) зворотній;
- 3) зворотно-пропорційний;
- 4) взаємозв'язок відсутній.

Тест 16.

Який взаємозв'язок між обсягами реалізації продукції і сумою прибутку:

- 1) збільшення обсягу реалізації призводить до пропорційного збільшення суми прибутку;
- 2) збільшення обсягу реалізації продукції спричиняє зменшення суми прибутку;
- 3) зміна обсягу реалізації продукції спричиняє як позитивний, так і негативний вплив на суму прибутку;
- 4) зв'язок відсутній.

Тест 17.

Для визначення оптимальної структури та обсягу необхідних залучених коштів розраховується:

- 1) виробничий леверидж;
- 2) фінансовий леверидж;
- 3) виробничо-фінансовий леверидж;
- 4) економічний леверидж.

Тест 18.

Методика маржинального аналізу фінансових результатів базується на розподілі витрат на:

- 1) прямі і непрямі;
- 2) постійні і змінні;
- 3) виробництво і збут;
- 4) загальновиробничі і адміністративні.

Тест 19.

За даними “Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” сума чистого прибутку (збитку) визначається по:

- 1) по інвестиційній діяльності;
- 2) по операційній діяльності;
- 3) по усіх видах діяльності;
- 4) по фінансовій діяльності.

Тест 20.

Застосовуючи метод ланцюгових підстановок для визначення розміру впливу ціни на зміну суми валового прибутку від реалізації, необхідно:

- 1) від фактичної суми виручки відняти планову суму виручки;
- 2) від фактичної суми виручки відняти фактичну суму витрат;
- 3) від фактичної суми виручки відняти планову суму витрат;
- 4) від фактичної суми виручки відняти умовну суму виручки.

Тест 21.

Застосування методики маржинального аналізу фінансових результатів для дослідження факторів зміни прибутку та його прогнозування використовують таку модель:

- 1) $\Pi = q \times (p - зв) - ПВ$, де q – кількість продукції;
- 2) $\Pi = q \times (p - ПВ) - зв$, де p – ціна одиниці продукції;
- 3) $\Pi = q \times зв (ПВ - p)$, де $зв$ – зміни витрат на одиницю продукції;
- 4) $\Pi = q \times ПВ (p - зв)$, де $ПВ$ – постійні витрат на увесь обсяг продукції.

Тест 22.

Яка факторна модель відображає залежність прибутку від реалізації окремого виду продукції (Π) від кількості (q), ціни (p) і собівартості (z) реалізованої продукції?

- 1) $\Pi = q \times (p - z)$;
- 2) $\Pi = q \times p - z$;
- 3) $\Pi = q \times p + z$;
- 4) $\Pi = q \times p \times z$.

Тест 23.

Аналіз фінансових результатів починають з вивчення:

- 1) складу та структури доходів і витрат підприємства;
- 2) складу і динаміки чистого прибутку;
- 3) виконання плану по прибутку;
- 4) залежності показників фінансових результатів від певних факторів.

Тест 24.

Факторна модель чистого прибутку (збитку) відноситься до моделі детермінованого факторного аналізу типу:

- 1) мультиплікативної;
- 2) кратної;
- 3) адитивної;
- 4) змішаної.

Тест 25.

Для того, щоб визначити вплив факторів на зміну суми прибутку від реалізації необхідно:

- 1) відносні прирости (зниження) витрат на 1 грн. продукції за рахунок кожного фактора поділити на фактичний обсяг реалізації, виражений у фактичних цінах;
- 2) абсолютні прирости (зниження) витрат на 1 грн. продукції за рахунок кожного фактора помножити на фактичний обсяг реалізації, виражений у базисних цінах;
- 3) абсолютні прирости (зниження) витрат на 1 грн. продукції помножити на базовий обсяг реалізації, виражений у фактичних цінах;
- 4) відносні прирости (зниження) витрат на 1 грн. продукції поділити на базовий обсяг реалізації.

Тест 26.

Визначити, збільшення якого з показників є позитивним:

- 1) коефіцієнт використання матеріальних ресурсів;
- 2) матеріаломісткість;
- 3) валовий прибуток;
- 4) енергомісткість продукції.

Тест 27.

Питома вага матеріальних затрат у собівартості продукції визначається:

- 1) відношенням повної собівартості до матеріальних затрат;

- 2) відношенням матеріальних затрат до повної собівартості випущеної продукції;
- 3) відношенням виробничої собівартості до матеріальних затрат;
- 4) відношенням товарної продукції до індексу матеріальних затрат.

Тест 28.

Інструментом для вирішення задач неперервного покращення якості є:

- 1) сітковий графік;
- 2) матриця Бостонської консалтингової групи (БКГ);
- 3) аналіз діаграми Паретто;
- 4) модель Дюпон.

Тест 29.

Від результатів аналізу обсягу реалізації продукції залежать:

- 1) перспективні напрямки розвитку підприємства;
- 2) управлінські рішення по фінансовій діяльності;
- 3) розмір чистого фінансового результату;
- 4) всі відповіді правильні.

Тест 30.

Обсяг випуску й реалізації продукції є фактором впливу на:

- 1) чистий прибуток;
- 2) валовий прибуток;
- 3) прибуток від операційної діяльності;
- 4) фінансовий результат після оподаткування.

Тест 31.

Велика кількість показників фінансових результатів діяльності підприємства:

- 1) створює методичні труднощі їхнього системного розгляду;
- 2) спрощує вибір користувача в одержанні потрібної інформації;
- 3) сприяє прискоренню одержання всеохоплюючої інформації;
- 4) сприяє стандартизації облікових даних.

Тест 32.

Для аналізу й оцінки фінансових результатів підприємства необхідно:

- 1) провести наскрізне планування;
- 2) мати відповідне інформаційне забезпечення, кваліфікований персонал і володіти методикою аналізу;
- 3) оцінити організаційну структуру підприємства;
- 4) впровадити систему контролю заходу планування.

Тест 33.

Факторний аналіз фінансових результатів розкриває:

- 1) структуру прибутків і збитків;
- 2) комерційну таємницю підприємства;

- 3) вплив окремих факторів на результативний показник діяльності підприємства;
- 4) якісні зміни показників конкурентів.

Тест 34.

Прибуток від реалізації продукції перебуває у зворотній залежності:

- 1) собівартістю реалізованої продукції;
- 2) обсягом продажів (кількістю реалізованої продукції);
- 3) ціною за реалізований товар у звітному періоді;
- 4) кількістю випускається продукції.

Тест 35.

Адміністрацію підприємства в першу чергу цікавить:

- 1) віддача (прибутковість) всіх виробничих активів;
- 2) віддача на інвестуємий капітал;
- 3) прибутковість акцій;
- 4) прибутковість оборотних коштів.

Тест 36.

Збільшення обсягу продажів і прибутку підприємства обумовлені:

- 1) нераціональною інвестиційною політикою;
- 2) зниженням частки позикового капіталу;
- 3) звуженням ринків збуту;
- 4) правильністю вибору цінової політики й розширенням ринків збуту.

Тест 37.

Форма № 2 бухгалтерської звітності за НП(С)БО 1– це :

- 1) "Звіт про фінансові результати";
- 2) "Додаток до бухгалтерського балансу";
- 3) "Звіт про прибутки й збитки";
- 4) "Звіт про рух капіталу".

Тест 38.

Прискорення оборотності засобів веде до:

- 1) зменшенню числа оборотів капіталу протягом звітного періоду;
- 2) підвищенню прибутковості підприємства;
- 3) зменшенню тривалості обороту активів;
- 4) зменшенню загального виторгу від реалізації.

Тест 39.

Зовнішній прояв інфляції зв'язують із:

- 1) ростом купівельної спроможності національної валюти;
- 2) підвищенням цін і появою зайвої кількості грошей;
- 3) регулюванням пропорцій національного господарства;
- 4) ростом доходів населення.

Тест 40.

Зменшуючи залишки готової продукції на складі на кінець звітного періоду, підприємство збільшує:

- 1) обсяг випуску продукції за звітний період;
- 2) обсяг реалізованої продукції за звітний період;
- 3) залишки готової продукції на початок, що впливає за звітним, періоду;
- 4) залишки готової продукції на початок звітного періоду.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	3	11	2	21	1	31	1
2	2	12	3	22	1	32	2
3	3	13	3	23	1	33	3
4	2	14	2	24	3	34	1
5	1	15	2	25	2	35	1
6	3	16	1	26	3	36	4
7	4	17	2	27	2	37	1
8	2	18	2	28	3	38	2
9	2	19	3	29	4	39	2
10	3	20	4	30	3	40	2

Тема 11. Аналіз рентабельності діяльності підприємства

Тест 1.

Рентабельність капіталу – це:

- 1) відношення чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу;
- 2) відношення отриманого ефекту до понесених витрат або використаних ресурсів;
- 3) відношення прибутку до собівартості;
- 4) відношення витрат до прибутку;

Тест 2.

Які бувають показники рентабельності:

- 1) доходні, витратні, економічні;
- 2) доходні, витратні, якісні;
- 3) доходні, витратні, ресурсні;
- 4) доходні, витратні.

Тест 3.

Рентабельність операційної діяльності розраховується як :

- 1) фінансовий результат від операційної діяльності / операційні витрати;
- 2) фінансовий результат від звичайної діяльності / витрати від звичайної діяльності;
- 3) фінансовий результат від операційної діяльності / доходи від операційної діяльності;
- 4) фінансовий результат від операційної діяльності * доходи від операційної діяльності.

Тест 4.

Рентабельність оборотних активів визначається відношенням:

- 1) чистого доходу до собівартості;
- 2) чистого доходу до вартості запасів;
- 3) чистого прибутку до вартості дебіторської заборгованості;
- 4) чистого прибутку до середньорічної вартості оборотних активів.

Тест 5.

До доходних показників рентабельності відносять:

- 1) валову рентабельність продажу продукції;
- 2) валову рентабельність продажу продукції та чисту рентабельність продажу продукції;
- 3) валову рентабельність продажу продукції, чисту рентабельність продажу продукції, операційну рентабельність продаж;
- 4) чисту рентабельність продажу продукції та операційну рентабельність продаж.

Тест 6.

Який показник показує скільки отримано валового прибутку з 1 грн. понесених витрат на виробництво продукції:

- 1) рентабельність продукції;
- 2) рентабельність операційної діяльності;
- 3) рентабельність звичайної діяльності;
- 4) рентабельність господарської діяльності.

Тест 7.

Рентабельність продукції розраховується як:

- 1) валовий прибуток/собівартість продукції*100%;
- 2) фінансовий результат від операційної діяльності/собівартість *100%;
- 3) валовий прибуток/витрати операційної діяльності *100%;
- 4) чистий прибуток / витрати операційної діяльності*100%.

Тест 8.

Рентабельність залученого капіталу розраховується як:

- 1) прибуток до оподаткування / середньорічну вартість залученого капіталу*100%;
- 2) прибуток до оподаткування / середньорічну вартість власного капіталу*100%;
- 3) чистий прибуток/середньорічну вартість залученого капіталу*100%;
- 4) фінансовий результат від операційної діяльності/ середньорічну вартість залученого капіталу*100%.

Тест 9.

Відношення валового прибутку до собівартості продукції – це:

- 1) рентабельність продукції;
- 2) рентабельність операційної діяльності;
- 3) загальна рентабельність;
- 4) рентабельність власного капіталу.

Тест 10.

Валова рентабельність продажу розраховується як:

- 1) чистий дохід поділений на валовий прибуток;
- 2) валовий прибуток поділений на чистий дохід;
- 3) чистий прибуток поділений на чистий дохід;
- 4) чистий дохід поділений на чистий прибуток.

Тест 11.

Відношення прибутку до оподаткування і середньорічної вартості власного капіталу – це:

- 1) рентабельність продукції;
- 2) рентабельність власного капіталу;
- 3) рентабельність залученого капіталу;
- 4) рентабельність операційної діяльності.

Тест 12.

Рентабельність, яка показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності з 1 грн операційних витрат:

- 1) рентабельність залученого капіталу;
- 2) рентабельність власного капіталу;
- 3) рентабельність операційної діяльності;
- 4) рентабельність необоротних активів.

Тест 13.

Ціна реалізації, структура та собівартість реалізації утворюють факторну модель:

- 1) окупності продукції;
- 2) рентабельності продукції;
- 3) дохідності продукції;
- 4) витратності продукції.

Тест 14.

Назвати фактори, які негативно впливають на показник рентабельності продукції:

- 1) зростання витрат;
- 2) зниження витрат;
- 3) зростання собівартості реалізованої продукції;
- 4) зниження собівартості реалізованої продукції.

Тест 15.

Які фактори 1-го рівня впливають на рівень рентабельності продукції:

- 1) обсяг виробництва, ціна реалізації, технологія виробництва;
- 2) структура реалізації, обсяг виробництва, інтенсивність виробництва;
- 3) ціна реалізації, структура реалізації, собівартість реалізації;
- 4) структура реалізації, ціна реалізації.

Тест 16.

Рентабельність активів залежить від головних факторів:

- 1) суми чистого прибутку і середньорічної вартості власного капіталу;
- 2) суми валового прибутку і собівартості реалізованої продукції;
- 3) суми чистого прибутку і середньорічної вартості активів;
- 4) суми валового прибутку і виручки від реалізованої продукції.

Тест 17.

Рентабельність власного капіталу залежить від головних факторів:

- 1) суми чистого прибутку і середньорічної вартості власного капіталу;
- 2) суми валового прибутку і собівартості реалізованої продукції;
- 3) суми чистого прибутку і середньорічної вартості активів;
- 4) суми валового прибутку і виручки від реалізованої продукції.

Тест 18.

Рентабельність продажу залежить від головних факторів:

- 1) суми чистого прибутку і середньорічної вартості власного капіталу;
- 2) суми валового прибутку і собівартості реалізованої вартості активів;
- 3) суми чистого прибутку і середньорічної вартості активів;
- 4) суми валового прибутку і виручки від реалізованої продукції.

Тест 19.

Рентабельність продукції 23 % означає, що:

- 1) на 1 грн витрат одержано 23 грн прибутку;
- 2) на 1 грн витрат одержано 2,3 грн прибутку;
- 3) на 1 грн витрат одержано 0,23 грн прибутку;
- 4) на 1 грн витрат одержано 230 грн прибутку.

Тест 20.

Аналіз рентабельності підприємства проводиться шляхом розрахунку:

- 1) відношення чистого прибутку до витрат підприємства;
- 2) абсолютного відхилення рентабельності за звітний період у порівнянні із плановим;
- 3) прибутку від реалізації продукції та собівартості продукції;
- 4) відношення валового прибутку до середньої вартості основних і оборотних активів.

Тест 21.

При низької прибутковості продажів необхідно прагнути до прискорення обороту:

- 1) матеріальних оборотних активів;
- 2) запасів;
- 3) виробничих активів;
- 4) дебіторської заборгованості.

Тест 22.

Ступінь прибутковості підприємства зв'язують із:

- 1) ліквідністю;
- 2) платоспроможністю;
- 3) надійністю;
- 4) рентабельністю.

Тест 23.

Аналіз рентабельності продукції проводиться шляхом:

- 1) факторного аналізу прибутку від реалізації й витрат на виробництво й реалізацію продукції;
- 2) факторного аналізу відносини чистого прибутку й величини власного капіталу;
- 3) зіставлення результатів від реалізації продукції й витрат виробництва;

4) зіставлення результатів аналізу по валовому прибутку й загальному обсязі реалізації.

Тест 24.

Відношення прибутку до середньої за період величини джерел власних засобів підприємства - це коефіцієнт рентабельності:

- 1) власного капіталу;
- 2) продажів;
- 3) всього капіталу;
- 4) перманентного капіталу.

Тест 25.

Фактором підвищення рентабельності виступає:

- 1) прискорений метод амортизації основних засобів;
- 2) інвентаризація основних засобів;
- 3) диференціальна рента;
- 4) економія ресурсів на основі впровадження передових технологій.

Тест 26.

Показником загальної ефективності діяльності підприємства служить:

- 1) рентабельність;
- 2) кумулятивне число;
- 3) індекс цін на споживчі товари;
- 4) норма банківського відсотка.

Тест 27.

Показники рентабельності є:

- 1) абсолютними характеристиками;
- 2) відносними характеристиками;
- 3) середніми характеристиками;
- 4) допоміжними характеристиками.

Тест 28.

Між виторгом від реалізації продукції й залишками готової продукції на складі залежність:

- 1) зворотна;
- 2) пряма;
- 3) нема залежності;
- 4) прогресивна.

Тест 29.

Ефективність використання всього майна підприємства відбиває коефіцієнт рентабельності:

- 1) основних засобів;
- 2) капіталу;

- 3) перманентного капіталу;
- 4) власного капіталу.

Тест 30.

Ріст рентабельності продажів може означати:

- 1) збільшення витрат виробництва при збереженні цін;
- 2) зниження цін без відповідної зміни витрат виробництва;
- 3) підвищення собівартості продукції при колишніх цінах;
- 4) підвищення цін на продукцію при незмінній собівартості.

Тест 31.

Фактор "чистий прибуток" і показник "рентабельність реалізованої продукції":

- 1) перебувають у зворотній залежності;
- 2) не зв'язані один з одним;
- 3) є залежним від товарної продукції;
- 4) перебувають у прямій залежності.

Тест 32.

Банкрутство :

- 1) не пов'язано з фактом визнання його арбітражним судом;
- 2) фінансова допомога боржникові;
- 3) завжди дозволяється світовою угодою між боржником і кредиторами;
- 4) нездатність підприємства задовольнити вимоги кредиторів, у тому числі з податків і зборів.

Тест 33.

Маржинальний дохід розраховується як:

- 1) виручка від реалізації – загальний обсяг змінних витрат;
- 2) прибуток – собівартість;
- 3) чистий дохід – непрямі витрати;
- 4) виручка від реалізації – собівартість.

Тест 34.

Маржинальний аналіз дозволяє визначити оптимальне співвідношення між:

- 1) собівартістю й прибутком;
- 2) змінними й постійними витратами;
- 3) змінними витратами, ціною й обсягом реалізації;
- 4) фондом оплати праці й чисельністю робітників.

Тест 35.

Найважливішою умовою рентабельності підприємства є:

- 1) постійне зниження собівартості продукції;
- 2) зростання обсягу реалізації;
- 3) зростання цін;

4) перевищення доходів від реалізації над витратами підприємства.

Тест 36.

Рентабельність активів розраховується як відношення:

- 1) чистого прибутку до валюти балансу;
- 2) чистого прибутку до собівартості;
- 3) чистого прибутку до середньорічної вартості основних засобів;
- 4) прибутку до затрат.

Таблиця відповідей

№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді	№ тесту	Варіант відповіді
1	1	10	2	19	3	28	1
2	3	11	2	20	4	29	2
3	1	12	3	21	3	30	4
4	4	13	2	22	4	31	4
5	3	14	3	23	1	32	4
6	1	15	3	24	1	33	1
7	1	16	3	25	4	34	3
8	3	17	1	26	1	35	1
9	1	18	4	27	2	36	1

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Індивідуальна науково-дослідна робота з дисципліни “Аналіз господарської діяльності” стимулює студентів до наукової й творчої праці, є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

ІНДЗ передбачає безпосередню участь студента у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Метою ІНДЗ є поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах програми навчальної дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять, охоплює конкретну тему (декілька тем) навчального курсу в цілому.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Назва роботи
1. Аналіз витрат підприємства
2. Аналіз фінансового стану підприємства
3. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ:

1. Титульний аркуш;
2. Зміст роботи;
3. Аналітичні таблиці, розрахунки до них, висновки в розрізі тем;
4. Узагальнення, висновки і пропозиції;
5. Список використаних джерел;
6. Додатки (звітність підприємства, за якою проводився аналіз).

ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема. Аналіз витрат підприємства

Таблиця 1

Аналіз структури і динаміки операційних витрат за р.р.

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення (+,-)
1.Матеріальні витрати - в сумі - в %			
2.Витрати на оплату праці - в сумі - в %			
3.Витрати на соціальні фонди - в сумі - в %			
4.Амортизація - в сумі - в %			
5.Інші витрати - в сумі - в %			
Разом витрат - в сумі - в %			

Таблиця 2

Аналіз витрат на 1 грн. продукції за р.р.

Показники	План	Факт	Відхилення (+,-)
1. Обсяг продукції в порівняльних цінах, тис.грн.			
2.Собівартість продукції, тис.грн.			
3.Витрати на 1 грн. продукції			

Тема. Аналіз фінансового стану підприємства

Таблиця 3

Аналіз структури майна за р.р.

Показники	На початок року	На кінець періоду	Відхилення (+,-)
1.Всього майна (валюта балансу), в т. ч.:			
2.Необоротні активи: - в сумі; - в % до вартості майна			
3.Оборотні активи: - в сумі; - в % до вартості майна з них:			
3.1.Запаси: - в сумі; - в % до оборотних активів			
3.2.Грошові кошти і короткотермінові фінансові вкладення: - в сумі; - в % до оборотних активів			
3.3.Кошти в розрахунках: - в сумі; - в % до оборотних активів			
3.4.Витрати майбутніх періодів: - в сумі; - в % до оборотних активів			
3.5. Інші оборотні активи: - в сумі; - в % до оборотних активів			

Таблиця 4

Розрахунок наявності ВОК за р.р.

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Відхилення (+, -)
1.Власний і прирівнений капітал			
2.Необоротні активи			
3.Наявність ВОК			
5.Запаси підприємства			
6.Питома вага запасів, які покриваються власними оборотними коштами (капіталом)			

Таблиця 5

Аналіз капіталу за р.р.

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Відхилення (+, -)
1.Всього капіталу, в тому числі:			
1.Власний капітал			
- в сумі;			
- в % до вартості капіталу			
2.1.Наявність власного оборотного капіталу			
3.Залучений зовнішній капітал:			
- в сумі;			
- в % до вартості капіталу, з них:			
3.1.Довготермінові зобов'язання та забезпечення:			
- в сумі;			
- в % до залученого капіталу			
3.2.Короткотермінові зобов'язання та забезпечення:			
- в сумі;			
- в % до залученого капіталу			
3.3.Кредиторська заборгованість та інші розрахунки:			
- в сумі;			
- в % до залученого капіталу			

Таблиця 6

Аналіз динаміки і структури власного капіталу за р.р.

Показники	На початок року		На кінець звітного періоду		Відхилення (+, -)	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	В сумі, тис. грн.	За питомою вагою, %
Разом						

Таблиця 7

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за р.р.

Найменування статей (рядків)	На початок року	На кінець звітного періоду	Відхилення (+,-)
1. Дебіторська заборгованість			
1.1.			
1.2.			
1.3.			
і т.д.			
Разом:			
2. Кредиторська заборгованість:			
2.1.			
2.2.			
2.3.			
і т.д.			
Разом:			
3. Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською			
4. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською			

Таблиця 8

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності за р.р.

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Відхилення (+,-)
1. Грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції			
2. Кошти в розрахунках			
3. Оборотні активи			
4. Короткострокові зобов'язання			
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, %			
6. Коефіцієнт проміжної ліквідності, %			
7. Коефіцієнт загальної ліквідності, %			

Розрахунок фінансових коефіцієнтів за р.р.

Показники	На початок року	На кінець звітного періоду	Відхилення (+, -)
1. Коефіцієнт співвідношення позиченого і власного капіталу			
2. Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу			
3. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства			
4. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів і матеріальних оборотних активів			
5. Коефіцієнт економічної незалежності			
6. Коефіцієнт фінансової сталості (стійкості)			
7. Коефіцієнт чистої виручки			

Тема. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Таблиця 10

Аналіз фінансових результатів за р.р.

Показники	Минулий період	Звітний період	Відхилення від минулого періоду
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції			
2. Собівартість реалізованої продукції			
3. Валовий прибуток від реалізації			
4. Адміністративні витрати			
5. Витрати на збут			
6. Собівартість реалізованої продукції з урахуванням адміністративних витрат і витрат на збут			
7. Прибуток від реалізації			
8. Інші операційні доходи			
9. Прибуток від операційної діяльності			
10. Прибуток від участі в капіталі			
11. Інші фінансові доходи			
12. Прибуток від звичайної діяльності			
13. Податок на прибуток			
14. Чистий прибуток			

Таблиця 11

Факторний аналіз рентабельності за р.р.

Показники	План	Скоректовано	Фактично	Відхилення
Прибуток від реалізації продукції		x		
Собівартість реалізованої продукції		x		
Рентабельність реалізованої продукції, %				
В т.ч. за рахунок:				
- прибутку				
- собівартості				

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. Індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

Види ІНДЗ з навчальної дисципліни “Аналіз господарської діяльності”:

- комплексний опис суті питання чи проблеми;
- анотація нормативних документів та додаткових джерел літератури;
- написання рефератів;
- презентація досліджень.

Структура індивідуальних науково-дослідних завдань:

- **вступ** – зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;
- **теоретичне обґрунтування** – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, тощо, на основі яких виконується завдання;
- **методи** – вказуються і коротко характеризуються методи роботи;
- **основні результати роботи** – подаються теоретичні і практичні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;
- **висновки**;
- **список використаної літератури**;
- **додатки**.

Порядок подання та захист ІНДЗ

Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату чи презентації з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об’ємом до 15 арк.)

ІНДЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни не пізніше ніж за 2 тижні до завершення семестру.

Оцінювання ІНДЗ проводиться на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усної доповіді чи презентації студента про виконану роботу (до 5 хв.).

Оцінка за ІНДЗ є обов’язковим компонентом підсумкової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни “Аналіз господарської діяльності”.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати ІНДЗ оцінюються викладачем згідно з чинною шкалою оцінювання.

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Активи 84
Аналіз виробничого потенціалу 44
Аналіз господарської діяльності 6
Аналіз ефективності використання робочого часу 48
Аналіз продуктивності праці 47
Асортимент продукції 29

Б

Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1) 22, 84
Балансові прийоми 13

В

Валовий прибуток 106
Вартість оборотних активів 84
Відносна економія засобів 55
Відносна економія живої праці 47
Відносна економія матеріалів 63
Види порівнянь 13
Виробничі фактори 31
Витрати на 1 грн. товарної продукції 71
Власний капітал 87

Г

Головні завдання аналізу господарської діяльності 9
Графічні прийоми 13
Грошові кошти 84
Групування 13

Д

Дані синтетичного і аналітичного обліку 22
Джерелом інформації для аналізу фінансового стану 84
Джерела аналізу матеріальних ресурсів 62
Джерела аналізу основних засобів 54
Дебіторська заборгованість 88
Державний підхід 8
Демократичність 9
Дієвість 9
Довготермінові фінансові зобов'язання 87
Доля приросту продукції за рахунок продуктивності праці 46
Доходи 106

Е

- Економічна теорія 7
- Економіко-математичні прийоми 13
- Економічна інформація 21
- Економічні елементи 70
- Елімінування 13, 14
- Етапи аналізу основних засобів 54
- Ефективність 107

З

- Завдання аналізу трудових ресурсів 44
- Завдання аналізу основних засобів 54
- Завдання аналізу матеріаломісткості 62
- Завдання аналізу прибутків і рентабельності 105
- Завдання аналізу фінансового стану 83
- Загальна озброєність праці 55
- Загальна фондівдача 55
- Загальний коефіцієнт ліквідності (покриття) 95
- Залучений капітал 87
- Запас джерел власних коштів 90
- Затрати на виробництво продукції 70
- Збиток 106
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. 2) 22, 105
- Звіт про рух грошових коштів (ф. 3) 22
- Звіт про власний капітал (форма № 4) 22
- Зв'язок аналізу господарської діяльності з науками 7
- Зміни в структурі затрат 70

І

- Інженерні фактори 31
- Інформація 20
- Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану 84
- Інформаційне забезпечення економічного аналізу 21

К

- Калькуляційні статті 70
- Капітал 87
- Класифікаційні ознаки видів аналізу господарської діяльності 10
- Класифікація інформації для аналізу господарської діяльності 21
- Кваліфікаційні фактори 31
- Коефіцієнт абсолютної ліквідності 95
- Коефіцієнт обороту з приходу 46
- Коефіцієнт обороту за звільненням 46
- Коефіцієнт плинності кадрів 46

Коефіцієнт оновлення 56
Коефіцієнт вибуття 56
Коефіцієнт завантаження оборотного капіталу 93
Коефіцієнт зношення 56
Коефіцієнт довготермінового залучення позичкових коштів 90
Коефіцієнт маневрування власних коштів підприємства 90
Коефіцієнт автономії 90
Коефіцієнт оборотності 93
Коефіцієнт нагромадження амортизації 90
Коефіцієнт реальної вартості основних і матеріальних оборотних коштів у майні підприємства 91
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства 91
Коефіцієнт співвідношення чистих мобільних коштів і всіх мобільних коштів підприємства 91
Комплексність 8
Короткострокові зобов'язання 87
Кредиторська заборгованість 88

Л

Ліквідність 88

М

Майно підприємства 85
Матеріаломісткість продукції 63
Матеріаломісткість окремих видів продукції 63
Матеріаловіддача 63
Мета аналізу фінансового стану 83
Мета аналізу ринкових можливостей підприємства 36
Мета аналізу трудових ресурсів 44
Метод аналізу 12
Метод ланцюгових підстановок 14
Метод різниць 14

Н

Напрями інформаційної діяльності 20
Науковість 8
Науковий інструментарій методу аналізу господарської діяльності 13
Наявність власного оборотного капіталу 86
Номенклатура продукції 29

О

Обов'язкова умова для порівняння 13
Оборотність оборотного капіталу 93
Оборотний капітал 85
Об'єкт аналізу господарської діяльності 9
Об'єктивність 8

Оперативність 9
Операційна діяльність 106
Організаційні фактори 31
Основний капітал 85
Оцінка основних засобів 54

П

Пасиви 84
Плановість 9
Платоспроможність 94, 95
Податкова звітність 23
Порівняння 13
Потенціал ринку 37
Предмет аналізу господарської діяльності 9
Прибуток 105
Привабливість ринку 36
Прийоми статистичної обробки даних 14
Примітки до річної фінансової звітності (ф. 5) 22
Принципи інформаційних відносин 20, 21
Приріст продукції за рахунок відносної економії фондів 55
Приріст продукції за рахунок економії матеріальних ресурсів 63
Проміжний коефіцієнт ліквідності 95

Р

Резерви 9
Рейтингова оцінка 9
Рентабельність 113
Ритмічність 35

С

Сальдовий метод 14
Системність 8
Система економічної інформації 21
Собівартість одиниці найважливіших видів продукції 71
Сортність 34, 35
Статистична звітність 23
Структура затрат 70
Структура основних засобів 54

Т

Темп росту продуктивності праці 46
Технічна фондівдача 55
Технічна озброєність праці 55
Точність 8
Тривалість обороту в днях 93

Ф

Фактор в аналізі господарської діяльності	9
Фактори прискорення оборотності	93
Факторний аналіз рентабельності	114
Фінансова звітність	22
Фінансова діяльність підприємства	105
Фінансова сталість	90
Фінансовий результат	105
Фінансовий стан	83
Функції аналізу господарської діяльності	10
Функції інформаційної діяльності	21

Я

Якість продукції	31
------------------	----

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text>
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258 – VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
6. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами і доповненнями).
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
7. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73 і зареєстровано Міністерством юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868 (із змінами та доповненнями).
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 „Спрощена фінансова звітність”: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 (із змінами та доповненнями).
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
9. Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара. Наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2016 № 616. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text>
10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
11. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного

- банкрутства чи доведення до банкрутства: Затв. наказом Міністерства економіки України від 19 січня 2006 року № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26.10.2010 № 1361 v1361665-10).
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>
12. Андреева Г. І. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 353 с.
 13. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємств : підручник. Київ : Либідь, 2003. 384 с.
 14. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та ін. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
 15. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2013. 256 с.
 16. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
 17. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
 18. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
 19. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
 20. В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович. Економічний аналіз : навч. посіб. Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. 624 с.
 21. Косова Т.Д., Сухарєв М.П., Ващенко Л.О. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
 22. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 639 с.
 23. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : Фактор, 2007. 784 с.
 24. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
 25. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.
 26. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.
 27. Приймак С. В., Костишина М. Т., Долбнева Д. В. Фінансова звітність підприємств : Навчально-методичний посібник. Львів : Ліга Прес, 2016. 268 с.
 28. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид, випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

29. Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств : підручник. Київ: КНЕУ, 2006. 552 с.
30. Фінанси підприємств : підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 4-те вид., переробл. і доп. Київ: КНЕУ, 2002. 571 с.
31. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / за заг. ред. Школьник І.О. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 368 с.
32. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / за заг. ред. Т. Д. Косової, І. В. Сіменко. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 440 с.
33. Швиданенко Г.О., Олексик О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія. Київ : Вид-во КНЕУ, 2002. 192 с.
34. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Кондор, 2010. 196 с.
35. Шкарабан С.І. Організація і методика економічного аналізу (Збірник задач): навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка». 2009. 176 с.

Ресурси інтернету:

<https://zakon.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України.
<http://www.kmu.gov.ua/> - веб-сайт Кабінету Міністрів України.
[http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua) - Міністерство фінансів України.
[http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) - Державна служба статистики України.
[http:// www.nau.kiev.ua](http://www.nau.kiev.ua) - Нормативні акти України
[http:// www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3) – Бібліотеки в Україні.
<http://www.nbuv.gov.ua>.-Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>-Бібліотеки та науково-інформаційні центри України
<http://www.library.lviv.ua/>—Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
<http://uk.wikipedia.org> – вільна енциклопедія

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ
07.02.2013 № 73

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868**

Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Відповідно до статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року № 87 «Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21 червня 1999 року за № 391/3684 (із змінами).

3. Установити, що юридичні особи (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством, застосовують форми фінансової звітності, визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності», затвердженим цим наказом, починаючи із звітності за I квартал 2013 року і в наступних звітних періодах.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку (Чмерук М.О.) в установленому порядку забезпечити: подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;

оприлюднення цього наказу.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Мяковського А.І.

Міністр

Ю. Колобов

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної служби України

з питань регуляторної політики

та розвитку підприємництва

Голова Державної служби статистики України

М.Ю. Бродський

О.Г. Осауленко

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ (СТАНДАРТ) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

I. Загальні положення

1. Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

2. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб (далі - підприємства) усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством.

3. Терміни, що використовуються в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, мають такі значення:

активи - ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому;

баланс (звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал;

бухгалтерська звітність - звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів;

витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками);

власний капітал - частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань;

грошові кошти (гроші) - готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання;

доходи - збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників);

еквіваленти грошових коштів (грошей) - короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості;

збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати;

звичайна діяльність - будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення;

звіт про власний капітал - звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду;

звіт про рух грошових коштів - звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) - звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід;

зобов'язання - заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;

інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;

інший сукупний дохід - доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства;

консолідована фінансова звітність - звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці;

користувачі звітності - фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень;

міжнародні стандарти фінансової звітності - прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності;

національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам фінансової звітності;

негрошові операції - операції, які не потребують використання грошей та їх еквівалентів;

необоротні активи - всі активи, що не є оборотними;

облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності;

оборотні активи - гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу;

операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

операційний цикл - проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг;

основна діяльність - операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу;

прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;

примітки до фінансової звітності - сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності;

принцип бухгалтерського обліку - правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності;

розкриття - надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності;

рух грошових коштів - надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів;

стаття - елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим цим Національним положенням (стандартом).

сукупний дохід - зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками);

суттєва інформація - інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства;

фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства;

фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

4. Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

5. Порядок подання фінансової звітності користувачам визначається чинним законодавством.

II. Склад та елементи фінансової звітності

1. Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (далі - баланс), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі - звіт про фінансові результати), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності.

Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду.

Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року.

2. Для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати, форма і порядок складання яких визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 року № 39, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 березня 2000 року за № 161/4382 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24 січня 2011 року № 25) (із змінами).

3. Форма і склад статей фінансової звітності визначаються цим Національним положенням (стандартом) і наводяться у додатках 1 і 2 до цього Національного положення (стандарту).

4. Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до цього Національного положення (стандарту), у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

інформація є суттєвою;

оцінка статті може бути достовірно визначена.

5. Показники про податок на прибуток, витрати і збитки, вирахування з доходу, вибуття коштів, зменшення складових власного капіталу наводяться в дужках.

6. До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відособлених підрозділів підприємства.

7. У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. У випадках, передбачених нормативно-правовими актами, складається окремий баланс. Для складання окремого балансу дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, виділених підприємством на окремий баланс, а також про господарські операції, які відповідно до законодавства підлягають відображенню в окремому балансі, заносяться до окремих (відкритих для цього відокремленого підрозділу або для відображення господарських операцій з певної діяльності підприємства) регістрів бухгалтерського обліку. За даними окремих регістрів бухгалтерського обліку складаються окремий баланс і відповідні форми фінансової звітності щодо зазначених господарських операцій. Показники окремого балансу і відповідних форм фінансової звітності включаються до балансу і відповідних форм фінансової звітності підприємства. Особливості складання окремого балансу спільної діяльності визначаються

національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності. При складанні балансу та відповідних форм фінансової звітності підприємств з урахуванням показників окремого балансу та відповідних форм окремої фінансової звітності інформація про внутрішньогосподарські розрахунки (взаємні зобов'язання у рівній сумі) не наводиться.

8. У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

9. У звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. При складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Підприємство розгорнуто наводить суми надходжень та видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Негрошові операції (отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції; придбання активів шляхом емісії акцій тощо) не включаються до звіту про рух грошових коштів.

10. У звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. У графах звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі I «Власний капітал» балансу. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації звіту про власний капітал підприємства повинні додавати до річного звіту звіт про власний капітал за попередній рік.

11. Підприємства, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності і відповідно до міжнародного стандарту фінансової звітності 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» подають першу річну фінансову звітність за міжнародними стандартами, у балансі наводять інформацію на початок і кінець звітного періоду, а також на дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності.

III. Якісні характеристики фінансової звітності та принципи її підготовки

1. Інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

2. Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

3. Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

4. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

фінансові звіти підприємства за різні періоди;

фінансові звіти різних підприємств.

5. Передумовою зіставності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни. Установлення і зміни облікової політики підприємства здійснюються підприємством, яке визначає її за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів.

6. Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів:

автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;

безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;

історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей;

повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

IV. Розкриття інформації у фінансовій звітності

1. Фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності складають підприємства, які відповідно до законодавства зобов'язані їх застосовувати, а також ті, які прийняли таке рішення (закріплене в обліковій політиці) самостійно.

Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств можуть застосовувати підприємства, які зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти фінансової звітності відповідно до законодавства, а також ті підприємства, які прийняли таке рішення самостійно. Застосовування міжнародного стандарту фінансової звітності для малих і середніх підприємств не допускається підприємствами, на які не поширюється сфера його застосування. Підприємства, які для складання фінансової звітності застосовують міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств, використовують форми звітів, затверджені цим Національним положенням (стандартом).

2. У фінансовій звітності обов'язково наводиться інформація, розкриття якої вимагають національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку або міжнародні стандарти фінансової звітності та/або інші нормативно-правові акти Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку.

3. Інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансових звітах або у примітках до фінансової звітності.

Згортання статей активів і зобов'язань, доходів і витрат є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

4. Інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає:

4.1. Назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу).

4.2. Короткий опис основної діяльності підприємства.

4.3. Назву материнської (холдингової) компанії підприємства.

4.4. Середню кількість працівників підприємства протягом звітного періоду.

4.5. Дату затвердження фінансової звітності.

4.6. Повідомлення про складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

5. Кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у примітках до фінансової звітності.

6. Підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

6.1. Принципів оцінки статей звітності.

6.2. Методів обліку щодо окремих статей звітності.

7. У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про призначення та умови використання кожного елемента власного капіталу (крім зареєстрованого капіталу).

8. Акціонерні товариства наводять у примітках до фінансової звітності інформацію про:

8.1. Загальну суму активів, одержаних у ході передплати на акції, у такому розрізі:

8.1.1. Сума грошей, внесених як плата за акції, із зазначенням кількості акцій.

8.1.2. Вартісна оцінка майна, внесеного як плата за акції, із зазначенням кількості акцій.

8.1.3. Загальна сума іноземної валюти, внесеної як плата за акції, із зазначенням кількості акцій та курсу, за яким валюту зараховано в обліку.

8.2. Акції у складі статутного капіталу за окремими типами і категоріями:

8.2.1. Кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу.

8.2.2. Номінальна вартість акції.

8.2.3. Зміни протягом звітного періоду у кількості акцій, що перебувають в обігу.

8.2.4. Права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, у тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу.

8.2.5. Акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам.

8.2.6. Перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють.

8.2.7. Кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному капіталі перевищують 5%.

8.2.8. Акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами, із зазначенням їх термінів і сум.

8.3. Накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями.

8.4. Суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені.

9. Усі інші підприємства наводять у примітках до фінансової звітності інформацію про:

9.1. Розподіл часток зареєстрованого капіталу між власниками.

9.2. Права, привілеї або обмеження щодо цих часток.

9.3. Зміни у складі часток власників у зареєстрованому капіталі.

10. У примітках до фінансової звітності наводиться (розкривається) інформація про:

10.1. Склад грошових коштів.

10.2. Склад статей звіту про рух грошових коштів «Інші надходження», «Інші платежі» та інших статей, які об'єднують декілька видів грошових потоків.

10.3. Наявність значних сум грошей, які є в наявності у підприємства і які недоступні для використання групою, до якої належить підприємство.

11. У разі придбання або продажу дочірніх підприємств та інших господарських одиниць протягом звітного періоду наводиться (розкривається) інформація про:

11.1. Загальну їх вартість придбання або продажу.

11.2. Частину їх загальної вартості, яка, відповідно, була сплачена або отримана грошима.

11.3. Суму грошей у складі їх активів, що були придбані чи продані.

11.4. Суму активів (крім грошей) і зобов'язань придбаного або проданого дочірнього підприємства та інших господарських одиниць у розрізі окремих статей.

**Директор департаменту
податкової, митної політики
та методології
бухгалтерського обліку**

М.О. Чмерук

Звітність підприємства для розв'язування практичних завдань

Підприємство	ПАТ "Центрэнерго"	за ЄДРПОУ	22927045
Територія	Україна, м. Київ, Голосіївський район	за КОАТУУ	8036100000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне Товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво електроенергії	за КВЕД	35.11
Середня кількість працівників ¹	6697		
Адреса, телефон	03022, м.Київ, вул.Козацька 120/4, літера "є"		
Одиниця виміру:	тис.грн.		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			"v"

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2020 р.

#ССЫЛКА!

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив			Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1			2	3	4
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:			1000	1 964	1 524
первісна вартість			1001	14 125	14 128
накопичена амортизація			1002	(12 161)	(12 604)
Незавершені капітальні інвестиції			1005	710 165	672 963
Основні засоби:			1010	5 203 415	5 024 923
первісна вартість			1011	5 806 401	5 941 944
знос			1012	(602 986)	(917 021)
Інвестиційна нерухомість			1015		
Справедлива (залишкова) вартість івестиційної нерухомості					
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			1030		
інші фінансові інвестиції			1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість			1040		
Відсрочені податкові активи			1045		160 563
Інші необоротні активи			1090		
Усього за розділом I			1095	5 915 544	5 859 973
II. Оборотні активи					
Запаси			1100	1 082 848	1 862 916

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		1125	701 956	270 821
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами		1130	13 940	375 177
з бюджетом		1135	180 136	177 575
у тому числі з податку на прибуток		1136	170 740	171 052
із внутрішніх розрахунків		1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	12 392	95 246
Гроші та їх еквіваленти		1165	464 943	56 312
Інші оборотні активи		1190	51 487	272 263
Усього за розділом II		1195	2 507 702	3 110 310
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття		1200		
БАЛАНС		1300	8 423 246	8 970 283

Пасив		Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1		2	3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал		1400	480 229	480 229
Капітал у дооцінках		1405	2 551 912	2 550 049
Додатковий капітал		1410	984 750	1 207 473
Резервний капітал		1415	343 753	368 709
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1420	1 574 967	-945 255
Неоплачений капітал		1425		
Вилучений капітал		1430		
Усього за розділом I		1495	5 935 611	3 661 205
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання		1500	67 865	
Довгострокові кредити банків		1510		
Інші довгострокові зобов'язання		1515	210	210
Довгострокові забезпечення		1520	596 295	753 280
Цільове фінансування		1525	45 455	41 856
Усього за розділом II		1595	709 825	795 346
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків		1600		
Векселі видані		1605	34 897	34 897
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями		1610		
товари, роботи, послуги		1615	607 700	3 560 731
розрахунками з бюджетом		1620	305 065	221 687
у тому числі з податку на прибуток		1621	365	365
розрахунками зі страхування		1625	11 618	12 075
розрахунками з оплати		1630	43 117	47 875

праці					
за одержаними авансами			1635	262 259	74 716
за розрахунками з учасниками			1640	15 946	16 333
із внутрішніх розрахунків			1645		
Поточні забезпечення			1660	160 876	125 149
Доходи майбутніх періодів			1665	3 599	3 599
Інші поточні зобов'язання			1690	332 733	416 670
Усього за розділом III			1695	1 777 810	4 513 732
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу, та групи вибуття			1700		
БАЛАНС			1900	8 423 246	8 970 283

М.П. Керівник
Головний бухгалтер

підпис

підпис

Громко Я.А.

прізвище, ім'я, по батькові
Завальнюк І.О.

прізвище, ім'я, по батькові

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Підприємство **ПАТ "Центренерго"**

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ
2020/12/31
22927045

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 133 260	14 508 830
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15 964 812)	(14 108 086)
Валовий:			
прибуток	2090		400 744
збиток	2095	(831 552)	
Інші операційні доходи	2120	278 410	826 626
Адміністративні витрати	2130	(267 013)	(247 669)
Витрати на збут	2150	(16 589)	
Інші операційні витрати	2180	(1 249 557)	(252 682)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190		727 019
збиток	2195	(2 086 301)	
Доход від участі у капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	3 930	3 884
Фінансові витрати	2250	(84 484)	(70 496)
Втрати від участі у капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(31 334)	(43 605)

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		616 802
збиток	2295	(2 198 189)	
Витрати(дохід) з податку на прибуток	2300	218 649	(117 675)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		499 127
збиток	2355	(1 979 540)	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	(54 341)	(917)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(54 341)	(917)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	9 781	166
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(44 560)	(751)
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	(2 024 100)	498 376

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	12 773 124	11 997 264
Витрати на оплату праці	2505	1 268 633	1 144 158
Відрахування на соціальні заходи	2510	286 063	260 485
Амортизація	2515	316 226	310 090
Інші операційні витрати	2520	1 955 870	893 785
Разом	2550	16 599 916	14 605 782

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	369 407 108	369 407 108
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	369 407 108	369 407 108
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		1,35
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		1,35
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

_____ підпис

М.П.

Громко Я.А.

_____ прізвище, ім'я, по батькові

Головний бухгалтер

_____ підпис

Завальнюк І.О.

_____ прізвище, ім'я, по батькові

Підприємство ПАТ "Центренерго"

Дата /рік, місяць, число/
за
ЄДРПОУ

КОДИ		
2020	12	31
22927045		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 2020 рік

Форма N 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	17 506 731	17 126 724
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	604	883
Інші надходження	3095	121 028	227 715
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(13 290 191)	(11 463 345)
Праці	3105	(1 001 734)	(920 243)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(295 357)	(266 575)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	()	(382 947)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(2 853 279)	(2 830 063)
Інші витрачання	3190	(213 448)	(265 148)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-25 646	1 227 001
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215		

дивідендів	3220		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3225	()	()
необоротних активів	3260	(135 891)	(444 488)
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-135 891	-444 488
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Отримання позик	3305		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Погашення позик	3350	()	()
Сплату дивідендів	3355	(242 416)	(1 383 339)
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-242 416	-1 383 339
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-403 953	-600 826
Залишок коштів на початок року	3405	464 943	1 074 697
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-4 678	-8 928
Залишок коштів на кінець року	3415	56 312	464 943

Керівник _____

Громко Я.А. _____

Головний бухгалтер _____

Завальнюк І.О. _____

Підприємство

ПАТ "Центренерго"

КОДИ

2020 | 12 | 31

22927045

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

за 2020 рік

Форма № 4 Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал в дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	480 229	2 551 912	984 750	343 753	1 574 967			5 935 611
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилок	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095	480 229	2 551 912	984 750	343 753	1 574 967			5 935 611
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100					(1 979 540)			(1 979 540)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110					(44 560)			
Розподіл прибутку:									
виплати власникам (дивіденди)	4200					(249 563)			(249 563)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210			224 608	24 956	(249 564)			
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220								
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240								
Погашення заборгованості з капіталу	4245								

Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265								
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
Інші зміни в капіталі	4290		(1 863)	(1 885)		3 005			(743)
Разом зміни в капіталі	4295		(1 863)	222 723	24 956	(2 520 222)			(2 274 406)
Залишок на кінець року	4300	480 229	2 550 049	1 207 473	368 709	(945 255)			3 661 205

Керівник

підпис

Громко Я.А.

Головний бухгалтер

підпис

Завальнюк І.О.

Зведена таблиця переведення кодів рядків фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив	Код рядка	
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:	1000	010
первісна вартість	1001	011
накопичена амортизація	1002	012
Незавершені капітальні інвестиції	1005	020
Основні засоби:	1010	030
первісна вартість	1011	031
знос	1012	032
Інвестиційна нерухомість:	1015	055
первісна вартість	1016	056
знос	1017	057
Довгострокові біологічні активи:	1020	035
первісна вартість	1021	036
накопичена амортизація	1022	037
Довгострокові фінансові інвестиції:		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	040
інші фінансові інвестиції	1035	045
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	050
Відстрочені податкові активи	1045	060
Гудвіл	1050	065
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	
Інші необоротні активи	1090	070
Усього за розділом I	1095	080
II. Оборотні активи		
Запаси	1100	
Виробничі запаси	1101	100
Незавершене виробництво	1102	120
Готова продукція	1103	130
Товари	1104	140
Поточні біологічні активи	1110	110
Депозити перестрахування	1115	
Векселі одержані	1120	150
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	160
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
за виданими авансами	1130	180
з бюджетом	1135	170
у тому числі з податку на прибуток	1136	
з нарахованих доходів	1140	190
із внутрішніх розрахунків	1145	200
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	210
Поточні фінансові інвестиції	1160	220
Гроші та їх еквіваленти	1165	230
Готівка	1166	231

Рахунки в банках	1167	
Витрати майбутніх періодів	1170	270
Інші оборотні активи	1190	250
Усього за розділом II	1195	260
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	275
Баланс	1300	280
Пасив		
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	300
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	
Капітал у дооцінках (додатковий вкладений капітал)	1405	320
Додатковий капітал (інший додатковий капітал)	1410	330
Емісійний дохід	1411	
Накопичені курсові різниці	1412	
Резервний капітал	1415	340
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	350
Неоплачений капітал	1425	360
Вилучений капітал	1430	370
Інші резерви	1435	
Усього за розділом I	1495	380
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	460
Пенсійні зобов'язання	1505	
Довгострокові кредити банків	1510	440
Інші довгострокові зобов'язання	1515	470
Довгострокові забезпечення	1520	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	
Цільове фінансування	1525	420
Благодійна допомога	1526	
Страхові резерви, у тому числі:	1530	415
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	
Інвестиційні контракти	1535	
Призовий фонд	1540	
Резерв на виплату джек-поту	1545	418
Усього за розділом II	1595	480
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		
Короткострокові кредити банків	1600	500
Векселі видані	1605	520
Поточна кредиторська заборгованість:		
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	510
за товари, роботи, послуги	1615	530
за розрахунками з бюджетом	1620	550
за у тому числі з податку на прибуток	1621	
за розрахунками зі страхування	1625	570
за розрахунками з оплати праці	1630	580
за одержаними авансами	1635	540
за розрахунками з учасниками	1640	590
із внутрішніх розрахунків	1645	600

Поточні забезпечення	1660	400,410
Доходи майбутніх періодів	1665	630
Інші поточні зобов'язання	1690	610
Усього за розділом III	1695	620
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	605
Баланс	1900	640

Звіт про фінансові результати

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	035
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	040
Валовий: прибуток	2090	050
Валовий: збиток	2095	055
Інші операційні доходи	2120	060
Адміністративні витрати	2130	070
Витрати на збут	2150	080
Інші операційні витрати	2180	090
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	100
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	105
Дохід від участі в капіталі	2200	110
Інші фінансові доходи	2220	120
Інші доходи	2240	130
Дохід від благодійної допомоги	2241	
Фінансові витрати	2250	140
Втрати від участі в капіталі	2255	150
Інші витрати	2270	160
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	170
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	175
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	220
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	225

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	
Накопичені курсові різниці	2410	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	
Інший сукупний дохід	2445	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	
Матеріальні затрати	2500	230
Витрати на оплату праці	2505	240
Відрахування на соціальні заходи	2510	250
Амортизація	2515	260
Інші операційні витрати	2520	270
Разом	2550	280

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	
Середньорічна кількість простих акцій	2600	300
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	310
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	320
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	330
Дивіденди на одну просту акцію	2650	340

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ

оцінки фінансового стану підприємства

Аспекти діяльності, що відстежуються	Основні показники, які характеризують аспекти діяльності, що відстежуються, одиниця виміру	Порядок розрахунку аналітичних показників	Висновки
Показники оцінки стану основних засобів	частка основних засобів в активах підприємства, %	$\frac{ВОЗ}{Б} \times 100$	показує, оскільки в балансі підприємства становлять основні засоби
	частка активної частини основних засобів, %	$\frac{ВАЧОЗ}{ВОЗ} \times 100$	зростання цього показника в динаміці розцінюється як сприятлива тенденція
	коефіцієнт зносу основних засобів, %	$\frac{ЗОЗ}{ПВОЗ} \times 100$	характеризує стан основних засобів
	коефіцієнт зносу активної частини основних засобів, %	$\frac{ЗАЧОЗ}{ПВАЧОЗ} \times 100$	збільшення значення цього показника свідчить про зношення активної частини основних засобів
	коефіцієнт відновлення, %	$\frac{ПВОЗНПП}{100} \times \frac{100}{ПВОЗКП}$	показує, яку частину основних засобів на кінець року становлять нові основні засоби
	коефіцієнт вибуття, %	$\frac{ПВОЗВПП}{100} \times \frac{100}{ПВОЗПП}$	показує, яка частина основних засобів та які з них були на балансі підприємства на початок року, вибули у зв'язку зі зносом або іншими причинами
	співвідношення суми основних засобів основної діяльності до суми основних засобів загалом по підприємству станом на кінець року, %	$\frac{ОЗОД}{ОЗ} \times 100$	показує, яку частину усіх основних засобів займають основні засоби основної діяльності; зростання показника свідчить про збільшення інвестиції в основну діяльність
	ступінь придатності основних засобів у межах нормативного строку служби, %	$\frac{(ЗОЗ - ОЗПА)}{ОЗ - ОЗПА} \times 100$	збільшення значення цього показника свідчить про зношення основних фондів підприємства
	питома вага повністю зношених основних засобів, %	$\frac{ОЗПА}{ОЗ} \times 100$	відображає питому вагу повністю амортизованих основних засобів у загальному обсязі основних засобів підприємства

Показники оцінки фінансового стану	ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ		
	маневреність власних оборотних засобів	$\frac{OA}{BOA}$	для нормального функціонування підприємства цей показник змінюється в межах від 0 до 1
	коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	$\frac{OA + BМП}{ПЗ}$	значення показника залежить від галузей та видів діяльності, його зростання розцінюється як сприятлива тенденція, граничне значення - 1,5
	коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{(OA - 3 - BМП)}{ПЗ}$	при аналізі тенденції зміни цього показника необхідно приділяти увагу факторам, які обумовили його зміну
	коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) (Кал)	$\frac{ГК + ПФІ}{ПЗ}$	показує, яка частина короткострокових зоб'язань може бути погашена негайно, найбільш жорсткий критерій ліквідності, граничне значення – 0,1-0,2
	частка оборотних коштів в активах, %	$\frac{OA \times 100}{Б}$	показує, яку частину в активах підприємства становлять оборотні кошти
	частка власних оборотних коштів в їх загальній сумі, %	$\frac{BOA \times 100}{OA}$	показує, яку частину становлять власні оборотні кошти в загальному обсязі оборотних коштів підприємства
	частка власних оборотних коштів у покритті запасів, %	$\frac{BOA \times 100}{3}$	рекомендована нижня межа цього показника становить 50 відсотків
	частка запасів в оборотних активах, %	$\frac{3 \times 100}{OA}$	показує, яку частину в оборотних активах підприємства становлять запаси
	коефіцієнт покриття запасів	$\frac{НДП}{3}$	якщо значення показника менше, ніж 1, то поточний фінансовий стан розглядається як нестійкий
	коефіцієнт покриття	$\frac{OA}{ПК}$	нормативне значення повинно перевищувати 1
	коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{BK}{Б}$	критичне значення – 0,5; збільшення або зростання показника свідчить про припинення фінансової залежності підприємства від позикових коштів

	ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ		
	коефіцієнт концентрації власного капіталу	$\frac{ВК}{Б}$	зростання цього показника свідчить про збільшення фінансової стійкості, стабільності та незалежності підприємства
	коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{Б}{ВК + ЗНВП + ДМП}$	збільшення значення цього показника в динаміці свідчить про зростання частки позикових коштів при фінансуванні підприємства
	коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{ВК - НА}{ВК}$	значення цього показника залежить від структури капіталу та галузевої приналежності підприємства. Для того щоб зробити висновок, необхідно порівняти значення цього показника із загальногалузевим розміром
	коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{ПК}{Б}$	показує, яку частину в балансі підприємства становить позиковий капітал
	коефіцієнт структури довгострокових вкладень	$\frac{ДП}{НА}$	показує, яка частина основних засобів та інших необоротних активів фінансується зовнішніми інвесторами. Збільшення значення цього показника в динаміці свідчить про зростання залежності підприємства від зовнішніх інвесторів
	коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	$\frac{ДП}{ДП + ВК}$	зростання цього показника в динаміці – негативна тенденція, яка свідчить про залежність від фінансування ззовні
	коефіцієнт структури позикового капіталу	$\frac{ДП}{ПК}$	показує, яку частину в позиковому капіталі підприємства становлять довгострокові пасиви
	коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	$\frac{ПК}{ВК}$	збільшення значення цього показника свідчить про зниження фінансової стійкості, та навпаки
	коефіцієнт забезпечення власними засобами	$\frac{ВК + ЗНВП + ДМП - НА}{ОА}$	зростання цього показника забезпечує для неплатоспроможного підприємства можливість використання позасудових заходів відновлення

			платоспроможності; граничне значення – 0,1
	показник фінансового лівериджу	$\frac{ВК}{Б - ВК}$	зменшення значення цього показника свідчить про позитивні зрушення на підприємстві
	продуктивність праці, тис. грн. / особу	$\frac{ВР}{СОК}$	зростання цього показника є сприятливою тенденцією для підприємства
	фондовіддача, грн./грн.	$\frac{ВР}{СРВК}$	значення показника залежить від галузевих особливостей підприємства
	оборотність коштів у розрахунках, оборотів, ОКРО	$\frac{ВР}{СДЗ}$	зростання цього показника є сприятливою тенденцією для підприємства
	час обороту коштів у розрахунках, днів, ЧОКР	$\frac{360 \text{ днів}}{ОКРО}$	зменшення значення показника свідчить про збільшення ОКРО та є сприятливою тенденцією для підприємства
	оборотність запасів, оборотів, ОЗО	$\frac{СР}{Зср}$	зростання цього показника є сприятливою тенденцією для підприємства
	час обороту запасів, днів, ЧОЗ	$\frac{360 \text{ днів}}{ОЗО}$	сприятливою вважається тенденція зниження цього показника
	час обороту кредиторської заборгованості, днів, ЧОКЗ	$\frac{СКЗ \times 360 \text{ днів}}{СР}$	сприятливою вважається тенденція зниження показника
	тривалість операційного циклу, днів, ТОЦ	ЧОКР + ЧОЗ	зменшення значення показника вважається сприятливою тенденцією для підприємства
	тривалість фінансового циклу, днів	ТОЦ – ОКЗД	зменшення значення показника вважається сприятливою тенденцією для підприємства
	коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	$\frac{СДЗ}{ВР}$	зменшення значення показника вважається сприятливою тенденцією для підприємства
	оборотність власного капіталу, оборотів	$\frac{ВР}{СРВК}$	збільшення значення цього показника є сприятливою тенденцією для підприємства
	оборотність сукупного капіталу, оборотів	$\frac{ВР}{Б}$	збільшення значення цього показника є сприятливою тенденцією для підприємства
	коефіцієнт стійкості економічного росту	$\frac{ЧП - ДВА}{ВК}$	показує, якими в середньому темпами може розвиватися підприємство в майбутньому
	поточна	ДФІук+ДФІін	від’ємний результат свідчить

	платоспроможність	+ГК-КП	про поточну неплатоспроможність підприємства
	коефіцієнт Бівера	$\frac{(\text{ЧП}-\text{А})}{\text{ПК}}$	у разі якщо цей показник не перевищує 0,2, то це відображає небажане скорочення частки прибутку, яка направляється на розвиток виробництва
	ОЦІНКА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ		
	рентабельність продукції, %	$\frac{\text{ВПЗ} \times 100}{\text{СР} + \text{АВ} + \text{ВЗ}}$	збільшення значення показників рентабельності вважається сприятливою тенденцією для підприємства
	рентабельність активів, %	$\frac{\text{ПЗЗД зп} \times 100}{(\text{Б нач} + \text{Б кін})/2}$	
	рентабельність сукупного капіталу, %	$\frac{\text{ЧП} \times 100}{\text{Б}}$	
	рентабельність власного капіталу, %	$\frac{\text{ЧП} \times 100}{\text{СРВК}}$	
	період окупності власного капіталу	$\frac{\text{СРВК}}{\text{ЧП}}$	

Навчальне видання

Світлана ПРИЙМАК

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ : ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

Підписано до друку 12.02.2022. Формат 60x84/16
Папір офсетний. Друк різнографія
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 16,3
Наклад 300 пр.

Віддруковано:
СПД ФОП Марусич М.М.
м. Львів, пл. Князя Я. Осмомисла, 5/11
тел./факс: (032)261-51-31
e-mail: interpret-m@ukr.net